

lane

**Uusi jalostuksen tavoiteohjelma
1.1.2022 – 31.12.2026**

SPINONE

165

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 8.8.2021
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 21.9.2021

Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on laaja tietopaketti käsittelemästään rodusta kaikkien rodun harrastajien ja rodusta kiinnostuneiden käyttöön. Tavoiteohjelma on laadittu Suomen Kennelliitto r.y.:n jalostustieteellisen toimikunnan mallirungon ja siihen liittyvien ohjeiden pohjalta. Jalostuksen tavoiteohjelma on käsitelty Saksanseisojakerho r.y.:n vuosikokouksessa 2021, mistä on hyvissä ajoin tiedotettu rotujärjestön jäseniä jäsenjulkaisu Saksanseisoja-lehdessä sekä rotujärjestön internet-sivuilla. Tämä jalostuksen tavoiteohjelma on ollut rotujärjestön internet-sivuilla: www.saksanseisojakerho.fi kaikkien rodusta kiinnostuneiden tutustuttavana ja kommentoitavana hyvissä ajoin ennen vuosikokousta 2021. Vuosikokouksen roturyhmäkokouksessa tavoiteohjelma on käyty läpi ja Saksanseisojakerho r.y.:n vuosikokouksessa 8.8.2021 hyväksytty jäsenistöltä tulleen palautteen mukaisesti muokattuna.

Suomen Kennelliitto r.y.:n jalostustieteellinen toimikunta on hyväksynyt tämän jalostuksen tavoiteohjelman 21.9.2021 Jalostuksen tavoiteohjelma on voimassa PEVISA-kauden 1.1.2022 – 31.12.2026, minkä jälkeen se jälleen päivitetään.

Jalostuksen tavoiteohjelma on luettavissa ja tulostettavissa Saksanseisojakerho r.y.:n internet -sivuilta (www.saksanseisojakerho.fi) ja saatavissa myös tavoiteohjelman kokoajilta pyydettäessä.

Koonnut ja saadun palautteen mukaisesti muokannut: Sanna Hietala, Salla Finnilä, Kerttu Ylilauri

Kannen kuva: Laura Gamberini Verità

Sisällys

1. YHTEENVETO	5
2. RODUN TAUSTA.....	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	7
4. RODUN NYKYTILANNE	7
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	7
4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	15
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta... 15	
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	15
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	17
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen.....	21
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	21
4.3. Terveys ja lisääntyminen	21
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	25
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	31
4.3.4 Lisääntyminen	33
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	33
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	33
4.4. Ulkomuoto.....	34
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	41
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	43
6.1 Jalostuksen tavoitteet	43
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	45
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	45
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	46
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	49
7. LÄHTEET.....	50
8. LIITTEET	54

TAULUKOT:

Taulukko 1. Vuositilastot-rekisteröinnit

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen käytetyt koirat

Taulukko 3. Käytetyt yhdistelmät 2009-2018

Taulukko 4. Jalostukseen vuosina 2009-2018 käytettyjen koirien keskinäiset sukulaisuussuhteet

Taulukko 5. Spinonekanta eri maissa

Taulukko 6. Koekäynnit 2009-2018

Taulukko 7. Junkkariin osallistuneiden koirien määrä

Taulukko 8. Ominaisuuspisteiden keskiarvot v. 2009 – 2018

Taulukko 9. Spinonen PEVISA-ohjelma

Taulukko 10. Lonkkakuvattujen spinoneiden lukumäärä ja tulokset, syntymävuosi 2010-2017

Taulukko 11. Kynnärkuvattujen spinoneiden lukumäärä ja tulokset, syntymävuosi 2008-2012

Taulukko 12. Kuolinsyytilasto

Taulukko 13. Suomalaisten koirien osallistuminen suomalaisiin näyttelyihin vuosina 2013-2018 ja saadut laatuarvosanat

Taulukko 14. Edellisen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Taulukko 15. SWOT-analyysi rodun tilasta

Taulukko 16. Varautuminen ongelmiin

Taulukko 17. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

1. YHTEENVETO

Rodun käyttötarkoitus

Spinone on Italiasta peräisin oleva seisova lintukoira, joka kuuluu FCI:n ryhmään 7. Suomessa spinonen rotujärjestö on Saksanseisojakerho (SSK). Rotu on jakautunut käyttö- ja seurakoiriin.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Jalostuksen tavoitteena on laajentaa rodun geenipohjaa jalostuksen pitkäjänteisyyden sekä koirien terveyden ja elinvoiman turvaamiseksi käyttöominaisuuksista tinkimättä. Jalostukseen käytetään käyttöominaisuuksiltaan, terveydeltään ja luonteeltaan hyviä koiria siten, että käyttökelpoinen materiaali hyödynnetään mahdollisimman tarkoin ja tasaisesti, kuitenkin niin, ettei lisätä määrää laadun kustannuksella ja koirille riittää metsästäviä koteja. Käyttöominaisuuksia, terveyttä ja luonnetta voidaan priorisoida jalostusvalinnoissa, sillä ulkomuoto on jo varsin hyvällä tasolla. Jatkossa pentujen myyntiin metsästäviin koteihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota, sillä rodun käyttö metsästyskoirana on hieman laskenut edeltävästä tarkastelujaksosta.

Luonne ja käyttäytyminen

Spinonen tulee olla luonteeltaan tasapainoinen, rauhallinen, luoksepäästävä, hyväntahtoinen ja helppo koulutettava. Rodun luonne on hyvä ja sosiaalinen, muutamia varautuneita ja/tai ääniherkkiä yksilöitä esiintyy. Aggressiivisuutta ei ole havaittu. Vaikka spinone on luonteeltaan erittäin miellyttävä, rodunomaiseen luonteeseen kuuluu myös energisyys ja toimeliaisuus, jonka vuoksi se tarvitsee paljon liikuntaa ja toimintaa.

Terveys ja lisääntyminen

JTO:n tarkastelujakson aikana on raportoitu tavanomaista enemmän erilaisia luuston kehityshäiriöitä sekä epilepsiatapauksia, joihin jalostuksessa tulee kiinnittää huomioita. Lonkkakuvaustulokset ovat olleet hyviä ja lonkka- ja kyynärkuvausten yhteydessä on osalta koirista kuvattu myös olkapäät. Lonkkakuvaustulokset ovat olleen pääosin hyviä, mutta kyynärkuvaustuloksissa on esiintynyt edellistä tarkastelujaksoa enemmän hajontaa, johon tulee kiinnittää jatkossa enemmän huomioita. Myös selkäkuvissa on ollut muutamalla yksilöllä huomauttamista. Pelkkä jalostukseen käytettävien koirien tutkiminen ei anna kattavaa kuvaa rodun kokonaistilasta. Ulkomaisten koirien terveydestä ja tutkimustuloksista on rajallisesti tietoa saatavilla, joten rodun kokonaisterveyden kartoittaminen on vaikeaa. Tästä syystä kotimaisen kannan terveyden kattava kartoittaminen on erityisen tärkeää.

Rakenteen ja anatomian terveys

Rodun ulkomuoto on varsin hyvällä tasolla. Rodun harrastajia kannustetaan osallistumaan Junkkari-tapahtumaan sekä rotujärjestön järjestämiin jalostustarkastuksiin, joista saadaan mitattua vertailukelpoista tietoa rodun ulkomuodon seuraamiseksi.

Käyttöominaisuudet

Rodun käyttöominaisuudet ovat parantuneet viimeisen kahden seurantajakson aikana, ja niiden voidaan katsoa olevan valtarotujen tasolla. Kattavamman kuvan saamiseksi pitäisi kokeessa käyttää useammalta kasvattajalta useampia koiria. Viime vuosina jalostukseen käytetyt koirat ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta olleet käyttöominaisuuksiltaan vähintään rodun keskitason tuntumassa ja periyttäneet vähintään rodun keskitason tuntumassa olevia jälkeläisiä. Rodun harrastajia kannustetaan osallistumaan rotujärjestön Junkkari-tapahtumaan sekä käyttökokeisiin käyttöominaisuuksien mittaamiseksi.

Jalostuspohja

Rodun keskimääräinen pentuekoko ja rekisteröintimäärät huomioiden on suositeltavaa pitää yksittäisen koiran pentumäärä alle 21 pennun. Sen sijaan että käytettäisiin yhtä ja samaa koira useampaan kertaan jalostukseen, on suositeltavampaa käyttää jalostukseen samasta pentueesta olevia sisaruksia kutakin kerran.

Pentueen rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Spinonella on PEVISAssa kynnärkuvauspakko ilman raja-arvoa, lonkkakuvauksen raja-arvona C ja matadoripykälän mukainen pentuerajoitus on 21 kuitenkin siten, että viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan. Koiralla tulee olla ennen toista astutusta vähintään 3. tulos KAER-kokeesta. Ulkomaisia uroksia koskeva pysyvä poikkeuslupa; ei vaadita PEVISA-tutkimuksia eikä käyttökoetulosta. Italiasta tuotuja tyypistettyhäntäisiä koiria koskien on koirarekisteriohjeen kohdan 8 mukainen toistaiseksi voimassa oleva poikkeuslupa; ei vaadita käyttökoetulosta, niin kauan kuin tyypistettyhäntäisillä koirilla ei ole osallistumisoikeutta kokeisiin ja näyttelyihin Suomessa. Koetusvaatimus ei koske Suomen Kennelliitto ry:n rekisterissä olevien kotimaisten urosten pakastesperman käyttöä uroksen kuoleman jälkeen.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Kuten niin monen muunkin vanhan rodun, myös spinonen historia on hämärän peitossa. Muun muassa Senofonte ja Seneca ovat jo noin 500 eKr. maininneet kirjoituksissaan karkeakarvaisen koiran, joka oli fyysisesti kestävä ja seiso riistaa. Myöhemmin samantyyppisistä karkeakarvaisista koirista löytyy mainintoja ajalta 100 jKr. Flavio ja Oppiano (200 jKr.) lisäsivät omissa rotukuvauksissaan koiran ominaisuuksiin ”koira, joka ei metsästä itselleen vaan isännälleen”, mikä on mainittu useissa nykypäivänkin lähteissä yhtenä spinonen arvostetuimmista ominaisuuksista.

1400- luvulta lähtien spinonen tyyppisiä koiria on esiintynyt muun muassa Montagnan, Tizianin ja Teipolon maalauksissa, minkä lisäksi aikakauden kirjallisissa lähteissä kerrotaan arvostetusta metsästyskoirarodusta, jonka ominaisuudet ja ulkonäkö vastasivat nykyistä spinonea. Sana ”spinone” tarkoittaa vapaasti käännettynä piikikästä, minkä on katsottu viittaavan joko koiran karheaan turkkiin tai vaikeakulkuiseen maastoon, mihin rotu on alkujaan luotu.

Spinone on alkuperältään talonpoikien käyttämä ja jalostama monipuolinen metsästyskoira, jonka tarkoituksena oli hankkia perheelle ruokaa mahdollisimman tehokkaasti. Vaikeina aikoina etenkin ruskea värimuunnos oli köyhien talonpoikien suosiossa, koska se maastoutui hyvin ilta- ja aamuhämärässä rikkaiden talollisten jahtimaille. Rauhallisen mutta määrätietoisien hakunsa ansiosta spinone erittäin kestävä ja tarkkanokkainen riistanlöytävä, mikä teki siitä ihanteellisen metsästyskoiran vaikeakulkuihin maastoihin, jokivarsiin ja suoalueille. Spinone on tyyppillisesti erinomainen noutaja niin maalta kuin vedestä: alkujaan yksi rodun tärkeistä tehtävistä oli jäljittää ja noutaa jokisuistoissa ja jokivarsissa vesilintupassissa ammutut linnut. Spinonella ei tulisi olla varsinaista petoeläinkovuutta, vaan sen tulisi seistä pienpedot – kaikenlainen aggressiivinen suhtautuminen on epätoivottava piirre. Spinone poikkeaa tässä suhteessa psyykeltään monesta muusta mannermaisesta seisojasta.

Toisen maailmansodan jälkeen spinonekanta hupeni lähes olemattomiin. Rodun säilyttämiseksi ja haluttujen ominaisuuksien vahvistamiseksi spinonea on risteytetty mm. korthalsingriffonin kanssa, mistä voi vieläkin nähdä piirteitä etenkin rodun ruskeassa värimuunnoksessa. Korthalsingriffonin lisäksi rotuun on tuotu uutta verta muistakin ranskalaisista seisojista (esim. boulet) ja noutajista, sisarrodusta bracco italianosta sekä karkea- ja lyhytkarvaisesta saksanseisojasta. Setterin ja pointterin vaikutus näkyy paikoin vieläkin valko-oransseissa linjoissa. Toisen maailmansodan jälkeen rodun harrastajat alkoivat kiertämään syrjäisiä maalaiskyliä ja kartoittamaan kaikkein rotutyypillisimpiä yksilöitä, joiden pohjalta rotua alettiin luomaan uudestaan. Alussa pääpaino oli ulkomuodossa, minkä seurauksena käyttöominaisuudet osin heikkenivät. Metsästäjien vaatimuksesta säilyttää spinone metsästyskoirana rotujärjestössä alettiin 1980-luvun alkupuolella painostaa voimakkaasti ja laajamittaisesti käyttöominaisuuksien parantamiseen. Tällä hetkellä rodun metsästysominaisuuksien keskitaso on italialaisen rotujärjestön mukaan saatu Italiassa hyvälle tasolle, ja jalostuksen ohjenuora onkin valita ”parhaista käyttökoirista rotunsa tyyppisimmät edustajat”. Italian ulkopuolella spinone on pääosin seura- ja harrastuskoirana. Ensimmäinen spinone tuli Suomeen Englannista vuonna 1986, ja ensimmäinen pentue syntyi vuonna 1989, ja varsinaisesti kanta alkoi kasvaa vuonna 1995. Rotu on jakautunut maailmanlaajuisestikin käyttö- ja näyttelylinjaisiin koiriin. Suuri osa suomalaisista spinoneista on lähtöisin englantilaisista näyttely-

/harrastuslinjaisista koirista, joihin on vuosien varrella sekoitettu käyttöominaisuuksiltaan eritasoisia uroksia.

Spinonen italialainen rotujärjestö Famiglia dello Spinone perustettiin vuonna 1949. Nykyisin rotujärjestö tunnetaan nimellä Club Italiano Spinoni (C.I.Sp). Suomessa spinonen rotujärjestö on Saksanseisojakerho.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Spinone kuuluu mannermaisten seisotarotujen yhteisen rotujärjestön, Saksanseisojakerho ry:n alaisuuteen. Saksanseisojakerho perustettiin vuonna 1943, jolloin yhdistyksen jäseniksi ilmoittautui 27 saksanseisojien harrastajaa. Tällä hetkellä Suomen Kennelliittoon kuuluvassa rotujärjestössä on noin 2600 jäsentä. Aluksi rotujärjestön edustamat koirat olivat vain lyhyt- ja karkeakarvaisia saksanseisojia, mutta nyt valikoimaan kuuluu jo 27 eri mannermaista seisotarotua tai rotumuunnosta, joita rekisteröidään vuosittain yli 800 pentua.

Saksanseisojakerhon tarkoitus on kehittää ja ylläpitää mannermaisia seisovia lintukoiria metsästyksen monitoimikoirina sekä edistää kanakoiraharrastusta Suomessa. Tähän kerho pyrkii järjestämällä roduille näyttelyitä, katselmuksia sekä kanakoirien erikoiskokeita (KAER) ja kilpailuja. Kerho ohjaa edustamiensa rotujen jodunjalostusta sekä pyrkii torjumaan koirien terveydentilaa horjuttavia perinnöllisiä vikoja. Saksanseisojakerhon hallituksessa on 7 jäsentä ja sihteeri. Lisäksi kerhon toimintaa ohjaavat toimikunnat: jalostustoimikunta, ulkomuototoimikunta, koetoimikunta ja tietojenkäsittelytoimikunta. Kerhon toimihenkilöihin kuuluvat myös päätoimittaja, jäsensihteeri, myyntisihteeri, vuosikirjan päätoimittaja ja kotivisujen vastuhenkilö.

Jalostustoimikunta määrittelee jalostuksen tavoitteet ja seuraa rotujemme tilaa. Toimikunta ohjaa jalostuksen suunnittelua antamalla lausuntoja ja suosituksia jalostusyhdistelmistä sekä hoitaa pentuvälityksen. Toimikunta pitää yllä jalostusrekisteriä jalostukseen sopiviksi katsotuista koirista. Jalostukseen liittyvällä tiedotuksella toimikunta kehittää kanakoiraharrastajien tietoutta asiasta.

Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnassa on yksi yhteinen jalostusneuvoja niin kutsutuille pienroduille, joihin spinone kuuluu. Rodulla on myös oma rotuyhteyshenkilö, joka vastaa muun muassa kerhon ylläpitämästä pentuvälityksestä.

Rotua harrastavana kerhona toimiva Spinonekerho ry on rekisteröity yhdistys, joka perustettiin Lapualla kesäkuussa 2011 spinoneharrastajien aloitteesta vaalimaan rodun alkuperäistä käyttötarkoitusta – metsästyskäyttöä. Spinonekerhon tavoitteena on lisätä spinonen tunnettavuutta seisovana kanakoirana ja edistää spinoneiden käyttöä metsästyskoirana. Spinonekerho ei anna jalostusneuvontaa, hoida pentuvälitystä, eikä sillä ole virallista asemaa Suomen Kennelliiton organisaatiossa. Spinonekerhon hallitukseen kuuluu viisi jäsentä, jotka valitaan vuosittain heinäkuussa pidettävässä vuosikokouksessa. Kerhon puitteissa järjestetään koulutustilaisuuksia sekä jaetaan tietoa spinonen hoidosta ja kasvatuksesta. Kerho pyrkii kokoamaan yhteen spinoneharrastajia ympäri Suomen yhteisiin tapahtumiin. Kerhossa on tällä hetkellä jäseniä 48.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret

jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (www.kennelliitto.fi, MMM Katariina Mäki, 5.8.2013)

Populaation rakenne ja jalostuspohja Suomessa

Ensimmäinen spinone tuotiin Suomeen Englannista vuonna 1986. Alkuvuosina rodun yksilöt olivat lähtöisin englantilaisista näyttelylinjaisista koirista ja ne olivat pääosin näyttely- ja harrastuskoiria. Ensimmäisen kerran spinone osallistui käyttökokeeseen Suomessa vuonna 1995. Tällä hetkellä Suomessa on spinoneita noin 150. Tuontikoirien määrää pyritään lisäämään geenipohjan laajentamiseksi.

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009 *)
<i>Pennut (kotimaiset)</i>	13	8	12	5	17	14	12	9	17	6
<i>Tuonnit</i>	3	5	4	6	4	2	2	4	2	2
<i>Rekisteröinnit yhteensä</i>	16	13	16	11	21	16	14	13	19	8
<i>Pentueet</i>	2	1	1	1	3	2	1	1	3	1
<i>Pentuekoko</i>	6,5	8	12	5	5,7	7	6	9	5,7	6
Jalostukseen käytetyt eri urokset										
<i>- kotimaiset</i>					1	1		1		
<i>- tuonnit</i>		1		1			1		1	
<i>- ulkomaiset</i>	2		1		2	1	1		2	1
<i>Urosten jalostuskäytön keski-ikä</i>	7v	7v 11kk	10v	5v 7kk	6v 8kk	6v 7kk	3v 1kk	5v 11kk	3v 10kk	7v 8kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut										
<i>- kotimaiset</i>	1	1	1		3	1	2	1	3	1
<i>- tuonnit</i>	1			1		1				
<i>Narttujen jalostuskäytön keski-ikä</i>	3v 6kk	4v 11kk	3v 1kk	5v 11kk	4v 5kk	5v 3kk	4v 8kk	6v 6kk	4v 1kk	6v 2kk
<i>Sukusiitosprosentti</i>	1,87 %	0,00 %	4,39 %	10,16 %	1,52 %	4,58 %	0,00 %	2,78 %	0,06 %	0,00 %

*) 2009 rekisteröity pentue on syntynyt vuonna 2008, eikä sitä ole huomioitu jatkossa vuoden 2009 tilastoissa

Lähde: Kenneliitto/ Koiranet, 2.8.2019

Rekisteröintimäärät Suomessa

Pentueita on vuosina 2009-2018 rekisteröity yhteensä 17 (2009 rekisteröity pentue on syntynyt vuonna 2008, jota ei ole huomioitu 2009 syntyneissä pentueissa), joista vuosina 2014 – 2018 on syntynyt 8. Pentueissa on ollut keskimäärin 6,6 (6,8) pentua. Rekisteröintimäärät ovat pysyneet kutakuinkin vakaana ja vuosittain Suomessa rekisteröidään noin 15 spinonea. Pentueita syntyy vuosittain noin 1-3 kpl ja pentuekoko on vaihdellut 5-12 pennun välillä.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Koiria on tuotu ulkomailta vuosittain 2-6 kappaletta. Tuonteja on tapahtunut seurantakauden aikana Ruotsista, Virosta, Iso-Britanniasta, Puolasta, Alankomaista, Italiasta, Saksasta, Itävallasta ja Tanskasta. Lisäksi on tuotu Italiasta muutamia koiria, joita ei ole rekisteröity Suomeen ja Kennelliiton tietokantaan.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Jalostukseen käytettyjen urosten keskimääräinen ikä on ollut nousussa, mikä antaa enemmän tietoa kyseisten koirien terveydestä ja ominaisuuksista sekä aikaisemmista mahdollisista jälkeläisistä. Jalostukseen käytettyjen narttujen keskimääräinen ikä on vakiintunut 3-5 vuoden ikään, mikä niin ikään antaa tietoa kyseisten koirien terveydestä ja ominaisuuksista, mutta toisaalta tekee vaikeammaksi arvioida jälkeläisnäyttöjä, eli mitä koira periyttää. Toivottavaa on, että jalostukseen käytettävistä koirista olisi terveystietojen lisäksi myös tietoa käyttöominaisuuksista.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuutoksia eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleelijohdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaalupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaalutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. (www.kennelliitto.fi, MMM Katariina Mäki, 5.8.2013)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Rodun vuosittainen sukusiitosaste on vaihdellut seurantakauden aikana suuresti, mutta pääsääntöisesti sukusiitosaste on pysynyt alle suositellun 6,25%. Sukusiitosastetta tarkastellessa on huomioitava, että jalostukseen on käytetty ulkomaisia uroksia ja tuontinarttuja, joiden sukupuutiedot eivät ole Koiranetissä täydellisinä ja tietokannassa saattaa olla tehdyistä korjauksista huolimatta samoja koiria usealla eri rekisterinumeroilla.

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen käytetyt koirat (koiran syntymävuosi suluissa)

	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä				
	Pentueita	Pentuja	%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Lonkka-kuvattuja	Näyttelyssä esitettyjä	KAER-kokeessa esitettyjä
Uros										
Gastone del Passo Di Dante (2004)	2	17	15,04 %	0	0	2	17	6	10	5
Ario delle Acque Alte (2006)	1	12	10,62 %	0	0	1	12	12	6	7
Pecche (2009)	2	12	10,62 %	1	8	2	12	9	7	5
Michiamo The Italian Job (2011)	2	9	7,96 %	0	0	2	9	1	5	1
Fragola Niklas-B (2005)	1	9	7,96 %	1	2	1	9	3	6	3
Virgilio (2008)	1	8	7,08 %	3	18	1	8	5	6	4
Beppe Lago Di Vecchio (2009)	1	8	7,08 %	0	0	1	8	0	6	1
Biro del Brenton (2007)	1	8	7,08 %	2	18	1	9	8	8	7
Ferentum Torres (2010)	1	6	5,31 %	0	0	1	11	0	0	0
Fragola Venti Vesuvius (2010)	1	6	5,31 %	0	0	1	6	0	2	0
Fragola Nonstop (2005)	1	6	5,31 %	0	0	1	6	0	5	0
Campino of Pure Passion	1	5	4,42 %	1	1	1	5	3	4	2
Ryttarstigens Astro	1	1	0,88 %	0	0	1	1	0	0	1

	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä				
	Pentueita	Pentuja	%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja	Lonkka-kuvattu-ja	Näytte-lyssä esitettyjä	KAER-kokeessa esitettyjä
Nartut										
Fragola Onyx (2006)	3	21	18,58 %	4	26	3	21	9	15	6
Assia Di Cascina Croce (2009)	2	13	11,50 %	2	18	2	13	13	11	10
Riekonnaaurun Imma (2013)	1	12	10,62 %	0	0	1	12	12	6	7
Koulupolun Saimi (2004)	2	10	8,85 %	1	2	2	10	3	6	3
Fragola Vittoria (2010)	1	9	7,96 %	0	0	1	9	4	7	2
Fragola Xinnamon (2012)	1	8	7,08 %	0	0	1	8	0	6	1
Fragola Opaali (2006)	1	8	7,08 %	0	0	1	8	2	3	3
Jasmina Theogonia Black (2015)	1	7	6,19 %	0	0	2	18	0	3	0
Menodoratesoro (2008)	1	6	5,31 %	0	0	1	6	0	2	0
Riekonnaaurun Ingrid (2013)	1	6	5,31 %	0	0	1	6	0	0	0
Fragola Tempesta Dineve (2009)	1	5	4,42 %	0	0	1	5	3	4	2
Riekkorinteen Thelma (2011)	1	2	1,77 %	0	0	1	2	1	2	1

Lähde: Suomen Kennelliitto/ Koiranet 2.8.2019

Kumulatiivista prosenttia ei ole tässä JTO:ssa huomioitu, koska pienellä rodulla yhden uroksen ainoa pentue, jossa syntyi yksi pentu, antaa prosentiksi täydet sata. Olennaisempaa on tarkastella koko kotimaisen kannan keskinäistä sukusiitosastetta.

Jalostuksessa käytetyt yhdistelmät ja jalostuskoirien keskinäiset sukulaisuussuhteet

Jalostukseen on vuosina 2009-2018 on käytetty yhteensä 13 urosta ja 12 narttua (taulukko 3). Nartuista neljä on rotujärjestön jalostusrekisterissä. Uusintayhdistelmiä ei ole tarkastelujaksolla tehty. KAER-koekäyntejä tai vastaavia ulkomaisia koekäyntejä oli 9 uroksella ja kaikilla jalostukseen käytetyillä nartuilla. Uroksista 9 ja nartuista 9 on myös palkittu KAER-kokeessa tai sitä vastaavassa ulkomaisessa kokeessa ja nartuista kaksi VOI-luokassa.

Taulukko 3. Käytetyt yhdistelmät 2009-2018

Isä	Emä	Pentueita	Pentuja	Lonkka-kuvattuja	Näyttelyssä esitettyjä	KAER-kokeissa esitettyjä
Virgilio	Fragola Onyx (A/A)*	1	8	5	6	4
Ryttarstogens Astro (A/A)*	Koulupolun Saimi (B/B)*	1	1	0	0	1
Gastone Del Passo Di Dante	Fragola Opaali (A/A)*	1	8	2	3	3
Fragola Niklas-B (A/A)*	Koulupolun Saimi (B/B)*	1	9	3	6	3
Pecche (B/B)	Fragola Onyx (A/A)*	1	7	4	4	2
Campino of Pure Passion (A)*	Fragola Tempesta Dineve (A/A)*	1	5	3	4	2
Biro del Brenton *	Assia di Cascina Croce (B/C)*	1	8	8	8	7
Fragola Nonstop (A/A)*	Fragola Onyx (A/A)*	1	6	0	5	0
Gastone del Passo Di Dante	Fragola Vittoria (B/C)*	1	9	4	7	2
Michiamo The Italian Job	Riekkorinteen Thelma (A/A)*	1	2	1	2	1
Fragola Venti Vesuvius (A/A)*	Menodoratesoro (A/B)*	1	6	0	2	0
Pecche (B/B)	Assia di Cascina Croce (B/C)*	1	5	5	3	3
Ario delle Acque Alte *	Riekkonaurun Imma (A/A)*	1	12	12	6	7
Beppe Lago Di Vecchio (A/C)*	Fragola Xinnamon (B/B)*	1	8	0	6	1
Michiamo The Italian Job	Jasmina Theogonia Black (C/C)*	1	7	0	3	0
Ferentum Torres *	Riekkonaurun Ingrid (A/A)*	1	6	1	0	0

Lähde: Suomen Kennelliitto/ Koiranet 2.8.2019

Koiran lonkkakuvaustulos suluissa

* Koira on osallistunut KAER-kokeeseen tai vastaavaan ulkomaiseen käyttökokeeseen

Jalostukseen käytetystä 13 uroksesta ulkomaista alkuperää oli 10. Käytetyimmät urokset ovat olleet Gastone del Passo Di Dante (17/2), Ario delle Acque Alte (12/1), Pecche (12/2) ja Michiamo the Italian Job (9/2). Kaikki neljä urosta ovat ulkomaista alkuperää. Jalostukseen käytetyissä uroksissa täyssisaruksia ovat Fragola Niklas-B (9/1) ja Fragola Nonstop (6/1), joiden emänä on seurantakauden käytetyimmän nartun Fragola Onyxin (21/3), Fragola Tempesta Dineven (5/1) ja Fragola Opaalin (8/1) emänemä Fragola Cassiatore.

Tarkastelujaksolla käytetyimmät nartut olivat Fragola Onyx (21/3), joka on tarkastelukaudella jalostukseen käytetyjen Fragola Tempesta Dineven (5/1) ja Fragola Opaalin täyssisar (8/1) sekä Fragola Vittorian (9/1), Fragola Venti Vesuviuksen (6/1) ja Fragola Xinnamonin (8/1) emä. Toseksi käytetyin oli Assia di Cascina Croce (13/2) ja kolmanneksi käytetyin sen tytär Riekkonaurun Imma (12/1). Tarkastelukaudella jalostukseen käytetty Riekkonaurun Ingrid (6/1) on niin ikään Assia di Cascina Crocen tytär ja Riekkonaurun Imman sisar. Neljänneksi käytetyin narttu on tarkastelujaksolla ollut Koulupolun Saimi (10/2) jonka jälkeläisistä jalostukseen on tarkastelujaksolla käytetty myös tytärtä Riekkorinteen Thelmaa (2/1).

Taulukko 4. Jalostukseen vuosina 2009-2018 käytettyjen koirien keskinäiset sukulaisuussuhteet

VANHEMMAT - JÄLKEÄINEN			
Vanhemmat	Jälkeläinen	Pentuja kaikista	% kaikista
Virgilio - Fragola Onyx	Fragola Venti Vesuvius	6/113	5,31 %
	Fragola Vittoria	9/113	7,96 %
Biro del Brenton - Assia di Cascina Croce	Riekonnaaurun Imma	12/113	10,62 %
	Riekonnaaurun Ingrid	6/113	5,31 %
Fragola Niklas -B - Koulupolun Saimi	Riekkorinteen Thelma	2/113	1,80 %
Pecche - Fragola Onyx	Fragola Xinnamon	8/113	7,08 %
TÄYSSISARUKSIA			
Epithelium Carlo - Fragola Cassiatore	Fragola Niklas-B	9/113	7,96 %
	Fragola Nonstop	6/113	5,31 %
Goldfly Dollie Fooled Again at Cobbets - Fragola Jasmina	Fragola Onyx	21/113	18,58 %
	Fragola Opaali	8/113	7,08 %
	Fragola Tempesta Dineve	5/113	4,42 %
Virgilio - Fragola Onyx	Fragola Venti Vesuvius	6/113	5,31 %
	Fragola Vittoria	9/113	7,96 %
Biro del Brenton - Assia di Cascina Croce	Riekonnaaurun Imma	12/113	10,62 %
	Riekonnaaurun Ingrid	6/113	5,31 %

Lähde: Kennelliitto/Koiranet, 2.8.2019

Taulukossa on listattu vuosina 2009-2018 jalostukseen käytettyjen koirien keskinäiset sukulaisuussuhteet ja niiden jälkeläisten osuus vuosina 2009-2018 syntyneistä pennuista. Taulukosta näkee, että kolmea Fragola Onyxin jälkeläistä on käytetty jalostukseen. Assia di Cascina Crocen jälkeläisistä on käytetty kahta. Lisäksi neljästä pentueesta on käytetty useampaa kuin yhtä koiraa. Näistä neljästä pentueesta kolme ovat isovanhempien kautta sukua toisilleen. samasta sukulinjasta on lisäksi pennutettu yhtä narttua, jonka jälkeläisistä linja ei todennäköisesti jatku. Tämä kuitenkin osoittaa, että huomattava määrä seurantajaksolla syntyneistä pennuista on läheistä tai melko läheistä sukua toisilleen.

Suomessa voidaan tällä hetkellä katsoa olevan kolme toisistaan jossain määrin erillistä narttulinjaa kolmella eri kasvattajalla: Fragola/Leppäkangas, Riekonnaaurun ja Wanhanpirtin. Nämäkin linjat eivät ole täysin erillisiä, sillä Fragola/Leppäkankaalla ja Riekonnaaurulla on yksi pentue, joissa on sama isä (Pecchè), sekä Riekonnaaurun ja Wanhanpirtin kenneleillä on molemmilla yksi pentue, jossa toisella on isänä ja toisella isänisänä Ferentum Torres. Ei voidakaan siis sanoa, että Suomessa olisi yhdelläkään kasvattajalla täysin erillistä sukulinjaa. Näiden kolmen linjan pentueita, joissa ei ole kolmen ensimmäisen sukupolven aikana ollut linjojen välillä keskenään yhtään samaa esivanhempaa on seurantajakson 16 pentueesta ollut vain kaksi: Wanhanpirtin D ja Riekonnaaurun I - pentueet. Olisikin siis erittäin suositeltavaa, että kasvattajat pyrkisivät käyttämään keskenään erisukuisia koiria siten, että Suomen populaation keskinäistä sukulaisuusastetta saataisiin laskemaan ja välttämään jo olemassa olevien linjojen yhdistämistä keskenään enää enempää.

Rodun populaatiot muissa maissa

Alla oleva taulukko kuvaa spinoneiden määrää ja rodunomaisen käytön astetta eri maissa. HUOM! Tiedot ovat arvioita, jotka perustuvat kustakin maasta rotuyhdistykseltä tai rodun harrastajilta saatuihin tietoihin. Edeltävän JTON tarkastelujakson määrät on merkitty sulkuihin.

Taulukko 5. Spinonekanta eri maissa

	Koiria	Metsästyskäytössä	Käyttökokeissa	Erityisiä terveys ym. ongelmia
Italia	4700-5000 (4500-5000)	85% (90%)	5% (3%)	Ei raportoitu erityisiä rodulle tyypillisiä terveysongelmia
Suomi	140 (130)	75% (80 %)	32% (36 %)	epilepsia, kyynärniveldysplasia, purentaviat
Ruotsi	235 (150)	10% (10-15 %)	N/A (10%)	Ei raportoitu erityisiä rodulle tyypillisiä terveysongelmia
Saksa	500	15%	N/A (N/A)	Yksittäisiä lonkka- ja kyynärniveldysplasiatapauksia, olkanivelen OCD:ta ja epilepsiaa.
Iso-Britannia	4500-5000 (4500)	5% (5 %)	0 % (1%)	syöpä, iho- ja korvaongelmat, epilepsia
Yhdysvallat	(3000)	Noin 25 % (30 %)	5% (5 %)	Syöpä, sydänsairaudet, mahalaukunlaajentuma, nivelsairaudet, kilpirauhasen tulehdukset, epilepsia. Keskimääräinen elinajanodote 11 vuotta.
Alankomaat	400-500 (300-350)	pieni vähemmistö (enintään 5%)	0%	Ei raportoitu erityisiä rodulle tyypillisiä terveysongelmia

Tiedot ovat arvioita ja perustuvat ko. maan kasvattajilta, rotujärjestöltä ja rotua harrastavilta yhdistyksiltä saatuihin tietoihin. Tietoihin on arvioitu viimeiset 4-5 vuotta.

OCD= osteochondritis dissecans, olkanivelen osteokondroosi

Italia: Viime vuosina rekisteröintien määrä on hieman laskenut edellisvuosista, johtuen siitä, että rotu on nimenomaisesti metsästyskoira, ja seisoo metsästyksessä käytävien metsästäjien määrä on Italiassa laskenut. Erityisesti spinonelle tyypillisiä sairauksia ei raportoitu. On kuitenkin huomattava, että Italiassa lonkkakuvataan vain yksittäisiä koiria, muita niveliä ei läheskään aina kuvata lonkkakuvien yhteydessä, joten arvio perustuu kliiniseen terveyteen, eikä tarkkaa tietoa luuston sairauksista ole. Lisäksi koirat asuvat ulkona kenneltiloissa, mikä voi vaikuttaa esimerkiksi mahdollisten epilepsiakohtausten havaitsemiseen. Rakenteessa on jo vuosien ajan pyritty suuresta ja raskaasta entisaikojen koirasta kohti nykypäivän metsästyksessä toimivaa käyttökoiran rakennetta. Jalostuksen ohjenuorana on jo vuosia ollut valita hyvien käyttökoirien joukosta rotunsa tyypillisimmät yksilöt, eli jalostuksessa painotetaan rodun käyttöominaisuuksia. Tämä on tarkoittanut sitä, että jalostuksessa on tehty kompromisseja joidenkin sellaisten ominaisuuksien suhteen, jotka liittyvät enemmän rodun historiaan kuin toiminnallisuuteen (kuten ”nahka paksu kuin härällä” ja suuri, massava rakenne) ja joita aikoinaan näki näyttelykehissä paljonkin. Nykypäivän jalostuksessa prioriteetti on sen sijaan annettu toiminnalliselle, dynaamisemmalle ja urheilullisemmalle rakenteelle. Avoimissa maastoissa spinonen on haettava laajasti siinä missä muidenkin mannermaisten seisojien. Peitteisissä maastoissa spinonesta on kuitenkin löydyttävä ”metsien ja vaikeakulkuisten suistojen” metsästyskoiran tyypillinen harkitseva haku. Pitkäjänteisen valikoivan jalostustyön ansiosta rodun käyttöominaisuuksien keskitaso on saatu varsin hyväksi. Lähes kaikki spinonen omistajat näkevät spinonen nimenomaan metsästyskoirana.

Suomi: Suomessa rekisteröintien määrässä on ollut pientä kasvua, samaan aikaan rodun metsästyskäyttö on ollut laskussa, ja myös KAER-kokeisiin osallistuneiden koirien määrässä on ollut hienoista laskua. Tämä herättää huolta rodun lipsumisesta seura- ja harrastuskoirasuuntaan. Rodulla on todettu muutamia epilepsia tapauksia, kyynärnivelen kasvuhäiriöitä, selkärangan sakralisaatiota ja yhdessä linjassa useampi purentavirheinen koira. Jalostuksen ehtona on lonkkakuvaustulos raja-arvolla C sekä kyynärkuvaustulos. Yhdellä koiralla saa olla enintään 21 pentua kuitenkin siten, että viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan. Koiralla tulee olla ennen toista astutusta vähintään 3. tulos KAER-kokeesta. Jälkeläiset voidaan rekisteröidä ainoastaan EJ-rekisteriin, jos kyseessä on isä/emä-jälkeläinen- tai täyssisarparitus (pentujen sukusiitosaste vähintään 25 %).

Ruotsi: Vuosina 2007-2018 Ruotsissa on rekisteröity 235 spinonea, vuosittain rekisteröidään keskimäärin 15-19 spinonea (vaihteluväli 3 (2014) – 39 (2017)). Metsästyskäytössä on arviolta 10%. Suurimpana haasteena on koettu

pieni kanta ja harvoja yksilöitä käytetään jalostukseen. Spinone, kuten bracco italianokin kuuluvat seurattaviin rotuihin liiallisen nahan vuoksi ja tilannetta seurataan. Spinoneille tyypillisiä erityisiä terveysongelmia ei ole havaittu ja spinonea pidetään pääsääntöisesti terveenä metsästyskoirarotuna. Haasteena mainittiin myös koirien saaminen käyttökokeisiin. Epilepsiatapauksia on ollut Ruotsissakin, mutta vain muutama.

Saksa: Saksassa on vuosina 2009-2018 rekisteröity 507 spinonea. Tarkkaa tietoa ei ole metsästyskäytössä olevista koirista, mutta annettu arvio on noin 15%. Spinoneilla harrastetaan jonkin verran myös pelastuskoiratoimintaa. Rotuyhdistyksellä ei ollut tietoa eikä arviota kuinka suuri osa koirista on osallistunut käyttökokeeseen. Saksassa on ollut muutamia tapauksia lonkkaniveldysplasiaa, kyynärniveldysplasiaa ja OCD:tä (1-2 tapausta vuodessa). viimeisen kahden vuoden aikana on tullut esille myös epilepsiaa (yksi tapaus vuodessa). Haasteena koetaan se, että jatkossa VDH ei vaadi rekisteröitäviltä koirilta käyttökoetta, joten on odotettavissa, että käyttöominaisuudet saattava heikentyä.

Iso-Britannia: Iso-Britanniassa spinoneita rekisteröidään keskimäärin 500 spinonea vuodessa, kanta on yhteensä noin 4500-5000 yksilöä. Metsästyskäytössä koirista on vain noin 5% ja vuosittaiseen taipumustestiin osallistuu vuosittain noin 10 koiraa. Vastikään tehdyn terveystarkastuksen mukaan suurimpia terveysongelmia spinoneilla aiheutti erilaiset syövät, iho- ja korvaongelmat, sekä epilepsia, vaikka tapausten määrä on viime aikoina merkittävästi vähentynyt. Suurimpina haasteina jalostuksessa ovat terveys sekä rodunomaisen luonteen ja käyttöominaisuuksien säilyttäminen.

Yhdysvallat: Yhdysvaltojen tapauksessa on huomioitava, että kyseessä on alue, joka kattaa lähes kokonaisen mantereen, minkä vuoksi tiedot ovat karkeita arvioita. American Kennel Clubin tilaston mukaan vuosina 2010–2019 syntyneissä pentueissa on ollut yhteensä 4448 pentua. Vuosina 2010-2014 rekisteröityneiden pentueiden määrään verrattuna vuosina 2015-2019 rekisteröityjen pentueiden määrä on kasvanut reilu 20 prosenttia. Yhdysvalloissa on useampia kennelliittoja, joten kaikkia koiria ei välttämättä ole rekisteröity American Kennel Clubiin. Koirien rekisteröinti ei ole pakollista. Metsästyskäytössä olevien koirien määräksi arvioitiin noin 25 prosenttia, mutta tarkka luku ei ole tiedossa. Käyttökokeissa käy vain pieni määrä koiria, arvioita 5 prosenttia. Vuosina 2015-2019 käyttöominaisuustesteissä tuloksen saaneiden koirien määrä on vaihdellut vuosittain 31-53 koiran välillä (keskiarvo 40), mikä on kutakuinkin sama määrä kuin seurakoiralajeissa (agility, tottelevaisuus, AKC-rally ja jäljestys). Käyttöominaisuustesteihin osallistuneet spinonet osallistuivat pääsääntöisesti taipumuskoetyyppiseen hunting trialiin. KAER-koetta lähiten vastaavaan field-trialiin on osallistunut vain yksittäisiä koiria. Lisäksi käyttöominaisuustesteihin osallistuneiden koirien kokonaismäärä sisältää nose work – tyyliin kokeeseen ja suorajuoksuksikokeisiin osallistuneet koirat.

Alankomaat: Alankomaissa on noin 400-500 spinonea, jotka pääsääntöisesti ovat perhe- ja seurakoiria. On myös omistajia, jotka metsästävät koirillaan, mutta he ovat pieni vähemmistö. Rotujärjestö järjestää epävirallisia taipumus- ja käyttökokeita. Spinone voi osallistua myös Hollannin kennelliiton alaisiin käyttökokeisiin sekä spanieleiden ja noutajien noutotestikokeisiin. Terveiden suhteen ei raportoitu erityisiä ongelmia. Alankomaissa pentuja ei rekisteröidä, jos narttu on astutettu isoisällä, veljellä, pojallaan tai pojanpojallaan. Myös puolisarparitus on kielletty. Yhdistelmän saa uusia vain kahdesti, paitsi jos ensimmäisessä pentueessa on ollut yli 12 pentua, jolloin uusiminen on kielletty. Astutuksen käytettävän uroksen on oltava vähintään 12 kuukautta vanha. Uroksella saa olla elinaikanaan enintään kuusi pentuetta. Ensisynnyttäjä saa olla enintään kuusi vuotias, eikä yli kahdeksan vuotiasta narttua saa astuttaa. Kahden peräkkäisen synnytyksen välissä on oltava vähintään 12 kuukautta, ja pentueiden enimmäismäärä nartulla on neljä. Nartun on oltava vähintään 22 kuukautta ennen ensimmäistä astutusta. Jalostukseen käytettävät koirat on lonkkakuvattava, ja tuloksen on oltava vähintään C, joka on yhdistettävä A-lonkkaisen koiran kanssa. Pikkuaivoataksia sairastavia koiria tai geenin kantajia saa käyttää jalostukseen. Epilepsiaa sairastavista koirista on ilmoitettava rotujärjestölle. Jos koiralla on ollut epileptisiä jälkeläisiä, kyseistä yhdistelmää ei saa uusia. Yhdistelmän vanhempia voidaan käyttää jalostukseen yhdistelmissä, joissa ei ole samoja sukutaulukoiria kolmen sukupolven aikana. Jos koira periyyttää epilepsiaa kahdessa yhdistelmässä, se poistetaan jalostuksesta. Jos koiralla on todettuja epileptikkoja kahdessa sukupolvessa, sitä voidaan käyttää jalostukseen, mutta yhdistelmässä ei saa olla samoja sukutaulukoiria kolmeen sukupolveen. Jos koira tästä huolimatta periyyttää epilepsiaa, se poistetaan jalostuksesta. Yksittäisen epileptikon

sisaruksia voidaan käyttää jalostukseen aikaisintaan kolmen vuoden iässä, mutta jos epileptikkoja on ollut useampi kuin yksi, pentuesisarusten käyttö on kielletty. Jalostuskoirilla on oltava kaksi näyttelykäyntiä ja tuloksena vähintään EH. Muiden ominaisuuksien testaamista ei vaadita.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Edellisiin tarkastelujaksoihin verrattuna yksittäisten koirien jälkeläismäärät ovat pysyneet kohtuullisina, ja sisarusten käyttö on lisääntynyt yhden yksittäisen koiran käyttämisen sijasta. Haasteena on edeltävän tarkastelujakson tavoin se, että useat jalostukseen käytetyistä koirista ovat samaa sukulinjaa, ja tuontikoirien sukulinjat ovat monessa tapauksessa samoja kuin jo kannassa olevien koirien. Rodun terveyden ja elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että geneettinen pohja on mahdollisimman laaja. Tämä tarkoittaa, että mahdollisimman montaa jalostuskelpoista yksilöä tulisi käyttää jalostukseen, käyttö-, terveys- ja luonneominaisuuksista kuitenkin tinkimättä. Samoin kannan tulisi koostua mahdollisimman paljon koirista, jotka eivät ole sukua keskenään, mikä edellyttää kasvattajilta ja harrastajilta rohkeutta, vaivaa ja rahaa etsiä täysin uusia sukulinjoja ja välttää uusintayhdistelmiä. Suomen spinonepopulaation pienuuden vuoksi suositellaan käytettäväksi ulkomaisia koiria kotimaisten linjojen rinnalla.

Populaatiogeneettinen suositus harvalukuisissa roduissa on se, että yhden koiran jälkeläismäärä ei ylitä 5 prosenttia edeltävän neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Spinonella tämä tarkoittaa vain muutamaa pentua. Tästä syystä on suositeltavaa, että vaikka PEVISAn matadoripykälässä jälkeläismäärä on rajoitettu 21 pentuun, käytännössä yhden koiran pentuemäärä pidetään lähempänä 14 pentua, eli noin kahta pentuetta. Toisen polven jälkeläisissä suositeltava yläraja on kaksi kertaa niin suuri kuin ensimmäisen polven jälkeläisissä. Tämä tarkoittaa toisaalta sitä, että yhden yksittäisen koiran tarvetta lisääntyä on harkittava huolellisesti, mutta toisaalta myös sitä, että on hyvä mahdollisuus odottaa jälkeläisnäyttöjä, jos pentuemäärän haluaa pitää populaatiogeneettisesti kestäväällä tasolla. Tämä tarkoittaa myös urosten omistajien vastuuta populaation kehityksestä.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Tällä hetkellä Suomen populaatiossa tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät ovat yksittäisten koirien ja samojen sukulinjojen liikakäyttö, ns. erillisten sukulinjojen sekoittaminen keskenään. Tuonneissa olisi hyvä huomioida, että tuontikoirat eivät olisi kovin läheistä sukua jo Suomessa oleville koirille.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

Rodun PEVISAan on vuonna 2011 otettu matadoripykälä, jonka mukaan koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentue. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmässä spinonen luonnetta kuvaillaan luonnostaan sosiaalseksi, säyseäksi ja kärsivälliseksi. Spinone soveltuu metsästyksen kaikenlaisissa maastoissa. Se on väsymätön ja menee empimättä okasiin pensaikkoihin tai kylmään veteen. Sille on tyypillistä pitkäaskelinen ja etenevä ravi, ja se on luonnostaan erinomainen noutaja. Hylkääviä luonteenpiirteitä ovat vihaisuus tai liiallinen arkuus.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Seisojan luonneominaisuuksien ensimmäinen ja tärkein lähtökohta on, ettei ole hyvää metsästyskoiraa ilman hyvää luonnetta. Tavoiteltavan luonteen profiili on rodunomaisen käyttötarkoituksen mukainen.

Spinonen tulee olla luonteeltaan tasapainoinen, rauhallinen, luoksepäästävä, hyväntahtoinen ja helppo koulutettava. Kaikenlainen arkuus, ylikiihkeys, hermostuneisuus ja aiheeton aggressiivisuus ovat vakavia virheitä. Koirat eivät saa olla arkoja tai epäluuloisia ja niiden toimintakyvyn pitäisi myös yllättävissä tilanteissa palautua

kohtuudella. Myös eriasteinen paukkupelko on vakava virhe. Ihmisiä kohtaan spinonen tulee olla ystävällinen ja avoin. Vaikka spinone on luonteeltaan erittäin miellyttävä, sosiaalinen, säyseä ja helposti koulutettava, rodunomaiseen luonteeseen kuuluu myös energisyys ja toimeliaisuus, jonka vuoksi se tarvitsee paljon liikuntaa ja toimintaa. Riistatilanteissa, myös pienpetojen kanssa, spinone on peloton ja tilanteen mentyä ohi rauhallinen. Minkäänlainen aggressiivinen käytös ei kuitenkaan tässäkään tilanteessa ole spinonella toivottava ominaisuus. Peräkkäisissä riistatilanteissa koiran tulee pysyä rauhallisena. Kaikkia näistä poikkeavia ominaisuuksia on pidettävä virheenä, erityisesti silloin, kun ne haittaavat metsästyksellistä käyttöä.

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Suomen kannassa on muutamia luonteeltaan varautuneita yksilöitä ja joitakin laukausarkoja koiria, joista tiedot on saatu omistajilta. KAER- pöytäkirjoissa on seuranta-aikana kahden koiran osalta kirjattu merkintä häiritsevästä äänekyydestä ja yhden koiran osalta laukausarkuudesta. Pääosin rodun yksilöt ovat rotumääritelmän mukaisia. Arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Eri maiden populaatioiden välillä ei ole merkittäviä luonne-eroja. Erot luonteessa, temperamentissa ja käyttöominaisuuksissa löytyvät eri sukulinjojen välillä ja eri linjojen välillä perustuen siihen, onko linjaa jalostettu metsästyskäyttöön vai seura- ja näyttelytarkoitukseen.

Luonnetesti, MH-luonnekuvaus ja muu luonneominaisuuksien seuranta

Luonnetesti

Luonnetestin tarkoitus on arvioida ja kirjata koiran käyttäytyminen tilanteessa, joissa sen hermosto joutuu rasitetuksi. Testitulosta voidaan hyödyntää koiran luonnekuvan määrittämiseen ja koulutuskelpoisuuden arviointiin. Testitulosta antaa myös viitteitä koiran jalostuskelpoisuudesta rotujärjestöille ja kasvattajille.

Testi mittaa toimintakykyä uhan alla (kelkka, puolustushyökkäys ja terävyys) ja hämärässä huoneessa ilman uhkaa. Sillä saadaan myös arvokasta tietoa temperamentista ja keskittymiskyvystä, hermorakenteesta, luoksepäästävydestä ja kovuudesta/pehmeystä, sekä laukauksien sietämisestä. Myös koiran taipumuksesta reagoida asioihin aggressiolla saadaan informaatiota.

Luonnetestissä saadaan tietoa koirayksilön käyttäytymisestä sille suoritettujen erikoiskokeiden kautta. Saatua tietoa voi hyödyntää koiran koulutukseen, tietoa voi verrata rodun omaan luonneprofiiliin ja tietoa voi käyttää jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa. (lähde: lyhennelmä, Suomen Kennelliitto)

Vuosien 1999 – 2018 aikana on 8 koiraa käytetty Kennelliiton luonnetestissä. Vähäiset käynnit ovat pitkältä aikaväliltä ja tuloksien hajonta suuri, joten niiden perusteella ei voi tehdä johtopäätöksiä.

MH-luonnekuvaus

MH-luonnekuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuna.

MH-luonnekuvauksessa koira käy läpi kymmenen eri testiosiota, jossa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota, joista kerätään aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä, että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuina. (lähde: lyhennelmä, Suomen Kennelliitto)

Rotujärjestön KAER-kokeet, vesityökoe ja jalostuskatselmukset

Käyttökoiran tavoin spinonen on oltava riittävän kova, kuitenkin koulutettavissa ja sen toimintakyvyn on

palauduttava nopeasti. Kennelliiton jalostusstrategian mukaan rodunomaisen käytön pitäminen yhtenä jalostuskriteerinä edesauttaa useimmissa tapauksissa sekä koirien tasapainoisen käyttäytymisen että terveen rakenteen säilymistä. Pitkäjänteinen ja menestyksekkäs toimiminen henkisesti ja fyysisesti rasittavassa työssä on yleensä riittävä mittaustulos yksilön käyttäytymisestä ja terveydentilasta.

Rotujärjestö Saksanseisojakerho ry mittaa koirien luonnetta vesityö- ja KAER-kokeissa sekä jalostuskatselmusten yhteydessä. Tulos kirjataan ylös koepöytäkirjaan tai arvostelulomakkeeseen. Jalostuksen vastuuhenkilöt seuraavat kokeissa, testeissä ja näyttelyissä rodussa esille tulleita ominaisuuksia ja käyttäytymistä tiedottaen niistä kasvattajia ja harrastajia.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Spinone on italialainen FCI:n ryhmään 7 kuuluva seisova lintukoira. Spinone on metsästyskoirana riistaintoinen, kestävä, yhteistyöhaluinen ja monipuoliseen metsästykseseen soveltuva lintukoira, joka pystyy hakemaan hyvin riistaa avoimessa maastossa ja on parhaimmillaan peitteisessä risukossa ja metsässä. Se on hyvin väsymätön, menee empimättä pensaikkoihin tai hyppää kylmään veteen. Tarkkavainuisena se on erinomainen linnun löytäjä ja luontainen noutaja niin maalta kuin vedestäkin.

Spinonen rotutyypillinen liikkumistapa on maatavoittava, temperamenttinen ja vauhdikas ravi, mutta riistaintoisena se vaihtaa haussa usein laukalle. Hakutyöskentely on jonkin verran hitaampaa kuin esimerkiksi saksaseisojilla. Spinonen työskentelytapa on rauhallista, mutta siitä on kuvastuttava selkeä riistainto ja pyrkimys riistalle. Sen tulee työskennellä mahdollisimman itsenäisesti ja pitää oma-aloitteisesti yhteyttä ohjaajaan. Haun tulee olla kuhunkin maastoon soveltuva ja huomioida kuviolla, peittävyydellä ja etenevyydellä eri maasto- ja tuuliolosuhteet. Lisäksi haun tulee olla riittävän laajaa. Koira ei saa takertua maajälkiin eikä puurtaa. Hakuluoveissa koiran tulee pitää yhteyttä ohjaajaansa ja totella täydentävää ohjausta.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Spinone on monipuolinen metsästyskoira. Suomessa spinonea käytetään pääasiassa seisovana lintukoirana kanalintumetsästyksessä, noutavana ja/tai seisovana koirana vesilintumetsästyksessä ja kyyhkysjahdissa sekä jonkin verran jänisjahdissa. Kokeneita, kanalintujahdissa jo olleita koiria voidaan käyttää vesilintu- ja jänisjahdissa seisovina ja ylösajavina koirina. Haavoittuneen riistan jäljityksessä spinone on erinomainen apulainen erittäin hyvän vainunsa ansiosta.

Spinone hakee reippaasti ja ennen kaikkea perusteellisesti, etusijalla ei ole juoksunopeus vaan haun maastonpeittävyys, tuloksellisuus ja varmuus. Spinonella on hyvä linnunlöytökyky. Spinone soveltuu järkipärisen ja järjestelmällisen hakunsa ansiosta myös peitteiseen maastoon, missä sen haun erityisominaisuudet korostuvat ja tulevat hyvin ja tuloksettaasti esille. Hausta tulee kaikissa maasto-olosuhteissa ilmetä riistallepyrkivyyttä. Paksu nahka suojaa hyvin kylmyyttä ja kosteutta vastaan.

Spinonen jalostuksessa tulee kiinnittää huomiota työskentelymotivaatioon: puutteelliseen metsästyks- tai työskentelyhalun omaavia koiria ei tulisi käyttää jalostukseen. Uinti- ja noutohalukkuuden tulee olla spinonelle luontainen. Luonteen heikkouksilla on vahva periytyvyys, ja virheiden korjaaminen on vaikeaa. Mainitut ominaisuudet ovat luontaisia, eikä niihin voi ratkaisevasti vaikuttaa koulutuksella. Onkin suositeltavaa, että jalostukseen käytetään käyttöominaisuuksiltaan rodun keskitasoa parempia koiria.

Luonneominaisuuksien kohdalla tavoitellaan rodunomaisten erityispiirteiden säilyttämistä, mikä tarkoittaa esimerkiksi yläpäistä, ilmapainuista, harkitsevaa hakua (ei maavainuista puurtamista tai juoksemista vain juoksemisen riemusta), tarkkaa vainua, hyvää riistankäsittelytaitoa, haussa heiluvaa häntää, pystyasentoista

seisontaa, vientiä riistalle ja sitä, että koira ei käyttäydy aggressiivisesti pienpetoja kohdatessa, joskin koiran on osoitettava pienpedot niitä kohdatessaan. Tämä ei saa olla ristiriidassa KAER-kokeiden mukaiselle metsästykselle, vaan spinonen ominaisuuksia on jatkossakin pystyttävä mittaamaan KAER-kokeessa. Kasvattajat vastaavat sellaisten rotutyypillisten piirteiden vaalimisesta, joita KAER-kokeessa ei mitata (esim. haussa heiluva häntä, rotutyypillinen seisonta ja vienti riistalle). Seisojan luonteen tulee olla sosiaalinen, koulutuskelpoinen, yhteistyöhaluinen ja yhteiskuntakelpoinen.

Spinone rodunomaisia käyttöominaisuuksia mitataan kanakoirien erikoiskokeella (KAER). Suomessa spinonet osallistuvat KAER-kokeisiin ja kilpailevat samoilla säännöillä muiden mannermaisten kanakoirien kanssa. Italiassa, Irlannissa, Ruotsissa ja Saksassa spinoneille järjestetään omia käyttökokeita. Suomen kanta on tällä hetkellä noin 140 koira, joista noin 75 % on metsästyskäytössä.

Kanakoirien erikoiskoe (KAER)

Kanakoirien erikoiskokeet ovat metsästyskokeita, joiden tarkoituksena on saada tietoa koirien metsästysominaisuuksista kanakoirien jalostusta varten ja edistää koirien metsästyskäyttöä. Kokeissa arvioidaan koirien kykyä löytää ja käsitellä riistaa luonnon olosuhteissa. Kokeita järjestetään pelto-, metsä- ja tunturimaastoissa. Vesi- ja jälkityökokeet järjestetään yleensä erillisenä kokeena, joissa arvioidaan koiran kykyä vesinoutoon ja laahausjäljen suorittamiseen. Lisäksi huomiota kiinnitetään koiran luonteeseen sekä toimintaan sen kohdatessa petoeläimiä.

KAER-kokeessa koeluokkia on kolme. Nuorten luokkaan (NUO) saa osallistua koira, joka on täyttänyt 9kk ja on enintään 24kk. Avoimeen luokkaan (AVO) saa osallistua koira, joka ei ole oikeutettu osallistumaan voittajaluokkaan. Voittajaluokkaan (VOI) osallistuu koira, joka on saanut 1. palkinnon avoimessa luokassa.

Kaikkissa luokissa käytetään laatuarvostelua ja annetaan niin monta 1., 2. ja 3. palkintoa (esim. AVO 2) kuin koirien saamat pistemäärät edellyttävät.

Tullakseen palkituksi nuorten luokassa (NUO) ja avoimessa luokassa (AVO), koiran on saatava hyväksytty arvosana hausta ja riistatyöstä. Nuorten luokassa kiinnitetään eniten huomiota koiran synnynnäisistä taipumuksista johtuvaan suorituskykyyn.

Tullakseen palkituksia AVO 1. palkinnolla koiran on saatava hyväksytty arvosana jokaisesta osasuorituksesta ja sillä on oltava vähintään kaksi (2) hyväksyttyä riistatyötä. Tullakseen palkituksi voittajaluokassa (VOI) koiran on saatava hyväksytty arvosana jokaisesta osasuorituksesta.

Eri rotuihin kuuluvat koirat arvostellaan samojen perusteiden mukaan ottaen huomioon rotukohtaiset eroavat ominaisuudet (esim. spinone ja italianseisoja saavat hakea muista poiketen ravaamalla).

Maasto-osuudessa ylituomari arvioi koiran haun tuloksellisuutta sekä mm. juoksuvauhtia, tuulenkäyttöä, maastonpeittävyyttä, laajuutta, yhteistyötä ja metsästyshalua.

Riistatyötapahtumassa arvioidaan mm. seisontaherkkyys, seisonnan kiinteys, eteneminen, paikallistaminen, ja käyttäytyminen riistan karkottuessa.

Noutosuorituksessa arvioidaan noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu, luovutus ja käyttäytyminen riistan pudotessa.

Lisäksi kirjataan, jos koiran luonteessa on huomauttamista, esim. jos se on vihainen muille koirille ja ihmisille, hätyyttää kotieläimiä ja poroja, on paukkuarkea tai äänteelee häiritsevästi kokeen aikana. KAER- pöytäkirjoissa on seuranta-aikana kahden koiran osalta kirjattu merkintä häiritsevistä äänekkydestä ja yhden koiran osalta laukausarkuudesta.

Kanakoirien erikoiskokeen (KAER) säännöt kokonaisuudessaan: <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/kaer-saannot-ja-ohjeet>

KAER-kokeessa on käyttöminaisuudet testattu yhteensä 94 Suomessa rekisteröidyltä spinonelta. KAER-kokeessa on palkittu yhteensä 51 spinonea; 30 narttua ja 21 urosta (Koiranet-jalostustietojärjestelmä 13.12.2019). Vuosien 2009-2013 aikana koestartteja on ollut keskimäärin 25 vuodessa 12 koiralla. Vuosien 2014 – 2018 aikana koestartteja on ollut keskimäärin 21 vuodessa 10,5 koiralla. Viime seurantajaksosta rodun käyttö metsästyksen ja koekäynnit ovat hienoisessa laskussa.

Taulukko 6. Koekäynnit 2009-2018

Vuosi	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Startteja	17	18	31	34	27	29	23	23	20	10
Koiria	12	10	13	15	11	16	9	11	11	6
Palkittuja koiria	5	6	9	8	8	11	7	8	7	4
Palkitsemis%	52,94 %	38,89 %	54,84 %	38,24 %	55,56 %	58,62 %	56,52 %	52,17 %	50,00 %	70,00 %
Koekäynnit luokittain										
VOI										
-startteja	-	-	3	9	8	2	0	0	0	0
-palkitut	-	-	1	2	3	1	0	0	0	0
VOI1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
VOI2	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
VOI3	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-
AVO										
-startteja	9	11	16	17	17	14	17	20	3	5
-palkitut	7	4	10	8	10	7	9	11	2	2
AVO1	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-
AVO2	2	-	3	1	4	3	5	4	1	-
AVO3	5	3	6	6	5	4	4	7	1	2
NUO										
-startteja	8	7	12	8	2	13	6	3	17	5
-palkitut	2	3	6	3	2	9	4	1	8	5
NUO1	1	3	2	-	1	3	-	-	-	1
NUO2	-	-	1	-	1	1	1	-	1	3
NUO3	1	-	3	3	-	5	3	1	7	1

Lähde: Kennelliitto/ Koiranet ja SSK:n tietokanta 13.12.2019

Jalostustarkastukset

Junkkari

Junkkari on alle 24 kuukauden ikäisille koirille järjestettävä jalostuskatselmus, jossa on sekä ulkomuoto- että käyttöminaisuusarviointi. Junkkari on tärkeä tilaisuus, jossa pyritään kartoittamaan nuorten koirien luontaiset ominaisuudet, ennen kuin niihin vaikuttaa vuosien koulutus. Alla olevassa taulukossa näkyvät vuosittain Junkkariin osallistuneiden koirien määrä ja jatkokehitys.

Taulukko 7. Junkkariin osallistuneiden koirien määrä

Vuosi	Junkkari (Osallistunut/Osall.oikeus)	Palkitut	Myöh. osall. kokeisiin	Palkitut
2013	0 / 16	0	4	2
2014	7 / 15	6	6	4
2015	1 / 22	0	4	3
2016	3 / 13	1	2	1
2017	7 / 14	1	8	4
2018	1 / 10	1	1	1

Lähde: SSK:n tietokanta 31.12.2019

Vuosittain Junkkarin NUO-luokan KAER-kokeeseen on osallistunut noin 1-7 koiraa, mikä on laskua edelliseen seurantakauteen verrattuna. Osallistuminen tapahtumaan on ollut suurelta osin yhden aktiivisen kasvattajan varassa. Myös myöhemmin kokeisiin osallistuneiden ja palkittujen koirien määrässä on huomattavissa laskua, mihin tulee jatkossa kiinnittää huomiota ja pyrkiä parantamaan tilannetta.

Taulukko 8. Ominaisuuspisteiden keskiarvot v. 2009 – 2018

	Vauhti	Hakuteknikka	Vainuamistapa	Seisonta-herkkyys	Eteneminen	Käyttäytyminen riistan karkoituessa	Nouto-halukkuus	Yhteistyö	Metsästys halu
2009	2,9	2,9	3,5	3,6	2,6	3,5	3,8	3,2	3,8
2010	2,7	2,9	3,2	3,2	3,9	3,0	4,3	2,6	4,1
2011	3,0	3,2	3,6	2,9	3,3	3,1	4,2	3,2	4,1
2012	2,8	3,0	3,4	3,0	3,2	2,4	4,1	2,9	3,9
2013	2,8	3,1	3,4	3,2	3,3	3,7	4,7	3,0	3,8
2014	3,1	3,1	3,4	3,2	3,6	3,0	3,9	2,8	3,9
2015	3,2	3,3	3,8	2,8	3,2	2,7	3,9	2,8	4,0
2016	3,3	3,3	4,1	2,7	3,4	2,6	4,3	3,0	4,2
2017	2,3	2,3	3,3	3,1	2,8	2,5	2,8	3,1	3,2
2018	3,7	4,0	4,3	2,9	2,3	3,6	4,0	3,0	4,0
KA 2009-2013	2,9	3,0	3,4	3,2	3,2	3,1	4,2	3,0	3,9
KA 2014-2018	3,1	3,2	3,8	2,9	3,1	2,9	3,8	2,9	3,8

Lähde: SSK:n tietokanta 31.12.2019

Käyttöominaisuuksien ominaisuuskeskiarvot eivät täysin kuvaa rodun käyttöominaisuuksien tilaa, sillä etenkin viime vuosina merkittävä määrä KAER-kokeisiin osallistuneista koirista on ollut NUO-luokassa, eivätkä ne välttämättä ole olleet vielä täysin heränneet riistalle, sisäistäneet toimenkuvaansa tai noudon koulutus on voinut ollut kesken. Tämä selittää osaltaan myös vuotuista vaihtelua ominaisuuskeskiarvoissa. Tästä huolimatta rodun käyttöominaisuusarvot ovat pääsääntöisesti parantuneet kymmenen vuoden aikana ja ovat lähes valtarotujen tasoa. Kattavamman kokonaiskuvan saamiseksi koko rodusta kokeissa pitäisi nähdä tasaisemmin useamman kasvattajan koiria, mutta suuntana näyttäisi olevan, että rotu on siirtymässä suppea- ja hidashakuisesta maajälkiin helposti takertuvasta ja kyselevästä koirasta vauhdikkaammaksi, yläpäisemmäksi, itsenäisemmäksi ja riistaintoisemmaksi metsästyskoiraksi.

Jälkeläistaulukkoa (Liite 3) ei myöskään yllä mainituista syistä voi arvioida ainoastaan numerotietojen perusteella, vaan on huomioitava, kuinka suuri osa kunkin koiran jälkeläisistä on käynyt KAER-kokeessa mittauttamassa ominaisuutensa ja missä luokassa, sillä etenkin NUO-luokassa syntymäajankohta saattaa vaikuttaa koiran kypsytyksen koekauden aikana huomattavasti. Vaikka NUO-luokka antaakin tärkeää tietoa koirien synnynäisistä

metsästysominaisuuksista, kattavamman ja vertailukelpoisemman kuvan saamiseksi koko rodun metsästysominaisuuksista olisi suositeltavaa käyttää jokaisesta pentueesta mahdollisimman montaa koiraa vähintään kerran KAER-kokeessa myös avoimessa luokassa.

Koska rodussa on käytetty jalostukseen huomattava määrä tuontikoiria, ei kaikkien koirien käyttöominaisuuksista ole Suomen järjestelmän mukaan mitattavaa tietoa. Jälkeläistaulukon ajanjaksolla on ollut 12 Suomessa syntyntä pentuetta. Näihin on käytetty kymmentä urosta ja yhdeksää narttua. Uroksista kuusi on ollut ulkomaisia, joilla ei ole Suomen tietokannassa näkyvää koetulosta, mutta joista viisi on kuitenkin palkittu kotimaassaan rodunomaisessa käyttökokeessa. Kotimaisista uroksista kolme on käynyt KAER-kokeissa. Käytetyistä nartuista kaikkien ominaisuudet on testattu KAER-kokeessa. Käytetyistä KAER-kokeessa testatuista uroksista yhtä lukuun ottamatta kaikkien voidaan katsoa olleen luontaisilta metsästysominaisuuksiltaan vähintään rodun keskitason tuntumassa. Nartuista ominaisuuksiltaan alle rodun keskitason on ollut kaksi. Edeltävän kappaleen varaukset ja kokeisiin osallistuneiden koirien pieni määrä huomioiden voidaan kuitenkin suuntaa-antavasti todeta, että vähintään rodun keskitasoa olevat koirat ovat jättäneet vähintään rodun keskitasoa olevia jälkeläisiä. Tämä tukee käsitystä siitä, että jos rodun käyttöominaisuuksien taso halutaan säilyttää, olisi jalostukseen käytettävä käyttöominaisuuksiltaan vähintään rodun keskitasoa olevia koiria.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Kotioloissa spinone on tasapainoinen, rauhallinen, sosiaalinen ja avoin. Tarkastelujakson aikana ei ole raportoitu yksinolon liittyviä ongelmia tavanomaisia pentuajan tihutöitä lukuun ottamatta.

Narttujen juoksujen väli on keskimäärin 6-8 kk. Jakson aikana rekisteröidyistä 16 pentueesta luonnollisia astutuksia oli 10. Keinosiemennyksiä oli 7, joista viidessä tapauksessa nartulla ei ollut aikaisempia pentueita luonnollisesta astumisesta. Yhdellä nartuista syntyi seuraava pentue luonnollisesta astumisesta. Nartut ovat pääsääntöisesti imettäneet pentuja luovutusikänsä saakka, nartuilla on ollut vahvat luontaiset emonvaistot, eikä ongelmia pentujen hoivaamisessa ole raportoitu.

Spinone on sosiaalinen ja tulee toimeen myös muiden koirien kanssa. Suomen kannassa on muutamia varautuneita ja muutamia yksittäisiä ääniherkkiä yksilöitä, mutta aggressiivisuutta ei ole kannassa havaittu. Rodussa ei ole havaittu ikään liittyviä käytöshäiriöitä tai ennenaikaista dementiaa, ei myöskään rakenteellisia tai terveydellisiä seikkoja, jotka vaikuttaisivat koirien käyttäytymiseen.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Suomen kannassa on muutamia omistajien jalostustoimikunnalle ilmoittamia varautuneita (0,7%) ja muutamia yksittäisiä ääniherkkiä yksilöitä (0,5%) sekä muutamia koetilanteessa häiritsevän äänekkäästi käyttäytyneitä yksilöitä (0,7%). Vaikka määrä ei ole hälyttävä ja koskee vain yksittäisiä yksilöitä, jalostuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota niin jalostukseen käytettävien yksilöiden kuin niiden lähisukulaisten luonteeseen ja hermorakenteeseen. Arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulo vuosi sekä ohjelman muutokset

Spinoneilla on voimassa PEVISA:n kynnärkuvauspakko ilman raja-arvoa ja lonkkakuvauspakko, jossa rekisteröinnin raja-arvona on vanhempien lonkkakuvaustulos C ja vähimmäisikä kuvaushetkellä 12 kk. Jalostukseen suositellaan käytettäväksi ensisijaisesti A- ja B-lonkkaisia ja 0-kynnäräisiä koiria. C-lonkkaisen jalostukseen käytettävän koiran tulee olla kaikin puolin erinomainen rotunsa edustaja mukaan lukien käyttöominaisuudet sekä sen on oltava muilta osin terve. PEVISA-tutkimuksista saadaan arvokasta tilastotietoa ja mahdollisuus suorittaa jälkeläisten ja

sisarusten terveyden arviointia.

Taulukko 9. Spinonen PEVISA-ohjelma

Voimaantulo vuosi	Vastustettava sairaus	Vaadittavat toimenpiteet	Raja-arvot ja muut rekisteröintirajoitukset
2001	Lonkkaniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko	Ilman raja-arvoa
2004	Lonkkaniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko	Raja-arvo C
2007	Lonkkaniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko	Raja-arvo C. Koiran rekisteröityneiden jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.
2011	Lonkkaniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko	Raja-arvo C*. Koiran rekisteröityneiden jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.
2015	Lonkkaniveldysplasia Kynnärniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko Kynnärkuvauspakko	Raja-arvo C Ei raja-arvoa Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Ulkomaisia koiria koskeva pysyvä poikkeuslupa; ei vaadita PEVISA-tutkimuksia.
2022	Lonkkaniveldysplasia Kynnärniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko Kynnärkuvauspakko	Raja-arvo C Ei raja-arvoa Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Koiralla tulee olla ennen toista astutusta vähintään 3. tulos KAER-kokeesta. Ulkomaisia uroksia koskeva pysyvä poikkeuslupa; ei vaadita PEVISA-tutkimuksia eikä käyttökoetulosta. Italiasta tuotuja ja ty pistettyhäntäisiä koiria koskien on koirarekisteriohjeen kohdan 8 mukainen toistaiseksi voimassa oleva poikkeuslupa; ei vaadita käyttökoetulosta, niin kauan kuin niillä ei ole osallistumisoikeutta kokeisiin ja näyttelyihin Suomessa. Käyttötulosvaatimus ei koske Suomen Kennelliitto ry:n rekisterissä olevien kotimaisten urosten pakastesperman käyttöä uroksen kuoleman jälkeen.

* Italiassa asuvien ja Italian kennelliitto Ente Nazionale della Cinofilia Italianan rekisterissä olevien urosten käyttöä varten on pysyvä poikkeuslupa, jolloin lonkkakuvauslausunto ei ole pentujen rekisteröinnin ehtona. Poikkeus koskee ulkomailla tapahtuvaa astutusta sekä ulkomaisen sperman käyttöä.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan

mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutuminen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisiltä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireena voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppele”, ylösnousuvaikkeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaankin usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälän aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja, kuten esimerkiksi lantion häpyluun lämpöluudutus, on myös olemassa. Kirurgisesti hoidettua koira ei saa käyttää jalostukseen, ja se tulisi siirtää EJ-rekisteriin.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuva jalostusvalinta johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista, eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien ([BLUP-indeksit](#)) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna piirtyy terävänä ja on lievästi pyörästynyt. Nivelrako on tiivis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B lähes normaali/ rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pään keskus on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset.
C lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset. Norbergin asteikko on noin 100° ja/tai lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa
D kohtalainen (keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksaatio. Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraalireuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.
E vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksaatio tai selvä subluksaatio, Norbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniolateraalireunan tasaantuminen, reisiluun pään epämuotoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon

koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko. (www.kennelliitto.fi, ELT Anu Lappalainen, 30.9.2013)

Saksanseisojilla suositellaan ainoastaan lonkistaan terveiden koirien käyttöä jalostukseen niin, että kahta B-lonkkaistakaan ei yhdistettäisi. Spinonella lonkkakuvattujen koirien määrä eteenkin rodun kotimaassa Italiassa on niin vähäinen, ettei kovin tiukka karsinta lonkkaniveldysplasian perusteella ole perusteltua.

Taulukko 10. Lonkkakuvattujen spinoneiden lukumäärä ja tulokset, syntymävuosi 2010-2017

Vuosi	Syntyneitä	Yhteensä	A	B	C	D	E
2010	19	8 (42%)	5 (62%)	2 (25%)	1 (12%)	0 (0%)	0 (0%)
2011	9	3 (33%)	1 (33%)	1 (33%)	1 (33%)	0 (0%)	0 (0%)
2012	16	10 (62%)	2 (20%)	5 (50%)	3 (30%)	0 (0%)	0 (0%)
2013	15	9 (60%)	6 (67%)	2 (22%)	0 (0%)	1 (11%)	0 (0%)
2014	22	8 (36%)	3 (38%)	5 (62%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
2015	13	7 (54%)	5 (71%)	1 (14%)	1 (14%)	0 (0%)	0 (0%)
2016	14	14 (100%)	6 (43%)	8 (57%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
2017	11	2 (18%)	1 (50%)	0 (0%)	1 (50%)	0 (0%)	0 (0%)
Yht.	119	61 (51%)	29 (48%)	24 (39%)	7 (11%)	1 (2%)	0 (0%)

Lähde. Suomen Kennelliitto/ Koiranet 13.12.2019

Kannasta on v. 2010-2017 syntyneistä lonkkakuvattu 61 yksilöä (51%). Vuosina 2013 – 2017 syntyneistä on kuvattu 40 yksilöä (53%). Rodun lonkkakuvausprosentti on siis hyvä, mutta kuvattujen osuus kuvausikäisistä rekisteröidyistä on laskenut toistamiseen edeltävään JTO:n seurantajaksoon verrattuna. Kattavan ja vertailukelpoisen tiedon saamiseksi jalostusta varten on suositeltavaa, että lonkkakuvausprosenttia pyrittäisiin nostamaan. On suositeltavaa, että koiran jälkeläisiä lonkkakuvataan ennen kuin koiraa käytetään jalostukseen useampia kertoja.

Kyynärnivelen kasvuhäiriöt

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnissä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4 – 7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyä usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin

kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisä.

Suomessa kynärnivelukuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa arvostelussa käytetään IEWG:n esittämää kansainvälistä kynärniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

0	Ei muutoksia.
1 lievät muutokset	Lievät nivelrikkomuutokset (artroosi) yleensä ensiksi kynärpään ulokkeen (processus anconaeus) yläpinnassa (2mm vahvuuteen saakka).
2 kohtalaiset muutokset	Edellä mainittuja muutoksia 5 mm saakka ja/tai muutoksia värttinäluun nivelosassa, varislisäkkeessä (processus coronoideus) ja/tai lievää epämuotoisuutta.
3 voimakkaat muutokset	Edellisen ylittävät rappeutumismuutokset/voimakas epämuotoisuus. Kiinnittymätön processus anconaeus.

Kynärnivelen kasvuhäiriöitä on todettu muutamalla koiralla, ja suunta on kasvamaan päin. On erittäin todennäköistä, että kynär- ja olkanivelongelmia löytyy kannasta enemmänkin, ja riski on hyvä huomioida jalostusyhdistelmiä valitessa eteenkin, kun ulkomailla kynärpäitä ei spinoneilla yleensä kuvata. Tämän vuoksi on suositeltavaa, että lonkkakuvauksen yhteydessä kuvataan myös vähintään kynär- ja tarvittaessa myös olkanivelet, ja tuloksista ilmoitetaan Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnalle.

Taulukko 11. Kynärkuvattujen spinoneiden lukumäärä ja tulokset, syntymävuosi 2008-2012

Vuosi	Syntyneitä	Yhteensä	0	1	2	3
2010	19	8 (42%)	6 (75%)	2 (25%)	0 (0%)	0 (0%)
2011	9	3 (33%)	2 (67%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
2012	16	10 (62%)	9 (90%)	1 (10%)	0 (0%)	1 (33%)
2013	15	9 (60%)	9 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)
2014	22	8 (36%)	5 (62%)	3 (38%)	0 (0%)	0 (0%)
2015	13	7 (54%)	6 (86%)	1 (14%)	0 (0%)	0 (0%)
2016	14	14 (100%)	10 (71%)	3 (21%)	1 (7%)	0 (0%)
2017	11	2 (18%)	1 (50%)	1 (50%)	0 (0%)	0 (0%)
Yht.	119	61 (51%)	48 (79%)	11 (18%)	1 (2%)	1 (2%)

Lähde: Suomen Kennelliitto/ Koiranet 13.12.2019

Kannasta on kuvattu v 2010-2017 syntyneistä 61 yksilöä (51%) ja kynärvikaprosentti (tulos 1,2 tai 3) on 21%. Vuosina 2013-2017 syntyneistä on kynärkuvattu 40 yksilöä (53%) ja kynärvikaprosentti on 22%. Rodun kuvausprosentti on hyvä ja on jatkossakin pyrittävä pitämään se vähintään yhtä hyvänä. Seurantajakson aikana kaikki lonkkakuvatut koirat on myös kynärkuvattu.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Suomen pienen spinonepopulaation terveystilanne on kokonaisuudessaan hyvä. Suomessa rekisteröidyistä koirista terveystietojen palautus on vastattu ja terveystietoja palautettu 37,7% koirasta (edellinen seurantajakso 42%). Toivottavaa olisi, että terveystietoja ilmoitettaisiin aktiivisemmin jalostustoimikunnalle.

Spinonella on esiintynyt mm. seuraavia perinnöllisiä sairauksia, jotka voivat vaikuttaa koiran elämään: kyynärnivelen kasvuhäiriöt, olkanivelen osteokondroosi, epilepsia, silmäluomen asentovirheet (entropium, ektropium), välimuotoinen lanne-ristinikama, erilaiset purentavirheet ja hammaspuutokset, alaleuan kapeus/lyhyys, tulehdusherkkyyys, häntämutki, ohut iho, kilpirauhasen vajaatoiminta, mahalaukun kiertymä, polvinivelen osteokondroosi ja polven risticidevaurio. Useat sairaudet periytyvät monen geenin välityksellä tai ovat resessiivisiä, joten sukurasitteen mahdollisuus on huomioitava jalostusvalinnoissa (SSK:n tietokanta). Metsästysaikaan ilmenevät hännänpään vauriot ovat varsin yleisiä metsästyksen käytetyillä koirilla.

Tietoa rodun terveydestä kerätään terveystietokyselyllä, minkä lisäksi kasvattajien ja omistajien tulee ilmoittaa havaintonsa jalostustoimikunnalle. Genettisesti pienessä populaatiossa on tärkeää, että jalostukseen käytetään ainoastaan yksilöitä, jotka ovat tietävästi vapaita perinnöllisistä sairauksista ja vioista sekä polveutuvat riittävän terveistä suvuista. Mikäli todetaan, että joki yksilö on aikaisemmissa jälkeläisissään periyttänyt poikkeuksellisen runsaasti jotain sairautta tai vikaa, tulee tällainen koira poistaa viipymättä jalostuksesta ja kenties jo tulossa olevat pentueet rekisteröidä EJ-rekisteriin. On toivottavaa, että koirien jälkeläisistä on jälkeläisnäyttöä ennen useampia pennutuksia. Jälkeläisnäyttö kattaa terveyden, käyttöominaisuudet ja ulkomuodon.

Olkanivelen osteokondroosi

Taipumus olkanivelen osteokondroosiin (OCD) on selvästi perinnöllinen. OCD:n puhkeaminen tulee näkyviin ontumisena 5-7kk iässä. Vaurio näkyy röntgenkuvassa olkavarren nivelpinnan takakaareissa kuoppamaisena. Osteokondroosissa nivelruston alainen luutuminen on häiriintynyt, minkä seurauksena nivelrusto menettää alla olevan luun tuen, paksuuntuu ja sen ravitseminen häiriintyy, rusto irtoaa kielekemäisesti tai irtokappaleena normaalissa rasituksessa. Seurauksena on usein tulehdus, jota koira oireilee kivulla (ontuminen), ja usein nivelrikko. Nivelruston rapautumisvaiheessa syntyvä irtokappalemuoto on osteokondroosin dissecans-muoto.

Nykykäsityksen mukaan alttius osteokondroosin kehittymiseen periytyy polygeenisesti eli monen geenin välityksellä. Ympäristötekijöillä katsotaan olevan suurempi vaikutus osteokondroosin kuin lonkkaniveldysplasian kehittymiseen. Osteokondroosin kehittymiseen altistavana tekijänä on luuston nopea kasvu, jota liian runsas ruokinta vielä tehostaa. Liian runsas liikunta on usein mukana. Olkanivelen ruston irtoaminen on korjattavissa leikkauksella, jonka jälkeen koira yleensä kestää normaalissa metsästyskäytössä. Olkanivelen luutumishäiriöitä sairastanutta ja sen vuoksi hoidettua koira ei tule käyttää jalostukseen. Olkanivelen osteokondroosia on todettu ja hoidettu muutamilla koirilla. Muutamien viime vuosien aikana joiltakin koirilta on lonkkakuvauksen yhteydessä kuvattu myös olkanivelet. Ongelmana on virallisen lausuntotuloksen puute sekä asiaan perehtyneiden eläinlääkäreiden vähäisyys.

Epilepsia

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuiissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjosten yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsia-kohtaus tulee yleensä useimmiten nuorena, 1-5 vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Valtaosassa Suomessa esille tulleissa tapauksissa ensimmäinen kohtaus on tullut noin 4-5 vuoden iässä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen, ja sitä varten koirasta otetaan virtsa- ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta kohtauksia selittävää syytä löydy, koira sairastaa

epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsia-kohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan. Suomessa epileptisiä kohtauksia on esiintynyt yksittäisillä keskenään samansukuuisilla tai läheistä sukua olevilla koirilla ja yhdellä erisukuisella koiralla. Saksanseisojakerhon jalostustoimikunta seuraa tilannetta ja on erittäin suositeltavaa, että siihen puututaan jalostusvalinnoissa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Britanniassa tutkittiin idiopaattisen epilepsian esiintymistä spinonella vuonna 2015. Tutkimuksen mukaan idiopaattisen epilepsian esiintyvyys rodussa on 5,3 prosenttia, kun koko brittiläisessä koirapopulaatiossa esiintyvyys on 0,6 prosenttia. Korkeaan esiintyvyyteen saattaa vaikuttaa epilepsiaa sairastavien koirien omistajien aktiivisuus tutkimukseen osallistumisessa. Spinonen epilepsiatyyppi on pääsääntöisesti vaikea, nopeasti etenevä ja klustereille altis sairaus, jonka vaste lääkitykselle on huono ja joka johtaa usein eutanasiaan. Lääkevasteen todettiin olevan parempi, jos estolääkitys saatiin aloitettua ennen kolmatta kohtausta. Uroksia sairastui enemmän kuin narttuja. Ensimmäisen kohtauksen tyypillisin ilmentymisikä oli 38 +/- 17 kuukautta, nuorin raportoitu sairastunut oli 5 kuukautta ja vanhin 124 kuukautta vanha sairauden puhjetessa.

Luomien asentovirheet

Silmäluomien asentovirheet (entropium ja ektropium) ovat vahvasti perinnöllisiä. Kyse on oireista, jotka ilmenevät tietyn tyyppisten rakenneongelmien yhteydessä: pään alueella paljon nahkaa, silmät pienet ja/tai syväälle painuneet. Entropium ja ektropium periytyvät siis välillisesti tietyn tyyppisen rakenteen periytymisen myötä, jolloin todennäköisesti vaikuttamassa on useampi geeni. Asentovirheet esiintyvät myös vaikeudeltaan eriasteisina, aina oireet eivät ole yhtä vakavia.

Entropium tarkoittaa sisäkierteisyyttä, eli silmäluomi on kiertynyt sisäänpäin aiheuttaen silmän pinnan ärtymistä luomen karvojen/ihon osuessa silmän pintaan. Isoimmilla koiraroduilla entropium voi liittyä liian suureen luomirakoon (makroblepharon), jolloin alaluomi rullaa sisäänpäin tyypillisesti korvanpuoleisesta osasta. Lisäksi pään ihon runsas poimuisuus aiheuttaa luomien sisäänkiertymää. Tyypillinen oire on silmän kynelehtiminen roskan tunteen takia. Pahimmillaan kiertymä aiheuttaa silmän sarveiskalvon haavautumista ja siten voimakasta kipua. Oireena on tällöin kynelehtimisen lisäksi silmän punoitus ja siristely. Lievimmillään entropium ei aiheuta näkyviä oireita.

Luomen uloskiertymässä (ektropium) luomi avautuu liikaa, jolloin silmäluomen reunat eivät enää asetu sievästi silmää vasten. Esiin pilkottavien luomien sisäpintojen ja silmämunan sidekalvot ovat alttiina lialle, vedolle, pölylle ja toistuvat sidekalvon tulehdukset ovat tyypillisiä. Kyynelen levittyminen voi olla puutteellista ja siten sidekalvojen pinnat voivat ahavoitua ja tulehtua. Vanhemmiten ihon elastisuuden muuttuessa luomet alkavat roikkua entistä pahemmin. Tavallisimmin alaluomi on osin irti silmän pinnasta ja uloskiertävä, mutta myös yläluomi voi alkaa roikkua silmän päällä, aiheuttaen ongelmia näkökyvylle.

Silmäluomien kierteisyyttä voidaan korjata leikkauksella. Lieviä ektropium- tai entropium-diagnoosin saaneita koiria voi käyttää jalostukseen, mutta parituskumppaniksi on valittava em. vaivan suhteen terve yksilö. Vakavia ja leikkauksella korjattuja tapauksia ei pidä käyttää jalostukseen lainkaan. Entropiumia on korjattu leikkauksella muutamalta yksilöltä.

Välimuotoinen lanne-ristinikama

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismia ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Välimuotoinen nikama voi olla viimeinen lannenikama (L7), jolloin puhutaan sakralisaatiosta tai ensimmäinen ristiluun nikama (S1), jolloin puhutaan lumbalisaatiosta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen, jolloin selällään otetussa röntgenkuvassa nähdään puoliero. Diagnoosi tehdään usein lonkkakuvasta, josta voidaan nähdä koiran ristiluun ja lanne-ristiluuliitos yhdestä suunnasta ("ylhäältäpäin"). Joillain koirilla lannenikamien lukumäärä on poikkeava,

normaalin 7 nikaman sijaan näillä koirilla on 8 (L8) tai 6 (L6) lannenikamaa. L8 eli lumbarisaatio tarkoittaa että ristiluun 1. nikama on muodoltaan lannenikama ja L6 (sakralisaatio) tarkoittaa, että 7. lannenikama on muodoltaan ristinikama. Tämä on yksi LTV:n muoto ja se toteamiseen tarvitaan sekä rinta- ja lannerangan sivusuunnassa otetut röntgenkuvat. Lannerankakuvassa tulee näkyä koko ristiluun alue.

LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaivoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma.

LTV:stä voi saada lausunnon 12 kuukautta täyttänyt koira. Arvostelussa käytetty asteikko:

LTV0	Ei muutoksia
LTV1	Jakautunut ristiluun keskiharjanne (S1-S2)
LTV2	Symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama
LTV3	Epäsymmetrinen lanne-ristinikama
LTV4	6-8 lannenikamaa

LTV-muutosten yleisyydestä eri roduissa ei juurikaan ole vielä tietoa. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa. Välimuotoista lanne-ristinikamaa on todettu muutamalla yksilöllä, ja on suositeltavaa kuvata virallisten PEVISA-tutkimusten yhteydessä myös selkä rodun kokonaistilanteen kartoittamiseksi.

Allergia ja atopia

Herkkähaisuuteen ja allergisuuteen taipuvaisuutta on ilmennyt muutamilla yksittäisillä yksilöillä. Hoitomuotona on käytetty ruokavalion vaihtamista tai antihistamiinilääkitystä.

Atopia on geneettisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva allerginen ihosairaus, jonka synnylle on perimän lisäksi olemassa useita altistavia tekijöitä, kuten koiran elinympäristö ja olosuhteet.

Atopia on elinikäinen vaiva, joka on kontrolloitavissa, muttei parannettavissa. Ruoka-aineallergia on koiralla atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista kärsii ruoka-aineallergiasta, jolloin koiralla on yleensä myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivat, ripuli). Atooppista tai allergista koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Atopia on tyypillisesti nuoren aikuisen koiran sairaus ja oireet alkavat suurimmalla osalla atooppikoista 6 kk – 3 vuoden iässä. Allerginen nuha, astma ja silmän sidekalvontulehdus ovat koiralla harvinaisia. Koira reagoi iholla, ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopiaan liittyvien toistuvien ihon bakteeri- ja hiivatulehdusten esiintymisestä on päätelty, että atooppikkoirilla olisi puutteellisesti toimiva soluvälitteinen immuunivaste. Atopialle tyypillistä on, että oireet helpottuvat ja pahenevat kausittaisesti ainakin sairauden alkuvaiheessa. Jos oireet ovat heti alkuun jatkuvia, voidaan hyvällä syyllä epäillä ruoka-aineallergiaa aiheuttajaksi.

Atooppinen iho kutisee, minkä seurauksena koira raapii ihonsa rikki. Turkki on hilseilevä ja huonokuntoinen sekä ohut tai jopa paikoin kalju. Niiltä alueilta, joissa kutina on voimakkainta, iho paksunee jatkuvan raapimisen ja kalvamisen seurauksena sekä tummuu. Muutokset paikallistuvat naamaan (huulet ja silmien ympäryks), korviin, tassuihin, jalkoihin, leukaan ja vatsan alle (kainalot ja nivuset). Joillakin koirilla jatkuva kutina aiheuttaa myös käyttäytymisen muutoksia, esim. ärtyisyyttä. Toistuvat korvatulehdukset ovat eräs tavallisimmista atooppikon iho-oireista.

Koiran kutinan syy on selvitettävä huolellisesti. Jos muuta selittävää syytä ei löydy ja koiralla on atopiadiagnoosin tekemiseen oikeuttavat oireet, koiralle tehdään joko ihotesti tai allergiavasta-aineita etsitään verestä. Koiran atopian hoitoon käytetään monia eri hoitomuotoja. Kaikkein tärkein on allergeenialtistuksen vähentäminen esim. toistuvien pesujen ja ympäristön saneerauksen avulla. Jollei näiden toimenpiteiden ja sekundaaristen bakteri- ja hiivatulehdusten hallinnalla päästä riittävään lopputulokseen, voidaan allergiatestin tulosten perusteella aloittaa siedätyshoito ja/tai lääkehoito.

Kilpirauhasen vajaatoiminta

Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypotyreoosi) johtuu liian alhaisesta kiertävien kilpirauhashormonien määrästä. Kilpirauhasen vajaatoiminta on koiran yleisin sisäerityssairaus. Sairauden esiintyvyys on keskimäärin 0,2 – 0,4 % kaikista koirista, mutta joissakin roduissa esiintyminen on huomattavasti yleisempää.

Kilpirauhasen vajaatoiminnan taustalla on tavallisimmin immunologinen kilpirauhasen tulehdusreaktio, lymfosytaarinen tyreoidiitti. Kilpirauhasen vajaatoiminta on autoimmuunisairaus, jolla on geneettistä taustaa. Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Kilpirauhasen vajaatoimintaa on Suomessa esiintynyt muutamalla yksittäisellä spinonella ja addisonintauti yhdellä spinonella.

Kilpirauhasen vajaatoimintaa poteva koira on tyypillisesti kooltaan keskikokoinen tai suuri ja iältään keski-ikäinen (4-11 -vuotias). Kliiniset oireet kehittyvät, kun noin 75 % kilpirauhashudoksesta on tuhoutunut, joten sairaus on voinut olla olemassa kuukausia tai vuosia ennen oireiden puhkeamista. Riskirotujen yksilöt voivat sairastua muita nuorempina, mutta vajaatoiminta on harvinainen alle kahden vuoden ikäisillä koirilla.

Kilpirauhashormonia tarvitaan kaikkialla elimistössä aineenvaihdunnan ylläpitämiseen. Siksi vajaatoiminnan oireet ovat moninaiset. Aineenvaihdunnan hidastumiseen liittyvät oireet, kuten uneliaisuus, lihavuus ja liikunnan siedon aleneminen, ovat yleisimmät. Lähes yhtä paljon esiintyy iho-oireita, kuten karvapeitteen ohenemista, kaljuutta ja huonokuntoisuutta sekä ihon tummumista, seborreaa ja pinnallisia ihotulehduksia. Edellä mainittuja harvemmin esiintyy hermostollisia, silmiin, sydämen toimintaan, käyttäytymiseen, lisääntymiseen tai ruuansulatuskanavan toimintaan liittyviä oireita.

Kilpirauhasen toiminnan mittaamiseen on käytössä useita eri testejä, joista tavallisimmin käytetään T4 ja TSH määrittämiä. Jos tulos on ristiriitainen, uusintatutkimus suoritetaan 4-8 viikon kuluttua tai määritetään vapaa-T4 pitoisuus. Lymfosytääristä tyreoidiittia epäiltäessä voidaan mitata tyreoglobuliinivasta-aineiden määrä (TGA). Negatiivinen tulos ei kuitenkaan sulje pois autoimmuunityyppin sairautta. Hoitona käytetään elinikäistä levotyroksiinikorvaushoitoa.

Mahalaukun laajentuma/kiertymä

Mahalaukun kiertymä, torsio ventriculi, on suurten ja jättikokoisten syvärintaisten koirien ongelma. Mahalaukku voi laajentua ympäristötekijöistä johtuen, esim. jos koira syö jotain epäsovivaa, joka sitten kaasuuntuu mahassa. Mahalaukun kiertymään taas yleensä vaaditaan rakenteellinen heikkous. Rakenteen lisäksi altistavia tekijöitä ovat perinnöllisyys (mahalaukun kiertymä/laajentuma sisaruksilla/vanhemmilla), aikaisempi mahalaukun kiertymä/laajentuma ja korotettu ruokakuppi. Mahalaukku kierähtää akselinsa ympäri, jolloin mahalaukun sisältö ei etene suolistoon, eikä koira saa tyhjennettyä mahalaukkuun oksentamallaan. Mahalaukkuun alkaa kerääntyä kaasua ja se laajenee voimakkaasti. Oireina ovat tyypillisesti levottomuus tai flegmaattisuus koirasta riippuen, yleinen tuskaisuus, tuloksettomat oksennusyritykset ja lopuksi koira turpoo ja muistuttaa ilmalaivaa. Laajentunut mahalaukku alkaa painaa ympäristössään olevia tärkeitä elimiä, mikä saattaa johtaa hengenvaarallisen shokin syntymiseen tai elinten kuolioon. Mahalaukun kiertymä on henkeä uhkaava tila ja vaatii aina välitöntä eläinlääkärin hoitoa. Suomessa on ilmoitettu seitsemän koiran kuolleen mahalaukun kiertymään, kiertymän leikkaukseen tai sen jälkeisiin komplikaatioihin.

Polven ristsidevaurio

Ristsiteet ovat vahva, lyhyt siderakenne polvinivelen keskellä, reisiluun ja sääriluun välillä. Eturistside on

toiminnallisesti takaristisidettä tärkeämpi, koska se tukee reisiluun pään sääriluun nivelpinnalle takajalan työntövaiheen aikana. Eturistiside rajoittaa myös polvinivelen kiertoliikettä. Kun eturistiside pettää, polvinivel löystyy ja reisiluu pääsee liukumaan taaksepäin sääriluun nivelpinnalla. Liike vaurioittaa nivelkierukoita ja rustopintoja. Ristisidevaurion seurauksena polviniveleen kehittyy nopeasti tulehdusreaktion seurauksena rappeuttava nivelrikko. Polven toimintakyvyn palauttamiseksi eturistisidevaurio täytyy viipymättä hoitaa kirurgisesti. Leikkausmenetelmiä on useita, ja oikea leikkausmenetelmä valitaan potilaskohtaisesti. Hoitotulos on yleensä hyvä, mutta ei täysin estä nivelrikon kehittymistä polviniveleen.

Ristisidevaurioita pidettiin aiemmin äkillisenä trauman aiheuttamana sairautena. Nykyään tiedetään, että noin 80 % ristisidevaurioista on aluksi osittaisia. Polvinivel voi aluksi olla tukeva tai löysyys on lievää. Vähitellen vaurio etenee, kun ristiside ei parane vaan pettää asteittain rappeutuessaan. Polveen kehittyy usein nivelrikkomuutoksia jo ristisidevaurion ja nivelen löysyyden edetessä.

Monet takajalan ja polvinivelen rakenteeseen, toimintaan ja aineenvaihduntaan liittyvät tekijät vaikuttavat ristisidevaurion syntyyn ja sairausalttiuteen. Takajalan puutteellinen kulmautuminen, jossa reisiluun ja sääriluun välinen kulma on sivusta katsottuna liian pieni, aiheuttaa lisärasitusta eturistisiteelle, ja sitä pidetään tärkeänä eturistisidevauriolla altistavana tekijänä. Samankaltainen liiallinen kuormitus eturistisiteelle voi syntyä myös silloin, jos sääriluun nivelpinta on taaksepäin kalteva. Lonkkien kipeytyminen lisää polvinivelten kuormitusta ja altistaa ristisidevauriolle. Muut polvinivelen sairaudet, kuten osteokondroosi ja polvilumpion luksaatio johtavat usein ristisidevaurioon: osteokondroosi voi häiritä kasvuaikana eturistisiteen normaalia kehittymistä ja myöhemmin osteokondroosiin liittyvä rustovaurio, nivelen tulehdusreaktio ja nivelrikkomuutokset johtavat eturistisiteen pettämiseen.

Polvilumpion luksaatioon liittyy tulehdusreaktion ja nivelrikkomuutosten lisäksi polvinivelen toiminnallinen asennonmuutos. Etenkin hoitamaton mediaalinen luksaatiotaipumus, johon liittyy sääriluun kiertyminen sisäänpäin, vaurioittaa ristisidettä. Iäkkäillä koirilla yleiskuntoon vaikuttavat sairaudet, erityisesti kilpirauhasen vajaatoiminta ja kortisolin liikaeritys (Cushingin tauti) altistavat eturistisidevaurioille. Myös ylipaino on merkittävä ristisidevauriolla altistava tekijä.

Ristisidevaurio on voimakkaasti perinnöllinen, operoitua koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Suurin osa eturistisidevauriolla altistavista tekijöistä liittyy koiran rakenteeseen tai muihin sairauksiin ja niiden aiheuttamaan toimintahäiriöön polvinivelessä. Tämän vuoksi myös eturistisidevaurio on voimakkaasti perinnöllinen sairaus. Sairauden esiintyvyys vaihtelee voimakkaasti roduittain ja jopa pentueittain. Sairauden syy voi olla rotukohtaisesti liitettävissä tiettyyn altistavaan tekijään, kuten polvilumpion luksaatioon pienillä roduilla tai osteokondroosiin isommilla roduilla. Koiralla, jolla todetaan ja hoidetaan ristisidevaurio, on noin 50 % todennäköisyys kehittää eturistisidevaurio myös toiseen polviniveleen seuraavan vuoden kuluessa. Tämäkin havainto korostaa rakenteen, yksilöllisen alttiuden ja perinnöllisen taipumuksen merkitystä vaurion synnylle yksittäisen trauman sijaan.

Ristisidevaurioita tavataan kaikenikäisillä koirilla, mutta tyyppillinen esiintymisikä voi antaa viitteitä sairauden taustasyystä rodussa. Osteokondroosin yhteydessä ristisidevaurio voi oireilla jo ennen kasvun päättymistä. Joillakin pienillä roduilla valtaosa ristisidevaurioista ilmenee vanhuusvuosina, jolloin rappeuttavat yleissairaudet voivat olla merkittävä taustasyys.

Sairauden perinnöllisen luonteen takia ristisidevaurion takia operoitua koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Operoidut koirat tulisi siirtää Kennelliiton jalostusstrategian mukaisesti EJ-rekisteriin. Jos koiraa on jo käytetty jalostukseen, sairausriski täytyy ottaa huomioon jälkeläisten jalostuskäyttöä suunniteltaessa. Suomessa on raportoitu muutamia tapauksia. Huomioitavaa on, että polvilumpion luksaation varalta annettava polvilausunto ei kuvaa sairastumisriskiä eturistisidevaurion suhteen.

Hammaspuutokset ja purentavirheet

Spinoneilla on todettu jonkin verran hammaspuutoksia, joista yleisin on P1:n puutos tai ylimääräinen P1:nen.

Lisäksi on ollut tapauksia joissa on todettu voimakasta yläpurentaa, alakehittyneitä alaleukaa, osittaista alapurentaa, kulmahampaan puuttumista sekä hampaiden alikehittymistä. Asentovirheistä yleisin on kitalakeen painava kulmahammas joita on ilmoitettu yksittäisiä pentuja. Osalla tilanne on korjaantunut koiran kasvaessa. Spinonen rotumääritelmässä yläpurenta tai selvä alapurenta ovat hylkääviä virheitä.

Häntämutka

Häntänikamiin voi kehittyä muutoksia, jotka tuntuvat mutkina tai jopa kulmina nikamaväleistä. Häntämutka on yleensä, joskaan ei aina, todettavissa jo pikkupennulla luovutusikässä. Varmuudella häntämutka voidaan selvittää röntgentutkimuksella kasvukauden lopussa. Häntämutka on selkeästi periytyvä vika, vaikka periytymisestä ei ole tutkimuksia, jotka selvästi osoittaisivat periytymismuodon. Ei myöskään löydy tutkimuksia häntämutkan vaikutuksista selkävikiöihin. Häntämutkasta ei ole yleensä ole haittaa koiralle.

Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta on tehnyt periaatepäätöksen, että häntämutka on lähinnä kosmeettinen virhe, jonka merkityksen jalostusvalinnassa rotujärjestö saa itse arvioida. Suositeltavaa on että, jos häntämutkaista koira käytetään jalostukseen, se yhdistetään vain sellaiseen koiraan, jolla itsellään ja lähisuvussa ei ole häntämutkia. Suomessa häntämutkaa on todettu spinonella useammassa pentueessa, viime aikoina kuitenkin vain muutama yksittäinen tapaus.

Kivesvika

Kivesvikaisen uroksen joko toinen tai molemmat kivekset eivät laskeudu vatsaontelosta normaalisti kivespussiin, tai kivekset ovat muuten rakenteeltaan epänormaalit. Kaksipuoleinen muoto (molemmat kivekset puuttuvat) on steriili, mutta toispuoleisessa muodossa (yksi kives puuttuu) uros on yleensä siitoskykyinen. Normaalisti kivekset ovat laskeutuneet noin kahdeksan-yhdeksän viikon ikäisillä pennuilla.

Kivesvika on perinnöllinen, mutta periytymistapa on epäselvä, koska eri tutkimukset ovat päättyneet erilaisiin arvioihin periytymismallista. Todennäköisempää on, että periytyminen on polygeenistä. Kivesvian periytyvyys (heritabiliteetti) on kuitenkin riittävän suuri, jotta jalostusvalinnoilla voidaan vaikuttaa sen esiintymiseen.

Yhden tai molempien kivesten puuttuminen tai epänormaalius on spinonen rotumääritelmässä mainittu hylkäävä virhe. Tällainen uros on luonnollisesti myös suljettu pois jalostuksesta. Spinonella on toistaiseksi todettu muutama kivesvikainen koira Suomessa (suullinen tiedonanto koirien omistajilta/kasvattajilta) Viime aikoina uusia tapauksia ei ole ilmennyt.

Pikkuaivoataksia

Rodulla on todettu periytyvää pikkuaivoataksiaa (CA). Sairastunut koira menettää liikkeidensä hallinnan, mistä seuraa esim. huojuvaa liikkumista tai liioiteltuja liikkeitä. Sairastunut koira joudutaan yleensä lopettamaan viimeistään noin vuoden iässä. Ataksia periytymistapa on yksinkertainen resessiivinen, mikä tarkoittaa että molemmilta vanhemmiltaan geenin perinyt koira sairastuu. Jos koira sen sijaan saa geenin vain toiselta vanhemmaltaan, se on oireeton kantaja. Ataksia on todettu periytyvän yhden sukulinjan takaa. Ataksiaa tutkitaan eniten Englannissa, jossa pikkuaivoataksiaan on kehitetty geenitesti, joka tehdään sylkinäytteestä. Testin luotettavuus on 95-98 prosenttia. Kahta kantajaa ei saa yhdistää.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 12. Kuolinsyytilasto

Kuolinsyy	Keskim.ikä	Kpl
Hengitystiesairaus	9v 11kk	2
<i>Keuhkojen kasvainsairaus</i>	<i>9v 11kk</i>	<i>2</i>
Hermostollinen sairaus	4v 7kk	9
<i>Epilepsia</i>	<i>4v 7kk</i>	<i>9</i>
Iho- ja korvasairaudet	10v 3kk	1

Muu immunologinen sairaus	9v	3
<i>Muu immunologinen sairaus</i>	<i>8v 4kk</i>	<i>2</i>
<i>Verihiutalekato, trombosytopenia</i>	<i>10v 6kk</i>	<i>1</i>
Kadonnut	1v	1
Kasvainsairaudet, syöpä	9v 9kk	34
<i>Kasvainsairaudet, syöpä</i>	<i>10v 6kk</i>	<i>8</i>
<i>Luun tai nivelten kasvain</i>	<i>9v 2kk</i>	<i>6</i>
<i>Lymfoma, imusolmuke-syöpä</i>	<i>6v 6kk</i>	<i>3</i>
<i>Maksan, munuaisten tai suoliston kasvain</i>	<i>9v 3kk</i>	<i>6</i>
<i>Muu kasvainsairaus</i>	<i>9v 7kk</i>	<i>1</i>
<i>Pernan, sydämen tai verisuonijärjestelmän kasvain</i>	<i>10v 2kk</i>	<i>6</i>
<i>Utarekasvain, nisäkasvain</i>	<i>12v 2kk</i>	<i>4</i>
Lopetus ilman sairauden diagnosoitua	14v 8kk	1
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4v 5kk	3
<i>Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi</i>	<i>4v 4kk</i>	<i>2</i>
<i>Pelokkuus</i>	<i>4v 9kk</i>	<i>1</i>
Luusto- ja nivelsairaus	7v 6kk	5
<i>Kyynärniveldysplasia ja sen seurauksena kehittyvä nivelrikko</i>	<i>0v 5kk</i>	<i>1</i>
<i>Luusto- ja nivelsairaus</i>	<i>8v</i>	<i>3</i>
<i>Nivelrikko, artroosi, muualla kuin lonkissa tai kyynärnivelissä</i>	<i>13v 3kk</i>	<i>1</i>
Maksan ja ruuansulatuskanavan sairaus	7v 10kk	11
<i>Mahalaukun kiertyminen</i>	<i>7v 2kk</i>	<i>7</i>
<i>Muu maksan tai ruuansulatuskanavan sairaus</i>	<i>8v 11kk</i>	<i>4</i>
Muu sairaus, jota ei ole listalla	9v 1kk	3
Selkäsairaus	2v 7kk	1
<i>Synnyynnäinen nikamien epämuodostuma</i>	<i>2v 7kk</i>	<i>1</i>
Sydänsairaus	9v 1kk	6
<i>Muu sydämen sairaus tai vajaatoiminta</i>	<i>6v 11kk</i>	<i>3</i>
<i>Sydänlihassairaus, kardiomyopatia</i>	<i>13v 9kk</i>	<i>1</i>
<i>Sydänsairaus</i>	<i>9v 8kk</i>	<i>1</i>
<i>Synnyynnäinen sydämen tai sydänverisuonten kehityshäiriö</i>	<i>10v 7kk</i>	<i>1</i>
Tapaturma tai liikennevahinko	2v 2kk	5
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13v 1kk	22
Virtsan- ja lisääntymiselinten sairaus	8v 3kk	3
<i>Virtsan- ja lisääntymiselinten sairaus</i>	<i>8v 3kk</i>	<i>3</i>
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	10v 3kk	22
Kaikki yhteensä	9v 3kk	132

Lähde: Suomen Kennelliitto/ Koiranet sekä omistajien ja kasvattajien SSK:n jalostustoimikunnalle ja rotuyhdyshenkilölle ilmoittamat kuolinajat ja -syyt, 12.12.2019

Spinoneiden kuolinsyytä on vasta viimeisien vuosien aikana alettu kirjaamaan ylös, mistä johtuen tilastossa on suuri määrä koiria, joiden kuolinsyy ja -aika ei ole tiedossa. Yleisin kuolinsyy spinoneilla Suomessa on vanhuuden vaivat sekä vanhemmalla iällä tulleet syöpäkasvaimet. Spinonen keskimääräinen elinikä Suomessa on 9v 3kk, vanhin spinone Suomessa saavutti 15v 6kk iän.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Keskimääräinen pentuekoko vuosina 2015-2019 syntyneissä pentueissa on ollut 8,2 (vaihteluväli 5-12, kts taulukko 1. Vuositalasto – rekisteröinnit)

Astumisvaikeudet

Kuudesta pentueesta viisi on saanut alkunsa astutuksella ja yksi keinosiemennyksellä. Astutukset ovat olleet helppoja.

Tiinehtymisvaikeudet

Rotu tiinehtyy pääsääntöisesti hyvin. Tiinehtymisvaikeuksista on raportoitu vain yhdellä, jo iäkkäämmällä nartulla. Tiinehtymättömyyden syy jäi epäselväksi.

Synnytysongelmat

Rodun nartut ovat pääsääntöisesti hyviä synnyttäjiä. Kuudessa pentueessa synnytysongelmia on ilmoitettu yhdessä, jossa kaksi viimeistä pentua keisarinkeikattiin polttoheikkouden vuoksi.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Rodun nartut ovat hyviä emoja.

Pentukuolleisuus

Pentukuolleisuudesta on raportoinut yksi kasvattaja, joka on lopettanut yhden pennun imeytymishäiriön, yhden hitaan painonkehityksen (suuri pentue) ja yhden mahdollisesti hapenpuutteesta johtuvan syömisvaikeuden vuoksi.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Synnyttäisiä vikoja ja epämuodostumia ei ole raportoitu seurantajaksolla.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Pohjoismaiset kennelliitot ovat yhteistyössä laatineet v. 2015 alusta käyttöön otettavat uusitut rotukohtaiset ohjeet liioiteltujen piirteiden huomioimiseksi ulkomuotoarvostelussa, jossa spinone on myös mainittuna. Tarkkailun alla on pään nahka: liian löysä nahka voi aiheuttaa voimakkaita huulipoimuja ja/tai ongelmia silmäluomissa. Huomioitavaa on myös silmäluomien asentovirheet.

Rodulla ei ole todettu lisääntymisongelmille altistavia anatomisia piirteitä.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

JTO:n tarkastelujakson aikana on raportoitu tavanomaista enemmän erilaisia luuston kehityshäiriöitä sekä epilepsiatapauksia, joihin jalostuksessa tulee kiinnittää huomioita. Lonkkakuvaustulokset ovat olleet hyviä ja lonkka- ja kyynärkuvausten yhteydessä on osalta koirista kuvattu myös olkapäät. Lonkkakuvaustulokset ovat olleen pääosin hyviä, mutta kyynärkuvaustuloksissa on esiintynyt edellistä tarkastelujaksoa enemmän hajontaa, johon tulee kiinnittää jatkossa enemmän huomioita. Kuvattujen koirien määrä on hyvä ja toivottavaa on pitää kuvausprosentti vähintään 50% suuruisena. Pelkkä jalostukseen käytettävien koirien tutkiminen ei anna kattavaa kuvaa rodun kokonaistilasta. Ulkomaisten koirien terveydestä ja tutkimustuloksista on rajallisesti tietoa saatavilla,

joten rodun kokonaisterveyden kartoittaminen on vaikeaa.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

Spinone rotumääritelmä FCI 17.12.2015 hyväksymän rotumääritelmän mukaan. Käännös SKL-FKK 18.10.2016

KÄYTTÖTARKOITUS: Seisova lintukoira.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Kirjallisuudessa kuvataan italialainen karkeakarvainen koira, joka todennäköisesti on nykyisen spinonen esi-isä. Kirjassaan ”Le parfait chasseur” (täydellinen metsästäjä) Selicourt kertoo vuonna 1683 Italian Piemontessa tavattavan ”griffonin”. Keskiajalta lähtien tämä koira esiintyy useiden tunnettujen taiteilijoiden töissä, joista kuuluisin on Andrea Mantegnan 1400-luvulla maalaama fresko Mantovan herttuan palatsissa.

YLEISVAIKUTELMA: Vankkarakenteinen, roteva ja tarmokas. Vahva luusto, hyvin kehittyneet lihakset ja karkea karvapeite.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA:

Rakenteeltaan jokseenkin neliömäinen, rungon pituus on yhtä suuri kuin säkäkorkeus tai 1-2cm pitempi. Pään pituus on 4/10 säkäkorkeudesta. Pää on poskikaarien kohdalta kapeampi kuin puolet koko pään pituudesta. Lanneosan pituus on hieman alle 1/5 säkäkorkeudesta.

KÄYTTÄYTYMINEN JA LUONNE:

Luonnostaan sosiaalinen, säyseä ja kärsivällinen. Hyvä metsästyskoira kaikissa maastoissa, hyvin kestävä ja menee empimättä yhtä hyvin piikkiseen pensaikkoon kuin kylmään veteenkin. Kykenee erinomaisesti pitkään ja nopeaan raviin ja on luonnostaan erinomainen noutaja.

PÄÄ: Kallon ja kuonon ylälinjat ovat erisuuntaiset.

Kallo: Muodoltaan soikea, kallon sivut laskevat hieman kuten harjakatto, niskakyhmy on erittäin hyvin kehittynyt ja keskiharjanne selvästi erottuva. Otsa ei ole kovin korostunut eteen- tai ylöspäin. Kulmakaaret eivät ole liian voimakkaat.

Otsapenger: Tuskin havaittava, mutta otsauurre on hyvin selvä.

Kirsu: Kuononselän suuntainen, kookas, pesusienimäiseltä vaikuttava, yläreuna on hyvin paksu ja selvästi pyöristynyt. Valkoisilla koirilla lihanvärinen, valko- oransseilla hieman tummempi, ruskeapäistärikoilla kastanjanruskea. Sivulta katsottuna kirsu on hieman ulkoneva. Sieraimet ovat suuret ja avoimet.

Kuono: Yhtä pitkä kuin kallo. Kuonon syvyys keskikohdasta on 1/3 sen pituudesta. Kuononselkä on suora tai hieman kyömy. Kuonon sivut ovat yhdensuuntaiset, joten edestä katsottuna kuonon muoto on neliömäinen. Ylähuulen reuna muodostaa kuonon alalinjan ja syvin kohta on suupielessä.

Huulet: Melko ohuet ylähuulet muodostavat kirsun alapuolella avoimen kulman. Ylähuuli on etuosastaan pyöristynyt, peittää alahuulen ja suupieleen muodostuu näkyvä poimu.

Leuat / hampaat: Leuat ovat vahvat ja normaalisti kehittyneet. Alaleuan luut ovat keskiosastaan vain hieman kaarevat. Hammaskaaret ovat toisiinsa sopivat. Leikkaava tai tasapurenta, täydellinen hampaisto.

Posket: Kuivat.

Silmät: Suuret, kaukana toisistaan, lähes suoraan eteenpäin suuntautuneet ja lähes pyöreät, eivät syvällä sijaitsevat eivätkä ulkonevat. Silmäluomet ovat tiiviit. Silmät ovat okranväriset, tummuusaste on suhteessa karvapeitteen väriin.

Korvat: Lähes kolmion muotoiset, pituudeltaan korkeintaan 5 cm kurkun alalinjaa alempana. Korvan kiinnityskohta on leveä, alkaa pään ja niskan liittymäkohdasta ja päättyy poskikaaren puoliväliin. Korvan etureuna on tiiviisti poskenmyötäinen, ei laskostunut vaan sisäänpäin kääntynyt. Korvan kärki on hieman pyöristynyt. Korvat ovat alhaalla riippuvat, tyvi nousee vain hyvin vähän koiran innostuessa. Korvarusto on ohut. Korvia peittää tiivis karvapeite, jossa on yksittäisiä pitempiä karvoja, joiden määrä lisääntyy reunoja kohti.

KAULA: Vahva ja lihaksikas, erottuu selvästi niskasta ja liittyy sulavasti lapoihin. Kaulan pituus on vähintään 2/3 pään pituudesta, ympärysmitta on noin 1/3 säkäkorkeudesta. Kaulan alla on kaksi pientä kaulanaluspussia.

RUNKO: Lähes neliömäinen

Ylälinja: Tyypillinen ylälinja alkaa hieman erottuvasta säästä jatkuen lähes suorassa linjassa ja kohoaa aavistuksen kaarevasti lannetta kohti ja liittyy sulavasti laskevaan lantioon.

Säkä: Ei liian korostunut. Lapaluiden kärjet ovat kaukana toisistaan.

Selkä: Etuosastaan lähes suora, kohoaa sitten vähitellen kohti lannetta ja laskee kohti takaosaa.

Lanne: Hieman kaartuva, leveä ja lihaksikas, lähes yhtä leveä kuin pitkäkin.

Lantio: Leveä, pitkä, hyvin lihaksikas ja viisto, vaakatasoon nähden 30–35° kulmassa; viistous mitataan lantion luiden asennosta. Rintakehä: Leveä ja syvä, ylittää vähintään kyynärpäiden tasolle. Rintakehä on tilava, leveimmillään keskikohdastaan ja kapenee selvästi rintalastaa kohti mutta ei kuitenkaan ole kölimäinen. Kylkiluut ovat selvästi kaartuneet ja viistot, kylkiluiden välit ovat leveät. Viimeisetkin kylkiluut ovat pitkät, viistot ja kaarevat.

Alalinja ja vatsa: Rintalastan kohdalla lähes vaakasuora kohoten sitten kevyesti kohti vatsaa.

HÄNTÄ: Luonnollinen ja varsinkin tyvestään paksu, hapsuton. Asennoituaan vaakasuora tai riippuva, ei liiku kovin paljon koiran ravatessa. Ty pistetyn hännän pituus on tyvestä mitattuna 15–25 cm. (Huom. Suomessa ty pistyskielto.)

RAAJAT:

ETURAAJAT:

Yleisvaikutelma: Edestä katsottuna täysin yhdensuuntaiset ja pystysuorat. Sivulta katsottuna kyynärvarsi on pystysuora ja välikämmen hieman viisto.

Lavat: Vahvat ja pitkät, pituudeltaan 1/4 säkäkorkeudesta ja vaakatasoon nähden noin 50° kulmassa. Suhteessa rungon keskiviivaan lapojen kärjet eivät ole kovin lähellä toisiaan. Lavat liikkuvat täysin vapaasti, lihakset ovat hyvin kehittyneet. Lavan ja olkavarren välinen kulmaus on noin 105°.

Olkavarret: Viistot, vaakatasoon nähden 60° kulmassa. Lähes yhdensuuntaiset rungon pysty akselin kanssa ja hyvin lihaksikkaat.

Kyynärpäät: Yhdensuuntaiset rungon keskiviivan kanssa. Kyynärpään kärjen tulee sijaita hieman lapaluun takakärjestä maahan vedetyn pystysuoran linjan edessä. Kyynärpään etäisyys maasta on puolet säkäkorkeudesta.

Kyynärvarret: Pituudeltaan hieman yli 1/3 säkäkorkeudesta, edestä ja sivulta katsottuna pystysuorat, vankkaluiset. Vahvan jänteen ja luiden välinen uurre on selvästi näkyvässä.

Ranteet: Jatkavat kyynärvarren pystysuoraa linjaa, herneluu erottuu selvästi.

Välikämmenet: Sileät, edestä katsottuna jatkavat kyynärvarren pystysuoraa linjaa. Sivusta katsottuna hieman viistot, pituus noin 1/6 raajakorkeudesta (maasta kyynärpäähän).

Etukäpälät: Tiiviit ja pyöreät. Varpaat ovat tiiviit ja kaareutuneet, lyhyen, tiheän karvan peittämät, myös varpaiden välit ovat karvaiset. Päkiät ovat tiiviit ja lujat, väriltään suunnilleen karvapeitteen värin mukaiset. Kynnet ovat vahvat, maata kohti kaareutuneet ja hyvin pigmentoituneet, eivät kuitenkaan koskaan mustat.

TAKARAAJAT: Yleisvaikutelma: Sivulta katsottuna pakarat ovat vain hieman kaarevat. Hyvät kulmaukset, kintereet kohtisuorassa maahan nähden. Takaraajat ovat takaa katsottuna yhdensuuntaiset.

Reidet: Leveät ja hieman viistot, pituudeltaan vähintään 1/3 säkäkorkeudesta. Reiden takareuna on hieman kaareva.

Sääret: Vain hieman reisiä pitemmät, vaakatasoon nähden 55–60° kulmassa. Yläosan lihakset ovat kuivat. Akillesjänteen ja luiden välinen vako on selvästi havaittava.

Kintereet: Sivusta katsottuna hyvin leveät. Kintereen korkeus maasta on noin 1/3 säkäkorkeudesta. Kinnerkulma on noin 150°.

Väliljalat: Vahvat, kuivat ja joka suunnalta katsottuna asennoituaan pystysuorat. Sisäpinnalla voi olla yksinkertainen nivelikäs kannus. Takakäpälät: Kuten etukäpälät mutta hieman soikeammat.

LIIKKEET: Vaivaton, rento askel. Metsästyksessä pitkäaskelinen nopea ravi, ajoittain laukka-askelia.

NAHKA: Tiiviisti rungonmyötäinen, paksu ja sileä. Päässä, kurkussa, nivustaipeissa, kainaloissa ja rungon takaosassa ohuempaa, kyynärpäissä pehmeän tuntuista. Alaleuasta alkaa kaksi vähäistä kaulapussia, jotka ulottuvat kaulan puoliväliin. Kun koiran pää on alhaalla, voidaan havaita silmän ulkokulmasta posken yli ulottuva ihopoimu. Ihon ja pigmentin väri vaihtelee karvapeitteen värin mukaan.

KARVAPEITE

Karva: Rungossa karvan pituus on 4–6 cm, lyhyempää kuononselässä, päässä, korvissa, raajojen etuosassa ja kypälissä. Raajojen takaosassa karva on karkean harjamaista mutta ei muodosta hapsuja. Pitkät ja jäykät karvat muodostavat silmien yläpuolelle paksut kulmakarvat ja huulissa paksut viikset ja parran. Karva on jäykkää, karkeaa, tiheää ja melko rungonmyötäistä. Vähäinen pohjavilla.

Väri: Puhtaan valkoinen, valkoinen oranssein tai ruskein laikuin, oranssitäplikäs, oranssipäistärökkö tai ruskeapäistärökkö. Toivotuin ruskea väri on munkin kaavun värinen. Kolmivärisyys, tan-merkit tai musta kaikissa muodoissa ja yhdistelmissä ei ole sallittua.

KOKO ja PAINO:

Säkäkorkeus: urokset 60-70 cm, nartut 58-65 cm.

Paino: urokset 32-37 kg, nartut 28-30 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä kykyyn toimia perinteisessä käyttötarkoituksessa.

- Ohut tai selälle kiertyvä häntä.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen.
- Yhtenevät (toisiaan kohti viettävät) kallon ja kuonon ylälinjat
- Täysin pigmentitön kirsu
- Kovera kuononselkä
- Yläpurenta tai voimakas alapurenta
- Herasilmä
- Mustaa pigmenttiä ihossa
- Kolmivärisyys, punaruskeat (tan) merkit tai mustan värin esiintyminen

HUOM: Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Rodun koirien näyttelykäynnit

Ulkomuodon arvioinnissa noudatetaan virallista FCI:n rotumääritelmää. Alkuperäisen rotumääritelmän FCI:n hyväksymispäivä on 4.12.1998. Britanniassa ja Yhdysvalloissa on käytössä omat rotumääritelmänsä, jotka poikkeavat FCI:n virallisesta versiosta.

Taulukko 13. Suomalaisten koirien osallistuminen suomalaisiin näyttelyihin vuosina 2013-2018 ja saadut laatuarvosanat

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Käyntejä	83	70	87	76	84	62
Koiria	24	28	30	23	19	22

Luokka	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	62 (61%)	34 (34%)	4 (4%)	0 (0%)	0 (0%)	1 (1%)	101
Nuorten luokka	40 (82%)	8 (16%)	1 (2%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	49

Avoim luokka	139 (78%)	30 (17%)	9 (5%)	0 (0%)	1 (1%)	0 (0%)	179
Käyttöluokka	9 (90%)	1 (10%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	10
Valioluokka	75 (99%)	1 (1%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	76
Veteraaniluokka	47 (100%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	0 (0%)	47
Yhteensä	372 (81%)	74 (16%)	14 (3%)	0 (0%)	1 (0%)	1 (0%)	462

Lähde: Kennelliitto/Koiranet, 31.12.2019

Edeltävään tarkastelujaksoon verrattuna näyttelykäyntien ja näyttelyissä esitettyjen koirien määrä on pysynyt keskimäärin samana. Laatuarvosanoja ”erinomainen” on annettu aikaisempaa tarkastelujaksoa enemmän, mutta niiden määrä on yksittäisten koirien vaikutusta. Ulkomaisilla tuomareilla palkitsemisprosentti oli korkeampi, suomalaiset tuomarit olivat tarkempia etenkin koirien liikkeistä.

Vuosikirjojen 2014 – 2018 näyttelykertomuksista esiintyviä ulkomuototuomareiden havainnoimia virheitä löytyi seuraavasti:

Metsästyskäyttöön vaikuttavat virheet:

Liian lyhyt/pysty olkavarsi, ulkokierteiset kynärpäät, puutteelliset/ liian avoimet polvi- ja kinnerkulmaukset, heikko takapää, kinnerahtaus, liian jyrkkä lantio, pehmeät ranteet, pystyasentoinen häntä, pehmeä selkä, virheellinen selkälinja, pitkärunkoisuus, pehmeä turkki ja avoimet silmäluomet. Lisäksi on huomattava, että jos koiralla on liian pehmeä turkki, sillä on usein myös liian pitkä turkki ja liian ohut nahka. Muutamalla koiralla oli maininta ahtaista, liian lyhyistä tai voimattomista takaliikkeistä, joista puuttuu rodunomainen rentous. Tähän liittyivät yleensä myös avoimet polvikulmat.

Rotutyypvirheet ja muut rakenteeseen liittyvät virheet:

Liian lyhyt/pysty olkavarsi, kinnerahtaus, pystyasentoinen häntä, pitkärunkoisuus ja virheellinen selkälinja, ahtaat takaliikkeet sekä ei-tyyppilliset liikkeet. Liian tasainen päälaki, samansuuntaiset kallonlinjat, korkealle kiinnittyneet korvat, heikko/kapea alaleuka, purentavirheet, avoimet silmäluomet. Pehmeästä tai niukasta turkin laadusta yksittäisiä mainintoja, samoin liian kevyestä rungosta.

Osa virheistä koskee vain muutamaa useasti esitettyä koiraa, eikä ole siis koko kantaa koskeva ongelma. Epäselvyyttä aiheuttaa ulkomuototuomareiden kovin toisistaan poikkeavat arvostelut samasta koirasta.

Rodun kotimaassa Italiassa koira on etupäässä käyttökoirana. Rodun toisessa valtamaassa, Britanniaassa, spinone on pääasiassa näyttelykoira, mikä on enenevässä määrin suunta myös muissa Euroopan maissa. Näyttelyharrastuksen suosion kasvaessa on havaittavissa, että koirien keskimääräinen koko on kasvussa ja rakenne muuttumassa raskaammaksi. Italiassa keskustellaan tämän huomioimisesta rotumääritelmässä, jotta koira pysyisi rakenteeltaan metsästyksen sopivana. On kuitenkin huomattava, että metsästyksen kannalta koiran fyysistä kokoa tärkeämpää on terve ja sopusuhtainen käyttökoiran rakenne ja henkiset ominaisuudet.

Rotujärjestön jalostuskatselmuksia ei tarkastelujaksolla ole järjestetty, Junkkarin alle 24kk ikäisten koirien ulkomuotokatselmukseen on vuosittain osallistunut 1-7 koiraa, mikä on keskimäärin samaa tasoa kuin edellisellä tarkastelujaksolla. Olisi erittäin toivottavaa, että yhä useampi koira esitettäisiin Junkkarissa, jotta siitä saataisiin mahdollisimman kattava kuvaus ja jotta pentueita pystyttäisiin vertaamaan ja näkemään mahdollisimman täyslukuisina. Koiranäyttelyiden tarkoituksena on tarjota koiraharrastajille mahdollisuus kilpailla omistamiensa/esittämiensä koirien kanssa. Koiranäyttelyissä koiraharrastajilla on tilaisuus vertailla jalostustyön tuloksia ja arvioida rodun jalostusmateriaalia ulkomuodon suhteen. Koska näyttelyissä koiran esittämisellä ja kilpailullisuudella on kasvava merkitys, Suomen kennelliiton jalostusstrategiassa puhutaan myös jalostuskatselmuksista, joista saa täydellisemmän ja tarkemman kuvan koirien rotutyypillisyydestä ja terveestä rakenteesta. Jalostuskatselmuksissa tuomarit ovat rotujärjestön kouluttamia ja valitsemia. Junkkarissa koiran arvostelee yksi, aikuisten koirien jalostuskatselmuksessa kaksi tuomaria. Tuomareilla on

arvosteluun aikaa enemmän kuin koiranäyttelyissä, ja koira käydään läpi kirsusta hännänpäähän. Koirista täytetään yksityiskohtainen arvostelukaavake ja koirat mitataan.

Etenkin etupään rakenteeseen on kiinnitettävä huomiota, koska noin 60 prosenttia koiran painosta on etupään nivelten varassa. Spinone on vahvarakenteinen koira, minkä vuoksi jalostuksessa tulisi pyrkiä tasapainoiseen rakenteeseen. Koiran tulee kyetä pitkäkestoiseen rasitukseen: terveydelliset tai rakenteelliset puutteet voivat johtaa kestävyuden laskuun tai liikkumishaluttomuuteen.

On huomattava, että näyttelykertomukset eivät ole keskenään suoraan verrattavissa, koska tuomareiden roduntuntemus ja käyttökoiran terveen rakenteen tuntemus vaihtelevat. Koiranäyttely ei ole jalostuskatselmus, eikä yksinään mittaa koiran jalostusarvoa. Kaunis rotunsa edustaja ei välttämättä ole muilta ominaisuuksiltaan jalostuskoira. Oikean ulkomuodon lisäksi tarvitaan hyvä terveys ja luonne, sekä sellaiset käyttöominaisuudet, joilla koira täyttää käyttötarkoituksensa.

Rodun koirien jalostustarkastukset

Junkkari

Junkkari-katselmus on Saksanseisojakerhon suurtaapahtuma, joka järjestetään vuosittain syyskuun loppupuolella Lapualla. Junkkari-katselmuksen tarkoituksena on nuorten koirien kokoaminen pentueittain samaan kokeeseen niiden luontaisten metsästystaipumusten ja ulkomuoto-ominaisuuksien selvittämiseksi jalostustyötä varten. Junkkariin ovat oikeutettuja osallistumaan kaikki tapahtumahetkellä 9 täyttäneet, mutta alle 24 kk ikäiset mannermaiset kanakoirat, jotka SKL-FKK tai sen tunnustama ulkomainen kenneljärjestö on hyväksynyt. Kukin koira voi osallistua Junkkariin ainoastaan kerran.

Rotujärjestön aikuisille koirille tarkoitettuun kokeiluluontoisesti järjestettyyn jalostuskatselmukseen on osallistunut toistaiseksi vain kaksi koiraa vuonna 2014. Junkkarin alle 24kk ikäisten koirien ulkomuotokatselmukseen on osallistunut vuosittain 1-7 koira.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Vain terverakenteinen koira kykenee täysipainoisesti täyttämään ne fyysiset vaatimukset, joita meidänkin harrastuslajissamme koirilta edellytetään. Puutteet ja virheet koiran rakenteessa aiheuttavat lihasten kipeytymistä, heikentävät kestävyyttä ja työskentelyintoa ja pahimmillaan aiheuttavat koiran vammautumisen. Jos koiran haku on puutteellinen tai se on ”tuulellakäyvä” yksilö, jolla hyvät ja huonot päivät vaihtelevat, syy voi olla puutteellisen riistainnon lisäksi myös rakenteessa: koira yksinkertaisesti väsy fyysisesti. On kuitenkin huomattava, että korkea riistavietti kompensoi fyysistä väsymystä tiettyyn pisteeseen. Tämän vuoksi jalostuskoirien testaaminen KAER-kokeiden lisäksi myös käytännön metsästyksessä on tärkeää. Parhaatkaan käyttöominaisuudet eivät pääse oikeuksiinsa, jos koira ei kestä rodunomaista metsästyskäyttöä. Seuraavalle sukupolvelle siirretyistä hyvistä metsästysominaisuuksista ei ole rodun tulevaisuudelle mitään hyötyä, jos samalla siirretään eteenpäin isän tai emän fyysiset heikkoudet, jotka rajoittavat koiran kykyä tehdä työtään.

Kestävän käyttökoiran rakenteen nyrkkisääntönä voidaan pitää sopusuhtaisuutta ja dynaamisuutta. Spinonen olemus on energinen, kiinteä ja jäntevä. Raajojen luusto on suora, eikä mikään paikka ”vinksota” sen paremmin ulos- kuin sisäänpäin. Jokainen poikkeama optimista lisää lihasten rasitusta ja vähentää kestävyyttä. Koiran täytyy olla tasapainoinen kokonaisuus: pään, etuosan, takaosan, raajojen, hännän – kaiken – täytyy myös näyttää siltä, että ne kuuluvat samalle yksilölle. Esimerkiksi huonot kulmaukset aiheuttavat vähemmän riesaa, jos koira on tasaisen huonosti kulmautunut sekä edestä että takaa. Terverakenteinen koira liikkuu mahdollisimman vaivattomasti, mutta vain koiran etuosan ja takaosan välillä vallitseva tasapaino tekee siitä hyvän liikkujan. Etu- ja takaraajojen askelpituuden on oltava yhteensopivat ja rungon pituuden on oltava sopusoinnussa raajojen kulmauksiin ja askelpituuteen. Kestävä rakenne on käyttökoiralla asia, josta ei tule jalostuksessa tinkiä.

Mitä terve käyttökoiran rakenne sitten tarkoittaa spinonella? Siinä missä muillakin käyttökoirilla, rakenteen on oltava tasapainoinen ja koiran on mekaniikaltaan kyettävä liikkumaan vaivattomasti. Kynologisen tyyppiopin

mukaisesti spinone sijoittuu ravaajatyypin ja laukkatyypin välimaastoon: se on erittäin kestävä, mutta puhtaasta ravaajatyypistä poiketen mittasuhteiltaan neliömäinen. Ravaajatyypin kuvauksen mukaan myös spinone on keskivahva ja keskinopea koira, joka sopii hyvin kestävyyttä vaativiin tehtäviin.

Spinonen rakenteen ja rotumääritelmän ymmärtämiseksi tulee tuntee rotutyypillinen toimintatapa: spinonelle rotutyypillinen liikunta on pitkäskelinen ravi, tosin koira vaihtaa riistaintoisena usein laukalle, mutta energiatehokkaan maatavoittavan ravin on kuitenkin löydyttävä. Maatavoittava tarkoittaa, että jalan liikerata on pitkä ja liikkeen kaari mahdollisimman matala, mikä säästää liikkumiseen käytettävää energiaa. Matala liikkeen kaari tarkoittaa, että spinonen ravi ei ole yhtä lennokasta kuin bracco italianolla. Tyypillinen ravilla hakeva spinone kantaa itseään hyvin ryhdikkäästi ja kaula ylös ojennettuna. Spinonen haku on yläpäistä, ja ravia säästää rytmikkäästi heiluva häntä. Koira liikkuu kevyesti ja helposti, mutta kuitenkin dynaamisesti ja temperamenttisesti. Vaikka ravi on kevyttä ja helppoa, sen ei tule olla pikkusievää sipsuttelua: liike suuntautuu eteenpäin, ei ylöspäin. Alla on lyhyt esitys joistain rotumääritelmän kohdista ja niiden vaikutuksesta rodunomaiseen käyttökestävään rakenteeseen.

***Takaraajat:** Suurin osa koiran liikkeen voimasta on peräisin takajalkojen työnnöstä. Sivulta katsottuna pakarat ovat vain hieman kaarevat. Hyvät kulmaukset, kintereet kohtisuorassa maahan nähden. Takaraajat ovat takaa katsottuna yhdensuuntaiset. Reidet ovat leveät ja hieman viistot, pituudeltaan vähintään 1/3 säkäkorkeudesta. Reiden takareuna on hieman kaareva. Sääret ovat vain hieman reisiä pitemmät, vaakatasoon nähden 55–60° kulmassa. Yläosan lihakset ovat kuivat. Akillesjänteen ja luiden välinen vako on selvästi havaittava. Sivusta katsottuna kintereet hyvin leveät. Kintereen korkeus maasta on noin 1/3 säkäkorkeudesta. Kinnerkulma on noin 150°.*

Takaraajojen askelpituus riippuu raajojen kulmauksista, raajojen luiden keskinäisistä mittasuhteista sekä lantion asennosta ja pituudesta. Jos kulmauksia on vähän, askelpituus on lyhyt ja liike tehotonta. Askelpituuteen vaikuttavat myös raajojen luiden keskinäiset mittasuhteet. Reiden ja säären tulisi olla yhtä pitkät, jotta raajan liike rungon alle ja takaisin olisi vaivatonta. Oikein kulmautuneella koiralla on leveä reisi, koska sillä on kiinnityspintaa isommille ja vahvemmille lihaksille. Spinonen reisilihakset ovat pitkät. Liian suora polvinivelen kulmaus altistaa koiran nivel- ja ristisidevaurioiden syntymiselle.

Lantio on leveä, pitkä, hyvin lihaksikas ja viisto, muodostaa 30–35°:en kulman vaakatason kanssa.

Jos lantio on hyvin suora, kulmaus ei ole riittävä. Oikein kulmautunut takaosa antaa koiralle mahdollisuuden vetäytyä kasaan kuin vieteri ja räjähtää sitten voimalla suoraksi. Ravaavan koiran lantio on pitempi ja leveämpi kuin laukkaavan koiran. Spinonen lantio on tilava ja siinä on hyvin tilaa vahvalle, jäntevälle lihaksistolle, mikä antaa sille kuperan mallin. Lantion viistous on liikkeen tehokkuuden kannalta olennaista: liian suora lantio rajoittaa takaraajan ulottumaa eteenpäin, kun taas liian jyrkkä lantio näkyy tehottomana ravina, jossa takajalat irtoavat maasta ennen kuin ovat saavuttaneet optimaalisen ponnistusasemansa. Liian jyrkkä lantio näkyy myös selän keinumisena, ja kuten sanottu: kaikki ylimääräinen liike tarkoittaa, että ravaamistehosta on jotain pois.

Lanne on hieman kaareutuva ja hyvin kehittyneiden lihasten ansiosta leveä. Lanneosan pituus on hieman pienempi kuin 1/5 säkäkorkeudesta ja sen leveys on lähes sama kuin pituus.

Lanne välittää takajalkojen työnnön edelleen selkään. Jos lanne on liian pitkä, se on neliömäiselle koiralle tyyppivirhe. Pitkä lanne ja mittasuhteiltaan pitkä runko taas rasittavat tarpeettomasti selkää, mikä vaikuttaa koiran käyttökestävyyteen

Selkä: Ylälinja muodostuu kahdesta osasta: etummainen laskee säästä antiklinipisteeseen (11.selkänikama) ja taaempi, hieman kaartuva linja yhtyy tiiviiseen selvästi kaareutuvaan lanneosaan.

Kestävä selkä on kiinteä. Ylälinjan tai selän yhteydessä näyttelytermit “epävakaa” tai “löysä” tai toive kiinteämmästä tai jäntevämmästä ylälinjasta kertoo, ettei liike siirry sujuvasti takaa eteen joko esimerkiksi pitkän rungon tai etu- ja takaosan epätasapainon vuoksi. Löysän selän takia takaraajat joutuvat tekemään tavallista

enemmän työtä. Kun takaraaja on etuasennossa ja aloittaa työvaiheen, täytyy raajojen lihasten tehdä työtä selän kohottamiseksi ala-asennosta yläasentoon eli ”löysät pois” samalla, kun varsinainen runkoa eteenpäin siirtävä työ tehdään. Tämä löysän selän aiheuttama ”hukkatyö” rasittaa koira erittäin voimakkaasti. Siksi kestävyuden kannalta ehkä kaikkein tärkein rakenneominaisuus on vahva kiinteä ja suora selkä. Rakenteen kiinteiden tai vahvuuden puutteista kertoo löysän ja painuneen selän lisäksi köyry lanneosa.

Spinonen selässä on yhdennentoista selkänikaman kohdalla eli ns. dippi, eli selkälinja laskee hieman. Dippi tuo selkään sen tarvittavan lisäjouaston, mitä rungoltaan neliömäinen koira, joka kantaa kaulaansa ja päätään pystyssä, tarvitsee kyetäkseen maatavoittavaan, tehokkaaseen raviin. Dippi on siis usean rodunomaiseen toimintaan liittyvän asian summa, jonka tarkoituksena on mahdollistaa sujuva, mahdollisimman tehokas liike-energian siirtyminen takajaloista koiran etuosaan.

Rintakehä ja alalinja: Spinonen rintakehä on leveä ja syvä, ja se yltää vähintään kyynärpäiden tasolle. Rintakehä on selvästi kaareutuva keskikohdastaan, missä myös sen poikkileikkaus on suurin. Rintakehä kapenee rintalastaa kohti, muuta se ei kuitenkaan ole muodoltaan kölimäinen. Kylkiluut ovat selvästi kaareutuneet ja viistot, kylkiluiden välit ovat leveät. Viimeiset kylkiluut ovat pitkät, viistot ja hyvin avautuneet. Alalinja on lähes vaakasuora rintalastan kohdalla ja kohoaa hieman kohti vatsaa.

Ravaavalla koiralla rintakehän tilavuus tulee rintakehän leveyden ja syvyyden lisäksi myös pituudesta. Viimeisten kylkiluiden pituus ja malli vaikuttavat rintakehän pituuteen. Jos viimeiset kylkiluut ovat lyhyet tai eivät avaudu kunnolla, alalinja nousee kohti vatsaa jyrkemmin kuin ”hieman”. Samalla rintakehän tilavuus jää pienemmäksi. Tilavassa rintakehässä on enemmän tilaa keuhkoille, mikä on kestävyiden kannalta tärkeää.

Etuos: Eturaajat edestä katsottuna täysin yhdensuuntaiset ja kohtisuorassa alustaan nähden. Sivulta katsottuna kyynärvarsi kohtisuora ja välikämmen hieman viisto. Lavat ovat vahvat ja pitkät, pituudeltaan 1/4 säkäkorkeudesta, muodostavat noin 50 asteen kulman vaakatason kanssa. Lapojen kärjet eivät ole kovin lähellä toisiaan. Lavat liikkuvat täysin esteettömästi, lihakset ovat hyvin kehittyneet. Lavan ja olkavarren kulmaus on noin 105 astetta. Olkavarret ovat asennoltaan viistot, muodostavat 60 asteen kulman vaakatason kanssa, lähes yhdensuuntaiset rungon pysty akselin kanssa ja hyvin lihaksikkaat.

Koiran liikkeessä kovimmalle rasitukselle joutuu sen etuosa. Etuosa pitää liikkeessä yllä vakaata painopistettä ja vähentää liikkumisen aiheuttamaa rasitusta. Etuosa ottaa myös liikkeessä vastaan raajan maahantulosta aiheutuvan törmäyksen. Keskivertokoiran painosta 60% on etuosan varassa. Mikäli koira on etumatala, rasitus on erittäin kova, mikä erittäin todennäköisesti ilmenee jossain vaiheessa koiran etupään nivelrikkona. Etumataluus, joka usein sekoitetaan avoimista takakulmauksista johtuvaan takakorkeuteen, tarkoittaa, että etujalat ovat takajalkoja lyhyemmät.

Laukkaaviin koiriin verrattuna ravaavien koirien lapojen kärjet ovat kauempana toisistaan. Lapa liittyy runkoon vain lihasten ja jänteiden avulla, minkä vuoksi lavalla on suuri liikkumisvapaus ja minkä vuoksi lavan asento on käyttökestävyyden kannalta tärkeää. Riittävän pitkä ja vinoasentoinen lapa tarjoaa hyvän kiinnittymisalustan tarpeeksi leveille ja vahvoille lihaksille, jotka pitävät lavan tiiviisti runkoa vasten, jolloin raajan liike on suoraa ilman sivuliikkeitä. Lavan kiinnityslihaksiston ominaisuudet vaikuttavat ratkaisevasti eturaajan kiertymiseen. Viistot lavat myös antavat suuremman ulottuvuuden, eli mahdollisuuden viedä raajaa eteenpäin ja taaksepäin pidemmässä kaaressa. Jos spinonen etuliikkeet ovat suhteessa takaliikkeitä korkeammat (jolloin liike-energia menee hukkaan), voi syynä olla esimerkiksi suora lapa, lyhyt olkavarsi tai etu- ja takaosan epätasapaino. Lapa, sen asento ja kiinnittyminen koiran runkoon, vaikuttavat enemmän kuin mikään muu yksittäinen osa siihen, millaiset koiran liikkeet ovat.

Eturaajan kestävyiden kannalta on tärkeää, että päkiä osuu maahan suoraan. Kyynärpään kiertyminen rasittaa erityisesti polkuanturoita, koska vinosti maahan osuvat kypälät voivat hiertyä rikki. Myös puutteellinen ala- ja eturinta sallii kyynärpään painumisen sisäänpäin, jolloin lavan täytyy liikkeessä kiertyä irti rungosta.

Ranteet ja kypälät: Ranteet jatkavat kyynärvarren pystysuoraa linjaa. Kypälät ovat tiiviit ja pyöreät. Varpaat ovat tiiviisti yhdessä, kaareutuneet sekä lyhyen, tiheän karvan peittämät; varpaiden välit karvaiset. Päkiät ovat joustavat ja kovat, väriltään suunnilleen karvapeitteen värin mukaiset.

Ranteet ovat koiran terverakenteisuuden kannalta hyvin tärkeitä. Ranne toimii täräyksen vaimentajana auton iskunvaimentajan tapaan, joustavat ja vahvat ranteet vähentävät lapojen saamaa täräystä. Hyvät ranteet eivät ole sivulta katsottaessa suorat, vaan muodostavat kulman suhteessa kyynärvarren luihin. Hieman viisto välikämmen saa aikaan tarvittavan jouston. Suorissa ranteissa ei ole joustoa, vaan ne siirtävät täräyksen suoraan lapoihin. Pehmeät, löysät ranteet ottavat iskun vastaan ranteen ja kyynärvarren luihin ja altistavat koiran nivelten vammautumiselle sen lisäksi, että koiran liikkeeseen tarvitsema työntövoima jää puutteelliseksi. Edestä katsottuna ranteen on oltava kohtisuorassa maahan nähden, koska muutoin koiran paino tulee eturaajan ulkosivun tai sisäisivun varpaille eikä päkiälle. Tärkein syy hyvän, tiiviin kypälän vaatimukseen on, että se antaa raajalle vipuvoimaa. Paksu päkiä taas pehmustaa askeleen ja suojelee luita. Löysä tai litteä kypälä ei omaa tarvittavaa jäykkyyttä ja kimmoisuutta. Jos koiralla on lisäksi löysät ranteet, lihakset joutuvat kantamaan koiran painoa, ei niinkään luusto.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodun viimeisimmän jalostuksen tavoiteohjelman voimassaoloaika on 1.1.2016–31.12.2020.

Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi

Rodun ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma oli voimassa 1.1.2006–31.12.2010.

Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Taulukko 14. Edellisen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Geenipohjan laajentaminen ulkomailta	Tiedottaminen kasvattajille	Kaikissa vuosina 2016-2019 syntyneissä pentueissa toinen osapuoli on ollut tuonti.
Jalostukseen käytettävien koirien käyttöominaisuuksien testaus KAER-kokeessa	Tiedottaminen kasvattajille	Vuosina 2016-2019 jalostukseen käytetyistä koirista (9) koekäynti löytyy seitsemältä. Yksi koekäynnin on typistettyhäntäinen tuontikoira.
Jälkeläisnäyttö ennen uusintakäyttöä	Tiedottaminen kasvattajille	Vuosina 2016-2019 jalostukseen käytettiin useammin kuin kerran ainoastaan yhtä koiraa. Sen aikaisemmasta pentueesta (7 pentua) ei ennen uusintaa oltu PEVISA-tutkittu tai käytetty KAER-kokeessa yhtään koiraa, näyttelytulos oli kahdella.
Yhden koiran jälkeläismäärä ei nouse yli 14 pennun	Tiedottaminen kasvattajille	Vuosina 2016-2019 jalostukseen käytetyistä koirista (9) vain yhden pentumäärä on noussut yli 14 pennun (18). Tässäkin tapauksessa kyseessä oli kaksi pentuetta, eli tavoite, noin kaksi pikemminkin kuin

		noin kolme pentuetta per koira, saavutettiin.
Ei uusintayhdistelmiä	Tiedottaminen kasvattajille	Vuosina 2016-2019 ei ollut uusintayhdistelmiä.
Syntyneiden pentueitten sukusiitosprosentti on enintään 6,25 prosenttia (serkusparitus)	Tiedottaminen kasvattajille	Jokaisen vuosina 2016-2019 syntyneen pentueen sukusiitosprosentti oli alle 6,25 prosenttia.
Nostaa KAER-kokeeseen osallistuneiden koirien määrää		Vuosina 2005–2014 jalostukseen käytetyistä koirista 76 prosenttia oli osallistunut KAER-kokeeseen tai vastaavaan ulkomaiseen käyttökokeeseen. Jalostukseen käytetyistä nartuista 92% oli osallistunut KAER-kokeeseen. Vuosina 2016-2019 jalostukseen käytetyistä koirista 78 prosenttia oli osallistunut KAER-kokeeseen tai vastaavaan ulkomaiseen käyttökokeeseen. Kaikki käytetyt nartut olivat osallistuneet käyttökokeeseen.
Lonkkakuvattujen koirien osuus nostettava noin 75 prosenttiin.	Tiedottaminen kasvattajille ja harrastajille	Vuosina 2013-2017 syntyneistä spinoneista lonkkakuvattiin 53 %.
Palautettujen terveystarkastusten määrää pyritään nostamaan	Tiedottaminen kasvattajille ja harrastajille	Tavoitetta ei saavutettu.
Jalostukseen käytetyt koirat ovat saaneet näyttelyssä avoimessa luokassa mielellään rotujärjestön tuomarilta tai Junkkarin ulkomuotokatselmuksessa tai rotujärjestön jalostuskatselmuksessa vähintään maininnan ”hyvä”, joka ei ole tullut huonosta luonteesta johtuen	Tiedottaminen kasvattajille	Tavoite saavutettiin.
Jalostukseen ei käytetä koiria, joiden luonteessa on ollut useamman kerran huomauttamista arkuuden tai aggressiivisuuden vuoksi	Tiedottaminen kasvattajille	Tavoite saavutettiin.

Tavoitteet on pääsääntöisesti saavutettu hyvin. Parantamisen varaa jäi jälkeläisnäyttöjen hankkimiseen sekä palautettujen terveystarkastusten määrän nostamiseen. Huolestuttavaa on myös rodun lonkkakuvattujen koirien määrän merkittävä pudotus.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Vuosina 2015-2019 lisääntymisikäisiä Suomessa syntyneitä koiria (syntymävuodet arviolta 2007-2016) on ollut 112 ja tuonteja 29. Vuosina 2015–2019 pennutukseen on käytetty 11 koira, joista tuonteja oli kahdeksan. Tuonneista kahdella on sisaruksia Suomessa, toista tuontikoira käytettiin jalostukseen kahdesti. Kotimaisista

koirista on käytetty kolmea, joita kaksi oli sisaruksia. Valtaosa kotimaisista koirista ei siis syystä tai toisesta jatkanut sukuaan. Tuonneista sukuaan ei ole jatkanut 72 % ja kotimaisista 97 %. Syntymävuotensa perusteella lisääntymisikäisiä Suomessa syntyneitä koiria olisi ollut 16 pentueellista. Näistä seitsemästä pentueesta vähintään yksi tai enintään kolme koiraa on jatkanut sukuaan. Kymmenestä pentueesta ei yksikään koira ole jatkanut sukuaan. Näihin on pääsääntöisesti ollut kasvattajan taholta jokin perusteltu joko terveyteen, luonteeseen tai käyttöominaisuuksiin liittyvä syy, ja lisäksi on huomattava, että osa pentueista ehtii syntymävuotensa puolesta vielä hyvinkin lisääntymään. Rodussa kasvattajat ovat pääsääntöisesti odotelleet koiransa hieman iäkkäämmäksi koetulosten ja muiden näyttöjen hankkimista varten.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Jalostussuositukset ovat yleisesti linjassa rotujärjestön käytännön ja Suomen Kennelliiton suositusten kanssa. Kyynärnivelten kuvauksia tulee jatkaa rodun kokonaiskuvan kartoittamiseksi, mutta toistaiseksi ei ole ilmennyt tarvetta asettaa kyynärnivelille raja-arvoa. Koska käyttökoirarodussa riskinä nähdään käyttöominaisuuksiltaan testaamattomien koirien kasvava jalostuskäyttö, on koetulosta vaatimus ennen uusintakäyttöä perusteltu, kuitenkin siten, että vaatimus ei koskisi rodun kotimaasta Italiasta tuotuja typistettyjä koiria. Koska rodussa on ilmennyt selkäongelmia, on suositeltavaa kuvata virallisten PEVISA-tutkimusten yhteydessä myös selkä. Koska rodussa on pääsääntöisesti käytetty jalostukseen iäkkäämpiä narttuja, spondyloosin lausuntoikään (24 kk) ehtiminen voi olla haasteellista vanhenevan nartun juoksukierron kanssa, mutta jokainen kuvaustulos, siltä osin kuin Kennelliitto sen lausuu, antaa arvokasta tietoa rodun kokonaistilasta.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuksen tavoitteena on laajentaa rodun geenipohjaa Suomessa hallitusti jalostuksen pitkäjänteisyyden ja koirien terveyden turvaamiseksi. Geenipohjaa pyritään laajentamaan kannustamalla tuonteihin ja keinosiemennyksiin tuontispermalla. Keinosiemennys koirien huonon luonteen tai lisääntymishaluttomuuden vuoksi ei ole hyväksyttävää. Kennelliiton jalostusstrategian mukaisesti Saksanseisojakerho ei suosittele keinosiemennystä, mikäli uroksella ja nartulla ei ole pentuja normaalista astutuksesta. Saksanseisojakerhon rotuyhteyshenkilö avustaa jalostusyhdistelmien valinnassa. Käytetään jalostukseen käyttöominaisuuksiltaan, terveydeltään ja luonteeltaan hyviä koiria. On huomioitava, että käyttökoira ei saa olla luonteeltaan arka, ja sen täytyy säilyttää toimintakykynsä tai palautua toimintakykyiseksi kohtuullisessa ajassa myös yllättävien tilanteiden jälkeen. Käyttöominaisuudet tulisi testata ainakin nuortenluokassa, jolloin pystytään näkemään perinnöllisiä taipumuksia. Kasvattajien tulee informoida pentujen ostajia Junkkari-kokeesta ja avustaa kouluttamisessa tai koulutusavun saamisessa.

Jalostukseen käytettävien yksilöiden virheet tulee suhteuttaa koiran kokonaisuuteen nähden niin, että tavoitteena on rakenteellisesti terve ja käyttöön sopiva koira. Luonteessa olevia virheitä ei tule sallia. Kasvattajien tulee tiedostaa, että jokainen teetetty pentue on rodun jalostusta ja osaltaan vaikuttaa kannan rakenteeseen, ja siitä on kannettava vastuu. Olisikin ehdottoman tärkeää, että kaikki siitokseen käytettävät koirat täyttäisivät jalostuskoirille asetetut perusvaatimukset ja että koiran jälkeläisten tasosta olisi virallista tietoa ennen kuin koira käytetään uudelleen. On tärkeää, että jalostukseen käytettyjen koirien käyttöominaisuudet testataan KAER-kokeessa tai todetaan muuten luotettavasti rotujärjestön ohjeiden mukaan. On tärkeää, että hieno metsästyskoirarotu säilyisi alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan ja käyttökelpoisena vaihtoehtona seisovaa kanakoira harrastuskumppanikseen etsiville koiraharrastajille.

Huomioidaan rotumääritelmän mukaiset virheet, joista on haittaa metsästyskoiralle mm.

- rodunomaista käyttöä kestävä rakenne
- virheelliset, pehmeät turkit jotka ovat hankalia metsästäessä. Karvan tulee olla karkeaa, tiheää ja rungon myötäistä; pohjavillan tulee puuttua.
- noudatetaan PEVISA-ohjelmaa

- luuston vahvuus: spinone on voimakasluustoinen ja lihaksikas, raajat hyvin kulmautuneet
- löysät silmäluomet ovat virhe
- jyrkkä lantio

Tuomareille pyritään kouluttamaan oikea rotumääritelmän mukainen näkemys, joka auttaa jalostuskoirien valinnassa. Rotutyypin ja terveen rakenteen vastaisia piirteitä omaavia koiria ei tule palkita korkeimmilla palkintosijoilla. Koko rodun tasolla jalostusvalintojen tulisi ohjautua siten, että käyttökelpoinen materiaali hyödynnettäisiin mahdollisimman tarkoin ja tasaisesti. Pienissä populaatioissa tulisi välttää myös tarpeetonta sukusiitosta sekä pyrkiä pitämään koko populaation keskimääräinen sukusiitosaste alhaalla. Vastuu populaation sukusiitosasteen kasvusta sekä rodun terveyden, käyttöominaisuuksien, luonteen ja ulkomuodon tasosta kuuluu niin narttujen kuin urostenkin omistajille.

On suositeltavaa odottaa jälkeläisnäyttöjä ennen kuin koiraan käytetään jalostukseen uudelleen. Jalostukseen pyritään käyttämään mahdollisimman korkealuokkaisia yksilöitä. Siitosyhdistelmää suunniteltaessa tulee ottaa huomioon yksilöiden terveys, luonne, käyttöominaisuudet ja ulkomuoto. Jalostusarvoa määriteltäessä kiinnitetään huomiota koiran oman laadun lisäksi myös sen jälkeläisten ja sukulaisten laatuun, koska koira periyttää sukutauluaan. Syvälinen koiran sukulaisten tuntemus auttaa ennakoimaan koiran jälkeläisten ominaisuuksia. Siituroksen ja -nartun mahdollisimman monelle jälkeläiselle tulisi tehdä jalostustarkastus. Rotujärjestö järjestää vuosittain ulkomuotokatselmuksen edellisenä vuonna syntyneille spinoneille Junkkarin yhteydessä, minkä lisäksi päänäyttelyn yhteydessä järjestetään jalostusuroskatselmus.

Populaation kokonaistila ja rakenne:

Pitää populaatio geneettisesti mahdollisimman laajana ja terveenä. Vältetään lisäämästä koiramäärää käyttöominaisuuksien kustannuksella. Tavoitteena on, että yhden koiran jälkeläismäärä ei nouse yli 14 pennun, että yhdistelmiä ei uusita ja että odotetaan jälkeläisnäyttöjä ennen koiran uutta astutusta. Syntyneiden pentueitten sukusiitosprosentti on enintään 6,25 prosenttia (serkusparitus). Pyritään laajentamaan geenipohjaa tuontikoirien tai -sperman avulla. Tuontikoirien yhdistäminen pelkästään nykyiseen kantaamme ei ole kestävä ratkaisu, mutta jos lähivuosina tuontikoiria yhdistetään erityisesti keskenään, saamme muutamassa vuodessa käyttöömmemme enemmän uutta jalostusmateriaalia. Koska käyttölinjaisten spinoneiden geenipohja on maailmanlaajuisestikin erittäin kapea, geenimonimuotoisuuden turvaamiseksi roturisteytysprojekti voi olla tarpeen.

Luonne:

Säilytetään spinonen rodunomainen, työkoiralle ominainen koulutusta kestävä luonne. Jalostukseen ei saa käyttää arkoja tai aggressiivisia koiria.

Käyttöominaisuudet:

Jalostukseen käytettävät yksilöt testattava KAER-kokeessa. Tavoitteena JTO:n 2015–2020 aikana nostaa KAER-kokeessa testattujen jalostukseen käytettävien spinoneiden määrää entisestään. Vuosina 2005–2014 jalostukseen käytetyistä koirista 76 prosenttia oli osallistunut KAER-kokeeseen tai vastaavaan ulkomaiseen käyttökokeeseen. Jalostukseen käytetyistä nartuista 92% oli osallistunut KAER-kokeeseen. Lisäksi tärkeänä tavoitteena on nostaa kaikkien KAER-kokeisiin osallistuvien koirien määrää, jotta saataisiin sukulaisnäyttöjä ja tietoja sukulinjojen ominaisuuksista yksittäisten koirien ominaisuuksien sijaan.

Terveys:

Tavoitteena on terve, kestävä, monipuolinen työkoira. Pyritään säilyttämään rodun terveys ja elinvoimaisuus laajentamalla rodun geneettistä pohjaa. Lonkkakuvattujen koirien osuus pyritään nostamaan noin 75 prosenttiin. On suositeltavaa kuvata mahdollisimman monelta koiralta kyynär- ja tarvittaessa myös olkanivelet sekä selkäranka. Palautettujen terveystarkastusten määrää pyritään nostamaan.

Ulkomuoto:

Tavoitteena on rotumääritelmän mukainen, käyttökoiralle sopiva ja terve ulkomuoto. Ulkomuotoarvostelussa

tulee kiinnittää huomiota terveeseen ja rodulle tyypilliseen, käyttöä kestävään rakenteeseen. Jalostukseen käytetyt koirat ovat saaneet näyttelyssä avoimessa luokassa mielellään rotujärjestön tuomarilta tai Junkkarin ulkomuotokatselmuksessa tai rotujärjestön jalostuskatselmuksessa vähintään maininnan ”hyvä”, joka ei ole tullut huonosta luonteesta johtuen.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suosituksien jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Rodulla on PEVISAn lonkkakuvauspakko raja-arvolla C ja kyynärkuvauspakko. Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Rodun geenipohjan parantamiseksi olisi suositeltavaa pitää kunkin koiran jälkeläismäärä lähempänä 14:sta kuin 21 pentua. Yhdistelmien uusiminen ei ole suositeltavaa.

Jalostukseen käytettävät yksilöt on suositeltava testata rodunomaisessa käyttökokeessa (Suomessa KAER) ja näyttelyssä vähintään avoimessa luokassa mielellään rotujärjestön tuomarin arvostelemana tai rotujärjestön ulkomuotokatselmuksessa. Jalostukseen ei käytetä koiria, joiden luonteessa on ollut useamman kerran huomauttamista arkuuden tai aggressiivisuuden vuoksi. Jalostukseen käytettävän koiran suositellaan olevan iältään vähintään 2-vuotias, mielellään tätä vanhempi, jotta sen ja lähisukulaisten ominaisuuksista saadaan mahdollisimman varmaa tietoa jalostusta varten. Saksanseisojakerhon jalostusrekisterivaatimukset löytyvät tämän jalostuksen tavoiteohjelman liitteestä

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Tällä hetkellä rodulla on jälkeläismäärärajoituksena PEVISAssa 21, kuitenkin siten, että rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan. Tämä tarkoittaa noin kolmea pentuetta. Suomen populaatiossa kestävämpi olisi 14 pentua, eli noin kaksi pentuetta. Koska kasvattajat ovat oma-aloitteisesti pitäytyneet kahdessa pentueessa koiraa kohden, ei PEVISAn enimmäisjälkeläismäärää ole tarvetta laskea.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestö pyrkii saavuttamaan asetetut tavoitteet jakamalla rodun harrastajille mahdollisimman paljon ja avoimesti informaatiota rodussa kulloinkin esiintyvistä ongelmista. Rodun harrastajien toivotaan suhtautuvan tietoon asiaan kuuluvalla vakavuudella. Kasvattajia rohkaistaan hyödyntämään jalostusneuvojan ja jalostustoimikunnan apua yhdistelmiä suunnitellessaan tiedottamalla heille jalostustoimikunnan työstä mm. Saksanseisojakerhon internetsivuilla sekä SSK: lehdessä. Neuvoja, tilastotietoja tai muuta informaatiota tarvitessaan kasvattaja voi kääntyä jalostustoimikunnan puoleen. Jalostustoimikunnan työ perustuu tähän jalostuksen tavoiteohjelmaan. Jokainen tapaus käsitellään yksilöllisenä ja harkinnan mukaan voidaan näistä ohjeista joustaa tai niitä voidaan tarvittaessa tiukentaa. Vähimmäisvaatimukset arvioidaan suomalaisten spinoneiden kulloisenkin tason mukaan painottaen pyrkimystä mahdollisimman korkealaatuisen jalostukseen. Koko rotua koskevia tietoja pyritään julkaisemaan yhdistyksen jäsenjulkaisussa mahdollisimman paljon. Pyritään rohkaistamaan harrastajia palauttamaan terveystarkastuksen (myös terveistä) koiristaan: kukaan ei tahallaan sairaita koiria jalosta tai omaa koiransa sairastuta. Pään puskaaminen ei auta pitemmän päälle ketään.

Populaation kokonaistila ja rakenne:

Rotujärjestön rotuyhteyshenkilö tukee kasvattajia yhdistelmien suunnittelussa ja tuonneissa. Suositaan tuonteja ja keinosiemennystä tuontispermällä populaation laajentamiseksi. Keinosiemennystä huonon luonteen tai astumishaluttomuuden vuoksi ei tule hyväksyä, eikä Saksanseisojakerho suosittele keinosiemennystä, mikäli

uroksella ja nartulla ei ole luonnollisesta astutuksesta syntyneitä pentuja. Jalostusuroksen valinnassa on syytä kysyä ehdotusta jalostusneuvonnasta tai ainakin tarkistuttaa oman ehdokkaan sukutaulun yhteensopivuus.

Luonne:

Jalostukseen käytettävien koirien ominaisuudet testataan KAER-kokeessa, jossa myös koiralle ominainen luonne ja taipumukset tulevat ilmi. Tuomareiden tulee koekertomuksissa ja näyttelyarvosteluissa huomioida entistä tarkemmin, mikäli koiran luonteessa on huomauttamista. Etenkin huomiota on kiinnitettävä kaikenlaiseen arkuuteen.

Käyttöominaisuudet:

Jalostukseen käytettävien koirien ominaisuudet testataan KAER-kokeessa. Tuomareiden toivotaan kirjaavan koiran ominaisuudet koekertomukseen nykyistä tarkemmin, jotta saadaan tietoa koirien jalostusominaisuuksista.

Terveys:

Rotujärjestön jalostustoimikunta kerää koirien terveyttä koskevaa tietoa ja tiedottaa siitä kasvattajille. Kasvattajia rohkaistaan käyttämään rotuyhdyshenkilön ja jalostustoimikunnan apua yhdistelmiä ja tuonteja harkitessa tiedottamalla heille jalostustoimikunnan työstä mm. rotujärjestön internetsivuilla.

Ulkomuoto:

Ulkomuotoarvostelussa tulee kiinnittää huomiota terveeseen, rodulle tyypilliseen ja käyttötarkoitukseen sopivaan rakenteeseen. Ulkomuototuomareiden toivotaan kiinnittävän huomiota etenkin rodunomaiseen selkälinjaa, joka ei ole notko.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Taulukko 15. SWOT-analyysi rodun tilasta

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> - Rotujärjestöllä toimiva organisaatio, joka mahdollistaa koetoiminnan - Rotujärjestön tietokannassa paljon arvokasta tietoa - Hyvät suhteet ulkomaille sekä rotua harrastaviin yhdistyksiin että kasvattajiin, ja kielitaito - Avoin informaation jakaminen rotujärjestön tietokannan kautta - Aktiivinen toiminta rotujärjestössä mm. koulutusten ja KAER-kokeiden muodossa. - Kattava terveystietojärjestelmä 	<ul style="list-style-type: none"> - Kapea geenipohja - KAER-kokeessa testattujen koirien pieni määrä - Jalostustyö on nykyiselläänkin osin liian ulkomuotopainotteista luonteen ja käyttöominaisuuksien sijasta. - Vähäinen osallistuminen rodun piirissä järjestettyihin roturyhmäkokouksiin, metsästyskoulutuksiin ja kokeisiin. - Typistettyhäntäisten tuontikoirien jalostusominaisuuksien testaaminen Suomessa KAER-kokeissa ja näyttelyissä on mahdotonta. - Keskitytään jalostamaan vain yhtä ominaisuutta kokonaisuuden kustannuksella.

<ul style="list-style-type: none"> - Toimiva rotujärjestön infrastruktuuri, mm. kokeet, jalostuskatselmukset, koulutuspäivät ja aluekouluttajat - Spinoneiden roturyhmäkokouksia, metsästyskoulutusta ja SM-kisoja järjestetty jo useana vuonna harrastajien yhteishengen lisäämiseksi. - Aktiivinen rotukerho Spinonekerho ry, joka pyrkii edistämään spinonen käyttöä metsästyskoirana ja lisäämään tunnettavuutta seisovana kanakoirana. 	
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Innokkuus rodunomaisen käytön kehittämiseen - Kiinnostus tuonteihin - Kasvava kiinnostus rotua kohtaan metsästyskoirana - Yhteistyö ulkomaisten rotua harrastavien yhdistysten ja kasvattajien kanssa - Aktiivisuus järjestää koulutuksia ja kokeita - Pyritään kannustamaan muista koiraharrastuslajeista kiinnostuneita metsästyksen pariin. 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> - Geneettisen pohjan kapeneminen entisestään - Valtarotujen jalkoihin jääminen -Kasvava pentukysyntä ja -myynti muuhun kuin metsästyskäyttöön - Viehättävän ulkomuodon ja luonteen vuoksi suosio seura- ja muuna harrastuskoirana voi kasvaa. - Rodun suosion mukanaan tuomat negatiiviset asiat kuten alkuperäiseen käyttöön soveltumaton luonne ja rakenne. - Rodun suosio edistää rodun kasvatusta muihin kuin metsästysharrastukseen, mikä on negatiivinen asia käyttöominaisuuksien vaalimisen kannalta. - Metsästysmahdollisuuksien heikkeneminen joissain osissa Suomea ja metsäkanalintukantojen lasku. - Rotutyypin muokkaaminen omien mieltymysten mukaiseksi - Maailmanlaajuisesti kapeneva geenipohja. - Sairauksien lisääntyminen. - Jalostuskoirien liian varhainen käyttö.

Taulukko 16. Varautuminen ongelmiin

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Pentukysyntä romahtaa	Rodun terveys heikkenee, metsästysominaisuuksien vähäinen näyttö.	Edistetään rodun tunnettuutta osallistamalla KAER-kokeisiin.	Käytetään jalostukseen terveistä linjoista olevia terveitä ja testattuja yksilöitä. Kasvattajien tulee aktivoida pentujen ostajia myös julkisiin käyttöominaisuuksien esittämiseen.	Jalostus vaikeutuu kysynnän puuttuessa
Käyttöominaisuudet heikkenevät	Jalostukseen käytettyjen koirien käyttöominaisuuksia ei tutkita tarpeeksi, liian alhaiset valintakriteerit jalostuksessa, ulkomuotopainotteen jalostus, rodulle epätyypillisten harrastusmuotojen lisääntyminen.	Kannustetaan pennunostajia ja kasvattajia osallistumaan KAER-kokeisiin, koulutus, valistus.	Tiedotus ja koulutus, myönteinen julkisuus rodunomaiselle käytölle.	Rodun alkuperäinen rodunomainen käyttö ja käyttöominaisuudet katoavat ja rotu muuttuu seura- ja näyttelykoiraksi, kuten esimerkiksi Britanniassa ja Yhdysvalloissa on käynyt.
Terveys heikkenee	Kapea geneettinen pohja, huonot yhdistelmät, matadorien käyttö jalostuksessa, jalostukseen käytettäviä koiria ei testata.	Kerätään tietoa koirien terveydestä ja tiedotetaan kasvattajia. Aktiivinen yhteistyö kasvattajien ja jalostustoimikunnan välillä. Ulkosiitoksen suosiminen ja yhdistelmien sukusiitosasteen pitäminen <6,25% Mahdollinen risteytysprojekti	Suositaan tuonteja ja keinosiemennyksiä tuontispermalla, kannustetaan kasvattajia hyödyntämään jalostustoimikunnan palveluita ja kokemusta. Mahdollinen risteytysprojekti	Jalostus vaikeutuu ja kysyntä laskee, rotu ei enää sovellu alkuperäiseen käyttöönsä.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Taulukko 17. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	2021	2022	2023	2024-2025	2026
Toimenpiteet	<p>1) Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille</p> <p>2) Tiivistetään yhteistyötä jalostusneuvojan ja kasvattajien välillä. Kartoitetaan valmiuksia roturisteytysprojektiin käyttölinjaisten spinoneiden geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.</p> <p>3) Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveyskysely koiristaan/kasvattajia palauttamaan terveyskysely koiristaan/kasvateistaan</p> <p>4) Tiedotetaan terveyskyselyjen vastauksista</p>	<p>1) Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille</p> <p>2) Tiivistetään yhteistyötä jalostusneuvojan ja kasvattajien välillä. Kartoitetaan valmiuksia roturisteytysprojektiin käyttölinjaisten spinoneiden geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.</p> <p>3) Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveyskysely koiristaan/kasvattajia palauttamaan terveyskysely koiristaan/kasvateistaan</p> <p>4) Tiedotetaan terveyskyselyjen vastauksista</p>	<p>1) Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille</p> <p>2) Tiivistetään yhteistyötä jalostusneuvojan ja kasvattajien välillä. Kartoitetaan valmiuksia roturisteytysprojektiin käyttölinjaisten spinoneiden geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.</p> <p>3) Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveyskysely koiristaan/kasvattajia palauttamaan terveyskysely koiristaan/kasvateistaan</p> <p>4) Tiedotetaan terveyskyselyjen vastauksista</p> <p>5) Luento roturisteytyksistä ennen vuosikokousta tai jalostuspäivillä</p>	<p>1) Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille</p> <p>2) Tiivistetään yhteistyötä jalostusneuvojan ja kasvattajien välillä. Kartoitetaan valmiuksia roturisteytysprojektiin käyttölinjaisten spinoneiden geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.</p> <p>3) Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveyskysely koiristaan/kasvattajia palauttamaan terveyskysely koiristaan/kasvateistaan</p> <p>4) Tiedotetaan terveyskyselyjen vastauksista</p> <p>5) Luento roturisteytyksistä ennen vuosikokousta tai jalostuspäivillä</p> <p>6) Ulkomuodon jalostustarkastuksen 4-portaisen</p>	<p>1) Tiedotetaan jalostustoimikunnan ja jalostusneuvojan työstä kasvattajille</p> <p>2) Tiivistetään yhteistyötä jalostusneuvojan ja kasvattajien välillä. Kartoitetaan valmiuksia roturisteytysprojektiin käyttölinjaisten spinoneiden geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.</p> <p>3) Kannustetaan harrastajia palauttamaan terveyskysely koiristaan/kasvattajia palauttamaan terveyskysely koiristaan/kasvateistaan</p> <p>4) Tiedotetaan terveyskyselyjen vastauksista</p> <p>5) Jalostuksen tavoiteohjelman päivityksen työstäminen sekä toimittaminen</p>

				ihanneprofiilin tekeminen ja sen hyväksyttäminen SKL:ssa	toukokuun 2026 loppuun mennessä ennakkotarkastukseen
--	--	--	--	--	--

Rodun harrastajien yhteishenkeä ja tavoitteellisuutta oman rodun suhteen pyritään kehittämään spinoneiden rotumestaruuskisoissa ja koulutuspäivillä. Tapahtumista tiedotetaan rotujärjestön, Spinonekerho ry:n ja muilla harrastajien foorumeilla.

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Strategisten toimenpiteiden toteutumisen seuranta

Populaation kokonaistila ja rakenne: seurataan jälkeläismäärä/yksilö. Seurataan tuontikoirien ja tuontispermakeinosiemennysten määrää. Seurataan jalostuksen tavoiteohjelman toteutumista ja kasvattajien sitoutumista ohjelmaan. Raportoidaan tilanteesta vuosittain rotujärjestön puitteissa. Tiedotetaan tilanteesta jalostustoimikunnalle.

Luonne: Seurataan KAER-kokeeseen ja näyttelyihin osallistuneiden koirien määrää ja suhdetta, jotta tiedetään, paljonko koirien käyttöominaisuuksia on testattu (Taulukko 6). Seurataan, mikäli huomautettavaa koirien luonteissa ilmenee. Tiedotetaan tilanteesta jalostustoimikunnalle.

Käyttöominaisuudet: Seurataan KAER-kokeeseen osallistuneiden koirien määrää. Laaditaan yhteenveto kokeissa käytettyjen koirien ominaisuuksista. Kokeisiin osallistuneiden koirien tulokset ja koekertomukset julkaistaan Saksanseisojakerhon tietokannassa ja vuosikirjassa.

Terveys: Rotujärjestön jalostustoimikunta kerää koirien terveyttä koskevaa tietoa ja tiedottaa siitä kasvattajille. Seurataan tiedottamisen toteutumista. Seurataan lonkkakuvattujen koirien määrää ja laatua. Tiedotetaan tilanteesta jalostustoimikunnalle.

Ulkomuoto: Lähteinä käytetään rotujärjestön vuosikirjaa ja terveystarkastusten vastauksia tai muuta kautta saatua tietoa. Näyttelyihin osallistuneiden koirien tulokset ja arvostelut julkaistaan Saksanseisojakerhon tietokannassa ja vuosikirjassa. Seurataan rakenteen terveyttä ja rodunomaisuutta, sekä puututaan mahdollisesti ilmeneviin ongelmiin tiedotuksella. Tiedotetaan tilanteesta jalostustoimikunnalle.

7. LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Aho, R. Koiran rakenne ja liikunta. Gummerus 1999

Aho, R. Tavoitteena terverakenteinen koira. Riitta Aho Oy 2006.

Bonasegale, C. Lo spinone barocco. Notiziario 17/2008. Club Italiano Spinonin julkaisuja.

Ceresoli, A. Lo spinone italiano e le razze affini. Ed. Artemide Milano, 1951.

De Risio, L., Newton, R., Freeman, J., Shea, A. 2015. Idiopathic Epilepsy in the Italian Spinone in the United Kingdom: Prevalence, Clinical Characteristics, and Predictors of Survival and Seizure Remission. *Journal of Veterinary Internal Medicine* 2015;29:917–924.

Di Pinto, M. Mitä tarkoittaa ”parhaat käyttökoirat”? *Notiziario* 1/2005. Club Italiano Spinonin julkaisuja. Suom. Salla Finnilä. www.spinone.fi

Di Pinto, M. kirjallinen tiedonanto spinonen rodunomaisesta toiminnasta pienpedoilla 7.1.2010

Fossum ym. 2002. *Small Animal Surgery*. 2nd edition, Mosby.

Fry, C.1999. *The Italian Spinone*. Waterlooville: Kingdom Books.

Garaffini-Brianzi kirjeenvaihto 1950–1960-luvuilta

Hazewinkel 2003. Elbow dysplasia: Clinical aspects and Screening programs. In: *Proceedings of the 28th world congress of the World Small Animal Veterinary Association*.

Heikkinen, P. 2005. KAER-kokeet. Kirjallinen tiedonanto 11.01.2005.

Kallio J. Polven ristisidevaurio. www.kennelliitto.fi

Koskentalo, Helena 2003. Parempaan pentutulokseen. Gummerus.

Lappalainen A. Kynärnivelen kasvuhäiriöt. www.kennelliitto.fi

Lappalainen A. Koiran lonkanivelen kasvuhäiriö. www.kennelliitto.fi

Lappalainen A. Välimuotoinen lanne-ristinikama. www.kennelliitto.fi

Lozza, M. La fase due. *Notiziario* 2/2007. Club Italiano Spinonin julkaisuja.

Lozza, M. *Manuale Practico dello Spinone*. Club Italiano Spinoni. Suom. Salla Finnilä. www.spinone.fi

Lozza, Marco & Di Pinto, Mario. Voitto, jolla on pitkät juuret. *Il Giornale dello Spinone* nro 31, joulukuu 2009. Suom. Salla Finnilä. www.spinone.fi

Mahlanen Nina: Koiran epilepsia. www.kennelliitto.fi

Massimino L. Mitä tarkoittaa ”rotunsa tyypillisimmät edustajat”? *Notiziario* 1/2005. Club Italiano Spinonin julkaisuja. Suom. Salla Finnilä. www.spinone.fi

Massimino, L. Le Spine dello Spinone. *I Nostri Cani* 06/2003.

Mahlanen, N. Kilpirauhasen vajaatoiminta. www.kennelliitto.fi

Mahlanen, N. Koiran atopia. www.kennelliitto.fi

Mentasti, G. Lo Spinone senza Spine. *I Nostri Cani* 05/2002.

Mentasti, G. The Spinone – An Italian View. *Dog World* 09/1989.

Mäki, K. vastaus 4.1.2018 häntämutkaisen koiran jalostuskäyttöä koskevaan kysymykseen (Facebook, työprofiili)

Mäki, K. & Ekman, T. Terveempien koirarotujen puolesta - sukusiitosdepressiota ja matadorijalostusta vastaan. www.koiranjalostus.fi.

Nielen, Janss ja Knol 2001. Heritability estimations for diseases, coat colour, body weight and height in a birth cohort of Boxers. *American Journal of Veterinary Research* 62 (8): 1198-1206.

Nummi, E. Koiran rakenne ja liikunta – ulkonäöllä on väliä. *Münsterilehti* 1/2006.

Nykyri, P. Eturaajojen rakenne ja liikunta. www.elisanet.fi/picanel/koira-etuosa_Pekka%20Nykyri.doc

Nykyri, P. Mistä syntyy kestävä ravi. www.elisanet.fi/picanel/koira-sivuliike_Pekka%20Nykyri.doc

Paatsama, S. 1991. Suuri Suomalainen Koirakirja. Otava.

Pagliarini, E. Commento sulla Testa dello Spinone. www.spinone.net/pagliarini.

Peltonen, Martti. 2004. Saksanseisojilla esiintyneet viat ja sairaudet. Kirjallinen tiedonanto, joulukuu 2004.

Rebaschio D. Kaksi rotua, yksi tyyli. *Il Giornale della Cinofilia*, nro 9, helmikuu 2008. Suom. Salla Finnilä. www.spinone.fi

Rouhiainen, J. 2005. Seisojan tavoiteltava luonne. Kirjallinen tiedonanto 28.1.2005.

Sacchetti, P. The Italian Spinone. *Gun Dog Magazine* 1–2/1989.

Scheggi, M. Lo spinone. Ed. Olimpia, Firenze 1996

Sundgren, Per-Erik 1993. Lemmikkieläinten jalostus. Suomen Kennelliitto.

Saksanseisojakerhon vuosikirjat

Saksanseisojakerho r.y. jalostustoimikunnalle 12/2019 mennessä ilmoitetut terveystiedot.

Spinone rotumääritelmä FCI 17.12.2015 hyväksymän rotumääritelmän mukaan. Käännös SKL-FKK 18.10.2016

Elektroniset lähteet

Kennelliiton jalostustrategia 2018-2022, <https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/kennelliiton-yleinen-jalostusstrategia-2018-2022-2>

<https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/nayttelysaannot-2017-0>

<https://www.kennelliitto.fi/lomakkeet/koirarekisteriohje-2017-2020>

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-luonne-ja-kayttaytyminen>

www.delivet.net/tyrat.php

www.enci.it/razze/

www.homevet.com/petcare/bloat.html

www.saksanseisojakerho.fi/html/tietokannat.htm

www.spinone-italiano.it/

www.bracco-italiano-spinone-club.nl/fokreglement.htm

Järjestö- ja henkilölähteet (tiedot eri maiden kannoista)

Club Italiano Spinoni (kirjallinen tiedonanto 19.8.2019)

Spinone-Italiano-Club Deutschland e.V. (kirjallinen tiedonanto 15.12.2019)

Svenska Rasklubben för Bracco & Spinone (kirjallinen tiedonanto 22.5.2019)

The Italian Spinone Club of Great Britain (kirjallinen tiedonanto 3.1.2020)

Vereniging Italiaanse Staande Jachthonden (kirjallinen tiedonanto 11.1.2020)

Spinone Club of America (kirjallinen tiedonanto 10.1.2020)

8. LIITTEET

Liite 1

Jalostustoimikunnan työ

Toimikunta pyrkii työssään ehdottomaan puolueettomuuteen ja noudattaa SKL-FKK:n ja Saksanseisojakerho ry:n yleisiä toimintaperiaatteita. Toimikunta vastaa sille esitettyihin kirjallisiin tiedusteluihin, jotka on tehty riittävän ajoissa, mieluiten kahta kuukautta ennen odotettua kiimaa. Toimikunnan päätös koskee vain sitä astutuskertaa johon tiedustelu kohdistuu.

Toimikunta tehdessään siitosyhdistelmäehdotuksen edellyttää kasvattajalta, että

-kasvattaja on saksanseisojakerhon jäsen

-kasvattaja on tehnyt SKL-FKK:n kasvattajasitoumuksen, kun yhdistelmä toteutuu,

-kasvattaja huolehtii pentujen ilmoittamisesta Junkkari-kilpailuun, joka on nuorten koirien perinnöllisten ominaisuuksien ja ulkomuodon katselmustilaisuus.

-kasvattaja pyrkii sijoittamaan pennut rodunomaiseen käyttöön

Jalostusyhdistelmässä voivat uroksen ja vastaavasti nartun näyttely- ja koetulokset ym. jossain määrin korvata toisen osapuolen puuttuvia tuloksia. Liian läheistä sukusiitosta vältetään FCI:n suosituksen mukaisesti.

Jalostustoimikunnan tulee pyrkiä seuraamaan muidenkin kuin edellä mainittujen sairauksien ja vikojen esiintymistä rodussa ja tarvittaessa ryhtyä niiden vaatimiin toimenpiteisiin. Narttua saa käyttää siitokseen, kun se on parituksen aikaan ylittänyt 24 kk iän. Rotu on hitaasti kehittyvä, eikä ole suotavaa sen käyttäminen jalostukseen liian nuorena.

Liite 2

Jalostusrekisterivaatimukset

Jalostusrekisteriin hyväksymisen ehtona on vähintään AVO 2 palkinto KAER kokeessa nartuilla, AVO 1 palkinto uroksilla sekä laatuarvostelupalkinto koiranäyttelystä, vähintään 1 x AVO tai KÄY EH tai kahdelta tuomarilta 2 x AVO tai KÄY H, kuitenkin niin, ettei palkintosijan aleneminen johdu koiran luonteesta. Lisäksi koiran lonkkakuvaustuloksen täytyy olla A tai B ja koiran tulee täyttää muut rotukohtaiset PEVISA-määräykset.

Jalostusrekisteriin ilmoitettavan koiran omistaja vakuuttaa, että ko. sairauksia ei ole havaittu koiralla eikä omistaja ole ole tietoinen mistään sairauksista / vioista koiralla:

- koiralla ei ole rotumääritelmässä mainittuja hylkääviä virheitä
- koiralla ei ole perinnöllisiä luusto- ja nivelsairauksia (esim. nivelien OCD, kyynärniveldysplasia, patellaluksaatio)
- koiralla ei ole jalostuksesta poissulkevia perinnöllisiä silmäsairauksia (esim. entropium, katarakta, PRA)
- koiralla ei ole muita perinnöllisiä sairauksia
- koiralla ei ole jalostuksesta poissulkevia hammaspuutoksia
- koiralla ei ole ollut epileptistyyppisiä kohtauksia
- koira ei ole aggressiivinen tai arka

Omistaja vahvistaa allekirjoituksellaan jalostusrekisterikaavakkeessa antamansa tiedot

SELITTEET / Jälkeläisarviointi 2009-2018		Vauhti	Hakuteknikka	Vainuamistapa	Seisontakynnys	Eteneminen	Käyttyminen riistan karkoituessa	Noutohalukkuus	Yhteistyö	Metsästyshalu	Paras koetulos	Junkkarin ulkomuotokatselmus/ Jalostustarkastus	Pentueet	Lonkka kuvaustulos	Kyynärkuvaustulos	Muu huomautus tietokannasta	Koirasta toimitettu terveystietolomake	
Vauhti	Hakuteknikka																	Vainuamistapa
Vauhti	Kävelee 0... 5 Erittäin nopeaa laukkaa																	
Hakuteknikka	Riittämätön 0 ... 5 Erinomainen																	
Vainuamistapa	Takertuu maajälkiin 0 ... 5 Selvästi ilmapainuista																	
Seisontaherkkyys	Ei seiso riistalle 0 ... 5 Seisoo liian herkästi																	
Eteneminen	Ei etene 0 ... 5 Halukas ja vapautunut																	
Käyttyminen riistan karkoituessa	Ryntää hillittömästi 0... 5 Täysin rauhallinen																	
Noutohalukkuus	Riittämätön, ei nouda 0... 5 Erittäin halukas																	
Yhteistyö	Karkaa täysin käsistä 0... 5 Tukeutuu liiaka																	
Metsästyshalu	Halutonta 0... 5 Erinomainen																	
Paras koetulos	Koiran tähänastisesti paras koetulos																	
Junkkarikatselmus	Junkkarikatselmuksen ulkomuodon kokonaisarvio																	
Huomautus tietokannassa (!)	Tietokantaan merkityt huomautukset																	
Lonkka- ja kyynärkuvaustulos	A-B=terve, O=terve																	
LO0726393	MVA	Ario Delle Acque Alte																
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			2.4	2.5	3.2	3.1	2.5	2.7	2.7	3.2	3.2							
FI29517/13		Riekonnaurun Imma	3.8	3.7	4.2	3.2	2.6	3.2	4.4	2.6	4.6	AVO2	ERI	1	A/A	0/0		
FI43885/16		Riekonnaurun Ursula	2.7	2.3	3.3	3.5	2.0	4.0	4.3	4.0	3.0	NUO3	HYL		B/A	1/1	Hylätty virheellisen purenna ja liian kapealle sijoittuneen alakulmahampaan vuoksi.	X
FI43886/16		Riekonnaurun Ulriika	1.0	1.5	2.5	2.5	2.5	0.5	2.0	2.0	2.5		EH		B/B	1/0		
FI43887/16		Riekonnaurun Uniikki	3.0	3.3	3.0	4.0	2.5	3.5	3.5	2.3	3.3	NUO2	FH		A/A	0/0		
FI43890/16		Riekonnaurun Utu	3.0	2.0	3.0				4.0	3.5	3.5		EH		B/B	0/0		
FI43891/16		Riekonnaurun Unna	2.3	3.0	3.5	2.7	2.5	4.0	0.5	3.3	3.3	NUO3	ERI		B/B	0/0		
FI43893/16		Riekonnaurun Utso	2.0	2.0	3.5	3.5	4.0	1.0	1.0	4.0	3.0	NUO3	EH		A/A	0/0		
FI43894/16		Riekonnaurun Unno	3.0	3.5	3.8	2.3	1.3	3.3	3.5	3.3	3.8	AVO3	ERI		A/A	0/0		X
FI34948/09	MVA	Beppe Lago Di Vecchio	2.6	2.9	3.6	3.3	1.7	5.0	4.0	2.9	4.3	AVO1	ERI/H	1	A/C	0/0		X
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			4.5	4.5	4.5	3.0	4.5	3.5	5.0	3.0	5.0							
FI23356/12		Fragola Xinnamon	3.3	3.4	3.7	2.3	4.0	1.8	5.0	1.9	4.3	AVO3		1	B/B	0/0		
FI29120/17		Leppäkankaan Lauri	4.5	4.5	4.5	3.0	4.5	3.5	5.0	3.0	5.0	NUO1	ERI					X
LO0850582	MVA KVA	Biro Del Brenton																
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			3.5	3.4	4.1	2.9	3.7	2.7	3.6	2.9	4.2							
FI19322/11		Assia Di Cascina Croce	3.2	3.4	3.7	3.1	3.3	4.0	4.8	2.9	4.5	VOI2	-/EH	2	B/C	0/0		X
FI29513/13		Riekonnaurun Into	3.7	3.5	4.7	2.3	4.0	2.4	3.5	3.0	4.5	AVO2	HYL		A/A	0/0	Luonne, käytös: Takajoukoissa pitää ääntä. Hylätyn ulkomuotokatselmuksen syy: ei anna tarkistaa purentaa	X
FI29514/12		Riekonnaurun Iikka	4.0	3.5	4.5	3.0	2.5	1.0	4.0	3.5	3.0	NUO3	EH		B/B	0/0		X
FI29515/13		Riekonnaurun Ilpo	4.0	3.8	4.4	2.6	4.0	4.5	4.5	2.6	4.8	AVO2	EH		A/B	0/0	Luonne, käytös: Häiritsevän äänekäs takajoukoissa	X
FI29516/13		Riekonnaurun Ingrid	2.5	3.0	3.0	3.0	5.0	0.0	0.0	2.5	4.5		H	1	A/A	0/0		X
FI29517/13		Riekonnaurun Imma	3.8	3.7	4.2	3.2	2.6	3.2	4.4	2.6	4.6	AVO2	ERI	1	A/A	0/0		X
FI29518/13		Riekonnaurun Ilda	3.5	3.5	4.4	2.9	3.0	3.4	3.7	3.1	3.9	AVO2	ERI		A/A	0/0		X
FI29519/13		Riekonnaurun Isla	3.3	3.0	3.3	3.0	5.0	4.5	5.0	2.7	4.0	NUO1	ERI		A/A	0/0		X
VDH08/1120112		Campino of Pure Passion																
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			3,1	3,5	3,5	3,4	2,8	3,7	4,8	2,9	3,8							
FI14717/09A	MVA	Fragola Tempesta Dineve	3,3	3,7	3,8	3,3	3,4	4,4	4,7	3,0	4,6	VOI2	ERI	1	A/A	0/0		X
FI35225/12	MVA	Fragola Zolletta	3,0	3,7	3,7	3,3	3,0	4,0	5,0	3,0	4,0	AVO2			A/A	0/0		
FI35226/12	MVA	Fragola Zelante	3,1	3,4	3,3	3,4	2,5	3,4	4,6	2,75	3,6	AVO2			B/B	0/0		
DK11766/2009		Finnone Amarcord																
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			1,0	1,0	3,0				4,0	5,0	2,0							
PKR.VII-13175		Ilaria Dalla Valle Del Reno																
FI12477/16		Jasmina Theogonia Black	1,0	1,0	3,0				4,0	5,0	2,0		ERI	2	C/C	0/0		

LO0836337		Ferentum Romeo															
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			2,9	3,3	3,7	2,6	3,4	2,4	4,2	3,1	4,0						
LO04/7811		Davidensi's Amalia															
FI26166/11		Manolo	2,9	3,3	3,7	2,6	3,4	2,4	4,2	3,1	4,0	AVO2	T		B/B	0/0	X
FIN25569/05		Fragola Niklas-B	1,7	1,8	2,3	2,3	5,0	0,3	4,0	3,3	2,7	AVO3	ERI	1	A/A	0/0	X
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			1,8	1,5	1,5	4,0	2,5	3,5	2,7	4,3	2,0						
FIN46659/04		Koulupolun Saimi	1,6	1,4	1,4	1,0		0,5	4,0	3,4	2,6		H	2	B/B	0/1	X
FI31968/11		Riekkorinteen Taimi	1,0	1,0	0,0				0,0				EH				
FI31971/11		Riekkorinteen Taiga	2,0	2,0	2,5	4,0	2,5	3,5	3,0	3,5	3,0	NUO3	EH		B/B	0/0	
FI31973/11		Riekkorinteen Thelma	2,5	1,5	2,0				5,0	5,0	1,0		EH	1	A/A	0/0	
LO054357		Gastone del Passo Di Dante															
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			2,1	2,2	3,4	3,4	2,4	2,7	2,6	3,3	2,8						
FIN35431/16		Fragola Opaali	3,3	2,9	3,8	3,4	2,4	2,6	3,8	3,1	4,2	AVO3	H	1	A/A		X
FI58778/10		Tangonsaaren Afrodite	2,0	1,6	2,6	3,0	3,5	0,0		2,6	3,0						
EJ58779/10		Tangonsaaren Amaretto	2,0	2,0	3,5	3,5	4,0	5,0	2,5	3,5	3,0	AVO3	ERI		A/A	0/0	EJ-rekisteröinnin syy: Kilpirauhasen vajaatoiminta
FI58780/10		Tangonsaaren Ametisti	2,5	2,5	3,0				3,0	2,5	3,0				B/B	0/1	Karvanlaatu liian lyhyt Karvapeite liian lyhyt
FI21876/10	MVA	Fragola Vittoria	2,7	3,4	3,8	3,1	2,6	3,0	4,9	3,1	3,9	AVO2	ERI	1	B/C	0/1	X
FI19009/14		Fragola Jubileum Stellan	2,0	3,0	3,0	3,0	0,0		2,0	4,0	2,0						
FI19012/14		Fragola Jubileum Guido Jr	2,0	2,0	5,0	4,0	2,0	3,0	3,0	4,0	3,0	AVO3			A/A	1/0	
METITSPINONE29/H/10		Gimmy Di Nisida															
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			2,5	2,5	3,3	3,5	3,5	0,0		2,0	3,0						
METITSPINONE18/07		Alba Di Lago Vecchio															
FI58856/12		Dotis Lago Di Vecchio	2,5	2,5	3,3	3,5	3,5	0,0		2,0	3,0				C/C	0/1	
KCAM03621101		Michiamo The Italian Job															
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			1,3	2,0	2,7	3,0	4,5	3,7	2,7	4,3	3,0						
FI31973/11		Riekkorinteen Thelma	2,5	1,5	2,0				5,0	5,0	1,0		EH	1	A/A	0/0	
FI31902/14		Wanhapirtin Charlotte Braun	1,3	2,0	2,7	3,0	4,5	3,7	2,7	4,3	3,0		H		A/B	0/0	Luonne/käytös: Säikähtää laukausta
FI36030/11		Pecche															
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			3,3	2,7	3,2	2,3	2,8	3,4	4,6	2,8	4,1						
FIN35432/06	MVA	Fragola Onyx	2,7	2,9	3,5	3,4	1,9	3,6	4,3	3,0	3,8	AVO2	H	3	A/A	0/0	X
FI23356/12		Fragola Xinnamon	3,3	3,4	3,7	2,3	4,0	1,8	5,0	1,9	4,3	AVO3		1	B/B	0/0	
FI23361/12		Fragola Ximeon	2,5	2,0	2,8	0,0				3,0	3,0				A/A	0/0	
FI19322/11		Assia Di Cascina Croce	3,2	3,4	3,7	3,1	3,3	4,0	4,8	2,9	4,5	VOI2	-/EH	2	B/C	0/0	X
EJ24366/15		Riekonnaurun Agata	2,5	2,0	2,5	3,0	3,5	3,5	4,5	3,0	5,0	NUO2	HYL		A/A	0/0	Hylkäyksen syy: Häntämutka
FI24365/15		Riekonnaurun Alma	4,0	3,0	3,0	4,0	1,0	5,0	4,0	3,0	4,0	NUO3	ERI		A/A	1/0	X
FI24367/15		Riekonnaurun Annu	4,0	3,0	4,0				5,0	3,0	4,0		ERI		A/A	0/0	X
FINS1969/04		Ryttarstigens Astro	3,1	3,3	2,5	2,4	4,8	0,4	1,5	2,7	3,7	NUO3	H	1	A/A		X
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			3,0	3,5	3,8	3,3	2,0	4,3	4,5	4,5	4,0						
FIN46659/04		Koulupolun Saimi	1,6	1,4	1,4	1,0		0,5	4,0	3,4	2,6		H	2	B/B	0/1	X
		Riekkorinteen Santeri	3,0	3,5	3,8	3,3	2,0	4,3	4,5	4,5	4,0	NUO1	HYL				Hylkäyksen syy: Voimakas yläpurenta
NHSB2557014	MVA	Stannamore Fabricio															
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			2,6	2,9	3,6	3,3	1,7	5,0	4,0	2,9	4,3						
MET/IT.SPINONE8/05	MVA	Berboss Cha-Cha-Cha															
	MVA	Beppe Lago Di Vecchio	2,6	2,9	3,6	3,3	1,7	5,0	4,0	2,9	4,3	AVO1	ERI/H	1	A/C	0/0	X

LO0768927		Talco															
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			3,2	3,8	4,4	3,0	4,4	1,4	4,3	3,4	4,0						
S61717/2009		Donna Liberata's Hedvig															
FI11404/15		Donna Liberata's Kaia	3,2	3,8	4,4	3,0	4,4	1,4	4,3	3,4	4,0	AVO3					
LO01136634	KVA MVA	Tobia															
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			3,2	3,4	3,7	3,1	3,3	4,0	4,8	2,9	4,5						
LO0761327		Bandera Di Cascina Croce															
FI19322/11		Assia Di Cascina Croce	3,2	3,4	3,7	3,1	3,3	4,0	4,8	2,9	4,5	VOI2	-/EH	2	B/C	0/0	X
LO08116980		Virgilio															
<i>kaikkien jälkeläisten ka</i>			1,9	1,9	1,9	3,4	2,3	1,8	3,3	4,1	2,2						
FIN35432/06	MVA	Fragola Onyx	2,7	2,9	3,5	3,4	1,9	3,6	4,3	3,0	3,8	AVO2	H	3	A/A	0/0	X
FI21869/10		Fragola Venti Vesuvius	2,8	3,0	3,8	3,7	2,0	0,5	5,0	3,3	3,8	AVO3	ERI	1	A/A	0/0	X
FI21870/10		Fragola Volano	1,0	1,0	0,0				0,0	5,0	1,0		EH		A/A	0/0	X
FI21874/10		Fragola Velluto Luna	1,0	0,0	0,0					5,0	0,0		EH				X
FI21876/10	MVA	Fragola Vittoria	2,7	3,4	3,8	3,1	2,6	3,0	4,9	3,1	3,9	AVO2	ERI	1	B/C	0/1	X